Londyn, poniedziałek, dnia 1.XI.43r. Kom. ang. wieczorny. Serwis kraj.

Konferencja moskiewska. Wczoraj wieczór wydano równocześnie w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie komunikat o zakończeniu konferencji ministrów spraw zagr. trzech państw, która odbyła się między 19 a 30 października. Ministrowie spraw zagr. odbyli w tym okresie dwanaście posiedzeń, korzystając ze współpracy swych doradców polityczn., dyplomatycznych i wojskowych. Komunikat stwierdza, że przeprowadzono wyczerpujące i szczere dyskusje na temat skrócenia wojny z Niemcami i z ich wasalami. Powzięto decyzje, korzystając ze współpracy ekspertów wojskowych, dotyczące konkretnych działań wojsk. i odnośne przygotowania są już w toku.- Wszystkie trzy państwa stwierdzają, że jest rzeczą istotną zarówno dla korzyści ich samych, jak i innych narodów zjedn., by kontynuowały swą ścisłą współpracę. Jest to jedyna droga do pokoju i do osiągnięcia powodzenia na polu społecznym, gospodarczym i politycznym wszystkich [illegible] narodów.-

Ministrowie spraw zagr. trzech państw, oraz amb. chiński w Moskwie wydali wspólną deklarację, stwierdzającą konieczność jeszcze ściślejszej współpracy w celu zmuszenia wspólnych przeciwników do kapitulacji i następnie ich rozbrojenia. Równocześnie wspomniane cztery państwa zobowiązują się przystąpić do stworzenia powszechnej organizacji międzynarodowej, złożonej ze wszystkich suwerennych i pragnących pokoju narodów. Celem tej organizacji będzie m.in. również unormowanie kwestii zbrojeń w okresie powojennym.- Anglia, Rosja i USA. decydują w dalszym ciągu powołanie europ. komisji doradczej, mającej na celu zapewnienie jaknajściślejszej współpracy wszystkich trzech państw w dziedzinie badania zagadnień europ. Wspomniana komisja będzie powołana do przedkładania rządom wszystkich trzech państw swych zaleceń i wniosków. Komisja będzie się porozumiewać w miarę potrzeby także z innymi narodami zjedn., zainteresowanymi w rozważanych problemach.-

Dalsza uchwała ministrów dotyczy utworzenia komisji doradczej w sprawie Włoch. Oprócz wymienionych trzech państw będzie w niej uczestniczyć również franc. Komitet Wyswobodzenia Narodowego, a ponadto poczyniono też kroki w celu zapewnienia udziału rządom Grecji i Jugosławii, jako tych krajów, które bezpośrednio ucierpiały z powodu agresji faszystowskiej. W związku z tym ministrowie trzech państw ponownie potwierdzają swą zdecydowaną wolę zniszczenia faszyzmu i przywrócenia we Włoszech ustroju demokratycznego. Wszelkie organizacje i instytucje faszystowskie ulegną rozwiązaniu, a natomiast zostaje przywrócona zupełna swoboda wyznania, przekonań politycznych, słowa i druku. Faszystowscy zbrodniarze wojenni zostaną wydani w ręce sprawiedliwości. Prawo Włoch swobodnego wyboru formy rządu nie ulegnie żadnym ograniczeniom.- W odniesieniu do Austrii konferencja zobowiązuje się do przywrócenia jej swobody i niepodległości, jako pierwszej ofiarze hitlerowskiej agresji. Uchwała zaznacza jednak, że Austria nie może się uchylić od odpowiedzialności za uczestniczenie w obecnej wojnie po stronie Niemiec. Dlatego, gdy dojdzie do ostatecznego unormowania jej przyszłości będzie przytym brany pod uwagę jej wkład w dziele odzyskania własnej niepodległości.- Kom. donosi wreszcie o wspólnej deklaracji Roosevelta, Stalina i Churchilla w sprawie niem. zbrodni wojennej. W miarę, jak napastnik niem. zmuszony jest do wycofywania się, zbrodnie, które wykonuje stają się coraz okrutniejsze. Wspólna deklaracja zaznacza z naciskiem, że wszyscy niemieccy oficerowie, żołnierze i członkowie partii muszą być wydani aljantom niezależnie od tego, jaką formę rządu naród niem. po zawarciu rozejmu sobie obierze.-

przestępcy zostaną odstawieni na miejsce, gdzie popełnili swe ochydne zbrodnie i zostaną ukarani wg. praw krajów, w których odnośne przestępstwa zostały popełnione. Jeśli winni dopuścili się swych zbrodni w stosunku do różnych krajów, to zostaną przekazani odpowiednim organom międzynarodowym. Wszystkie trzy państwa z naciskiem przestrzegają, że będą winnych poszukiwały aż po krańce świata i nie będzie miejsca, do którego mogliby się schronić. Na zakończenie kom. z konferencji donosi, że konfrencja poświęciła dużo uwagi również i innym ważnym zagadnieniom, dotyczącym m.in. traktowania Niemiec hitlerowskich, oraz zagadnień współpracy gosp. i wszelkich problemów, dotyczących zapewnienia powszechnego pokoju.-

Z audycji franc. w serwisie europ. radiostacja londyńska podkreśla, że kom. z konferencji rozprasza obawy innych narodów zjedn. przed nawrotem do koncepcji sfer interesów i podkreśla często powracający zwrot "łącznie ", wyrażający podstawową zasadę porozumienia, iż wszystkie problemy będą rozpatrywane w drodze porozumienia, a nie jednostronnej decyzji, jakiegokolwiek mocarstwa. Wspomniana audycja zaznacza również, że deklaracja trzech mocarstw, przytoczona zresztą w kom. radiowych w głównych punktach ze względu na jej obszerny tekst stwierdza m.in., iż wszelka okupacja npl. terytorium również będzie stanowiła akcje, wspólnie prowadzoną, z której tytułu uczestnicy deklaracji będą ponosili wspólną odpowiedzialność.-

Ang. prezydium rady ministrów wydało nadto kom., donoszący, iż od pierwszego spotkania ze Stalinem w maju 1942 r. prem. Churchill wymienił ze Stalinem blisko sto depesz na temat różnych zagadnień. W czasie konferencji prem. Churchill nie

znosił się bezpośrednio z Stalinem wobec tego, że delegat ang. i jego doradcy fachowi mieli pełne pełnomocnictwa.-

Rosja : Dzisiejszy wieczor.kom.ros. donosi, że oddz. ros. zajęły miasto Perekop, oraz położone o 4 mile ang. dalej na połud. miasto Armiańsk. W ten sposób zostało przecięte ostat. lądowe połączenie Krymu i znajdujące się tam oddz. niem. mogą się wycofać jedynie drogą morską.

Straty niem. między Krymem a dolnym Dnieprem były w dniu wczorajszym i dzisiejszym b.ciężkie zarówno pod względem ludzi, jak i sprzętu wojennego. Samych jeńców wzięto w tym okresie na wspomnianym odcinku przeszło 6000 i oswobodzono ponad 60 miejscowości.

Wewnątrz łuku Dniepru dalsze postępy ros. na połud. zach. od Dniepropietrowska.-

Pod Krzywym Rogiem wzmożone kontrataki niem., zakończone jednak zupełnym niepowodzeniem.-

Front śródz. : Oddz. V-tej armii zajęły miejscowość Teano, ważny węzeł drogowy.~~na zachodzie~~ Koresp. donoszą, że opór niem. na tym odcinku zesłabł i nieprzyjaciel stara się jedynie o wycofanie się. Wspomniany węzeł posiada kluczowe znaczenie na odcinku masywu górskiego Massico.-

VIII-ma armia bryt.posunęła się naprzód po obu stronach pasma górskiego Matesa. Po stronie zach. zajęła miejscowość Cantalupo, oddaloną tylko o 10 mil ang. od Isernia.-

Wczoraj w ciągu dnia ameryk. "latające fortece" atakowały włoską Rivierę, mianowicie wiadukt kolej. na zach. od stacji kolej. San Raphael przy linii kolej. Marsylia-Genua, kilka rotnie go trafiając. Średnie bombowce dojasz. atakowały objekty na północ i połud. od Rzymu.-

Donoszą obecnie, że oddz. sojusz.uwolniły jednego z głównych przywódców z okresu wojny abisyńskiej, Rassa Imru, który z szesnastu innymi przebywał od zakończenia kampanii abisyńskiej w jednej z wiosek w Calabrii. Przebywali tam wszyscy w charakterze zakładników.-

USA.: Ponad półmiljona górników węgl. porzuciło pracę . Żądali oni podwyższenia płacy o dwa funty sterlingi tygod., oraz zapłaty również za okres czasu na u[illegible]anie się pod powierzchnią ziemi.-

Front zach.: Ub.nocy lekkie bombowce RAF."Moskito" atakowały Niemcy zach. Jeden samolot nie powrócił.

Londyn, wtorek, dnia 2.XI.43r.Kom.ang.poranny.
Serwis zamorski i franc. europ.

Ocean Spokojny : Oddz. sojusz. wykonały wczoraj skombinowaną akcję morską, lądową i powietrzną, lądując na zach. wybrzeżu największej i najbardziej na płn. położonej w archipelagu Salomona wyspy Bougainville. Japończycy zostali zupełnie zaskoczeni. Kom.sojusz. podkreśla, że desant został przeprowadzony z wykorzystaniem skutków ostatnich działań powietrznych i lądowych na archipelagu Salomona. Obecnie dzieli Sojuszników już tylko 260 mil ang. od ostat. bazy japon. w tym rej. Pacyfiku w Rabaul.-

Na Nowej Gwinei rozbrojono jednostki japon.,walczące w pobliżu Finschhaven.-

Dzisiejszy "Times" omawia obszernie rolę oddz. austral.w kampanii na Pacyfiku. Stanowią one trzon działających tutaj oddz. lądowych.- Mają one za sobą wspaniale przeprowadzone kampanie w Libii,na Krecie i Syrii. Obecnie wykazały swą przewagę walcząc z Japończykami w rej. Pacyfiku w terenie, do którego Japończycy są specjalnie

przystosowani, mianowicie w dżunglach, w straszliwych warunkach klimatycznych i zdrowotnych.
Rzecz zrozumiała, że wielu żołnierzy, to weterani z ub. wojny światowej, a wogóle bardzo wielu jest ludzi w wieku średnim i starszym i nie należy do wyjątków, że w szeregach walczą u boku synów ich ojcowie.-

<u>Rosja</u> : Oddz. ros., posuwające się na płn. od Krymu, dotarły szerokim frontem do dolnego Dniepru aż na 50 mil ang. powyżej Chersonia.-
Na odcinku Krzywego Rogu opór niem. w dalszym ciągu wstrzymuje pochód Rosjan. O zaciętości obrony niem. świadczy fakt, że na jednym tylko odcinku Niemcy rzucili do walki przeszło 100 czołgów.-

<u>Konferencja moskiewska</u> : Cała prasa londyńska poświęca dzisiaj swe czołowe szpalty komentarzom na temat konferencji. Na pierwszych stronach figurują nagłówki jak : " Karta demokracji", "Fundamenty pokoju" i t.d.
Dzisiejszy "Times" określa europ. Komisję Trzech, jako zalążek tak bardzo potrzebnego mechanizmu międzynarodowego.- Koresp. radia ang. w Moskwie Winterton zaznacza, że najciekawszym punktem deklaracji sojuszników jest ten, który został wydany wspólnie z Chinami. W Moskwie panuje entuzjazm. Jeśli chodzi o treść wspólnych enuncjacyj, to należy podkreślić trzy momenty : 1/ położenie trwałych podstaw pod współpracę, 2/ stworzenie rusztowania, na którym zostanie oparta konstrukcja przyszłego pokoju, 3/ powołanie ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ właściwego mechanizmu międzynarodowego w postaci stałej komisji europ. Nie należy jednak przypuszczać, jakoby miała ona odgrywać rolę swego rodzaju rządu światowego. Zainteresowane w odnośnych problemach kraje będą bowiem zapraszane do udziału. Nader ważna jest enuncjacja na temat Austrii.

W Moskwie panuje atmosfera nader krzepiąca. Wiadomo, że rozmowy bywały trudne, ale nigdy jednak nie doszło do niesnasek.-
Koresp. radia ang. w Waszyngtonie donosi, że rezultaty konferencji przewyższyły wszelkie oczekiwanua. Jest ona uważana za kamień milowy na drodze rozwoju współpracy między sojusznikami.-
W Turcji prez.republiki Inönü oświadczył : pragniemy zwycięstwa obozu cywilizacji i ludzkości. Obecnie, gdy wypadki rozwijają się z dramatyczną szybkością, pragniemy, by wygrały siły nie tyranii lecz wolności.- Temu przekonaniu byliśmy zawsze wierni.-
USA.: Prez.Roosevelt rozciągnął nad wszystkimi kopalniami węgl.zarząd państwowy. Powołując się na swe funkcje prezydenta i głównodowodzącego wezwał górników, by do środy przystąpili do pracy i zapowiedział, że oddz. wojska będą chroniły pracujących.-

Londyn, Środa, dnia 3.XI.43r. [illegible] serwis zamorski i franc. europ.

Ocean Spokojny. – Z kwatery [illegible] komunikują, że przed desantem na wyspę Bougainville zostały zneutralizowane [illegible] sojusz. japoń. bazy lotnicze.- Formacje japoń. [illegible] na płn. zach. od wyspy została w połowie [illegible], rozproszona przez flotę sojusz.- [illegible] naloty na [illegible] od wyspy Buka na [illegible] Salomona aż po wyspę Shortland, jak również na Kavieng na Nowej Irlandii, oraz ośrodki [illegible] na wyspie Celebes. Zatopiono jeden transportowiec 5000 ton i cztery mniejsze, jeden wielki transportowiec w płomieniach.- Na wyspach [illegible] i Treasury dalsze postępy sojusz. [illegible]

[illegible] Głównodowodzący wojsk [illegible] gen. [illegible] objął na odcinku [illegible] oraz [illegible]

Rosjanie [illegible], które posuwają się [illegible] i wąskie wybrzeża morza Czarnego oswobodziły na tym odcinku w ciągu [illegible] miejscowości. Niektóre formacje [illegible] są już o 20 mil ang. od Chersonia.- Nad dolnym Dnieprem Rosjanie zajęli miejscowość Kachowkę na [illegible] mil ang. od ujścia rzeki.- Pod Nikopolem Niemcy posiadają jedynie wąski pas wybrzeża [illegible], sięgający na 10-12 mil ang. wgłąb i otoczony terenem bagnistym.- Niemcy próbują ratować się na tratwach i na promach, których skupienia [illegible] cel dla [illegible] lotnictwa ros.- Między dolnym Dnieprem [illegible] ros. straże przednie pozostawiły za sobą [illegible] formacyj niem., które obecnie są otoczone.- [illegible] na Perekopie. [illegible] ros. na wsch. [illegible] Perekopu.- [illegible] Rosjanie, posuwając się na połud. zach. od Dniepropietrowska zajęły stację kolej.-

Pod Krzywym Rogiem kontrataki niem. odparte, ale Niemcy w dalszym ciągu ściągają siły [illegible]
W uzupełnieniu do komunikatu donosi, że na połud. zach. od Witebska Rosjanie opanowali wzgórze, a na Morzu Bałtyckim zatopili transportowiec ok. 1200 ton pojemn.-

Konferencja moskiewska.- Omawiając wyniki konferencji "Izwiestia" podkreślają, że po raz pierwszy określono jasno przyszłość narodów europ.- W drodze powrot. z Moskwy min. Eden odbędzie w Kairze konferencję z tureckim ministrem spraw zagr. w obecności amb. ang. w Ankarze.-

Front śródz.- Na wybrzeżu zach. oddz. V-ej armii posunęły się wzdłuż gór Massico, zajmując szereg wzniesień.- Na odcinku centralnym oddz. ameryk., posuwając się górnym biegiem rzeki Volturno, opanowały górę Croce na płn. zach. od Teano i prawie cały masyw górski Matese.- VIII-ma armia ang. osiągnęła dalsze lokalne postępy.- Korespondenci pras. donoszą, że bezpośrednim objektem V-tej armii jest obecnie sforsowanie rzeki Garigliano, wpadającej do morza o 7-8 mil ang. na płn. od góry Massico i odcięcia w ten sposób Niemcom odwrotu. O 20 mil ang. na płn. wsch. od góry Massico sojusznicy zdobyli miejscowość Migniano na drodze do Rzymu.- Lotnictwo sojusz. atakowało dworce przetokowe w Ancone, Rimini, La Spezia i Viareggio.- Marszałek Badoglio rozpoczął w Neapolu rozmowy na temat utworzenia nowego rządu. W toku rozmów wyłoniły się pewne trudności, gdyż hr. Sforza i inni przywódcy antyfaszystowscy odmawiają współpracy pod panowaniem obecnego króla. Byliby natomiast skłonni współpracować pod kierownictwem rady regencyjnej, sprawującej rządy w imieniu 16-letniego syna następcy tronu Umberta.-

Wczoraj w ciągu dnia silne formacje amer. bombowców "ciężkich" /"latające fortece"/, oraz "B24" /"Liberator"y"/, startujące z Bliskiego Wschodu wykonały nalot na zakłady lotn. Messerschmitta pod Wiener Neustadt. Pogoda dobra, wg. prowizorycznych informacji rezultaty zadawalające. Był to pierwszy nalot, wykonany przez samoloty nowej formacji lotn., mianowicie 15-go korpusu lotnictwa ameryk. Jak donosi korespondent radia bryt. we Włoszech, jest to największa formacja lotnicza USA, istniejąca na jakimkolwiek froncie wojennym. Jej głównym zadaniem będzie wykonywanie dalekosiężnych lotów strategicznych. Dotychczas były bombardowane z Bliskiego Wschodu objekty npl. we Włoszech, na Bałkanach i w połud. Francji. Niemcy wschod. i Austria były względnie bezpieczne. Obecnie nowa formacja będzie mogła od południa objąć zasięgiem nalotów Niemcy aż po Berlin włącznie. W ten sposób żaden z objektów niem. w Rzeszy, czy też w krajach okup. nie będzie zabezpieczony przed nalotami, ze strony nowej formacji, jak również drugiego, istniejącego już na Bliskim Wschodzie ameryk. korpusu, t.zn. korpusu XV-go pod generałem USA Spaatz. Będzie on współpracował wraz z lotnictwem bryt. i franc. pod komendą ang. marszałka lotnictwa Teddera, jako zwierzchnika wszystkich sprzymierzonych sił lotniczych w rej. śródziemnomorskim.-

Jugosławia: Oddz. powstańcze otoczyły garnizon bułgarski w miejscowości na płn.zach. od Niszu w Serbii i przecięły połączenia z Bułgarią.-

Front zach.: Wczoraj w ciągu dnia naloty myśliwców bryt. na lotniska w Francji płn., oraz żeglugę u wybrzeży belgijskich i holenderskich.-

Ub.nocy krótki alarm lotniczy nad Londynem, zrzucono bomby u ujścia Tamizy, jeden samolot zestrzelony.-

W ciągu października lotnictwo ang. i ameryk., operujące z baz W.Brytanii zrzuciło na Niemcy i terytoria okup. 18.500 ton bomb. Z tej cyfry 13.000 ton przypada na dziewięć nocnych nalotów, wykonanych przez RAF. w ciągu dziewięciu nocy na Niemcy same, a 5500 na naloty lotnictwa ameryk. na Niemcy i kraje okupowane. Niemcy stracili ogółem w ciągu ub. miesiąca blisko 1000 samolotów, z czego przeważającą część z powodu strat, poniesionych w walkach z lotnictwem ameryk. Lotnictwo ameryk. straciło 176 samolotów, a bryt. 227.-

Anglia: W związku ze stratami, jakie poniosły biblioteki londyńskie z powodu nalotów niem. rządy sojusz. zaofiarowały się z uzupełnieniem strat w wydawnictwach w językach ich krajów i zaproponowały dostarczenie brakujących periodyków i książek. Bryt. muzeum, przyjmując z wdzięcznością tę ofertę, przystąpiło do opracowania wykazu brakujących wydawnictw.-

Imperium Bryt.: Jak się obecnie okazuje, przed powrotem gen. Smutsa miało się odbyć zebranie premierów Imperium, potem jednak ten projekt został odroczony. W związku z tym londyński "Times" wyraża żal z powodu niedojścia zebrania do skutku, jakkolwiek nie byłby mógł wziąć w nim udziału austral. premier Curtin z powodu braku czasu, oraz premier nowozelandzki Fraser z powodu choroby. Niemniej jednak jest rzeczą niezmiernie ważną, by wszystkie kraje Imperium występowały jako jedność i prowadziły wspólną politykę zagraniczną. W czasie ostat. wojny światowej okazało się, jak niezmierne korzyści stąd wynikły dla Anglii.- Sekretarz dla spraw Dominjów, Lord Cranborne oświadczył, że rząd ang. pozostaje w stałym kontakcie z rządami Dominjów. Minister Dominjów codziennie się spotyka z wysokimi komisarzami, rezydującymi w Londynie.-

Opinia publiczna bardzo niedostatecznie orientuje się w tym do jakiej doskonałości została doprowadzona ciągła współpraca między wszystkimi rządami Imperium Brytyjskiego.-

USA.: W październiku wyprodukowano 8360 samolotów wojsk. Rekordowe wyniki osiągnięto w szczególności w produkcji ciężkich bombowców.- W Baltimore wyprodukowano największy hydroplan świata, ważący 70 ton. Hydroplany tego typu zostaną niebawem użyte na frontach.-

Francja : Dziś odbędzie się pierwsze zebranie rady przybocznej franc. w Algierze. Z pośród jej 80-ciu członków przeszło 50-ciu przypada na uczestników ruchu podziemnego w kraju. Są to ludzie, którzy pracują w organizacjach niepodległościowych od przeszło trzech lat i przybyli do Algieru różnymi drogami. Rada jest wprawdzie tylko ciałem doradczym, jej uchwały nie są wiążące, ale mimo wszystko posiada wielki autorytet dzięki swemu składowi. Przemówienie inauguracyjne wygłosi gen.de Gaulle w obecności korpusu dyplomatycznego. Gen.Giraud powrócił z inspekcji na froncie włoskim.-

Sprawy polskie : / z kom.polskiego/. Poraz pierwszy w dziejach sławnej akademii wojsk. w Sandhurst / którą m.in. ukończył też prem.Churchill/ - uwaga słuch. - zdarzyło się, że prymusem został cudzoziemiec. Jest nim Ryszard Z., jeden z siedmiu polskich odchorążych, którzy właśnie uzyskali dyplomy szkoły.- Polska łódź podwodna "Dzik" zatopiła na Morzu Śródz. od połowy lipca ogółem 14 statków npl. łącznej pojemn. 42.000.ton.-

M.b.3.XI.43r.

Londyn, dnia 1.X.43r. Pgt. Cyrill Falls w przeglą-dzie:

Przy rozważaniu sytuacji wojskowej na Dalekim Wschodzie najlepszym argumentem przeciwko zbytniemu optymizmowi jest mapa. Ukazuje ona rozmiary terytorialne nabytków japon., oraz gigantyczne przestrzenie, jakie mają do pokonania armie sojusz. Na kontynencie zwraca uwagę przedewszystkiem blok terytorialny Mandżurii, będący klinem japon. w posiadłościach rosyjskich. Drugi blok, obecnie znacznie mniej zwarty, to przestrzeń, sięgająca od ujścia Żółtej Rzeki po ujście rzeki Yang-Tse-Kiang. Zasięg japon. sił zbrojnych sięga w górę rzeki Yang-Tse-Kiang aż po Han-Kau.

Wzdłuż wschod. wybrzeża Japończycy panują nad terenem od Szanghaju poprzez Fu-Czou po Kanton i Hong-Kong. Nie jest to jednak ciągły pas, lecz raczej, gdyby na papier nanieść czerwonym kolorem zasięg wpływów japon., przedstawiałby się on jako szereg plam. Dalej na połud. zaczyna rozciągać się znowu ciągła strefa wpływów japon., obejmująca franc. Indochiny, Sjam, Półwysep Malajski i prawie całą Birmę, z wyjątkiem skrawka zachodniego.- Na Pacyfiku prawie wszystkie wyspy są w posiadaniu japońskim. W archipelagu Salomona jedynie odebraliśmy już Japończykom znaczniejsze pozycji, ale sporo jeszcze pozostaje do odzyskania. Ściśle mówiąc, chodzi tu nietyle o Pacyfik, co jego rejon połud. wschod.

Dalej na północ Japonia posiada Filipiny, wyspy Marschalla, Caroliny i wyspę Wake, stanowiącą odpowiednik naszej pozycji na wyspie Midway. Na Dalekiej Północy udało nam się odzyskać z powrotem Aleuty.- Ograniczanie się tylko do geograficznego aspektu japon. pozycji prowadziłoby jednak

do błędnych wniosków. Japonia została poddana procesowi stałego wyczerpania jej zasobów. Ujawniło się to specjalnie w czasie kampanii na Nowej Gwinei i archipelagu Salomonów. Należy przytym uwzględnić nietylko straty w okrętach i samolotach, ale również i moralną stronę porażek. Ostatnie orędowe wypowiedzi japon. bardzo już odbiegają od aroganckich przechwałek, które słyszeliśmy rok temu.- Jeśli chodzi o sytuację w archipelagu Salomona, to wystarczy sobie przypomnieć, że upłynęły dopiero cztery miesiące od desantu ameryk. na wyspie Rendova. Nastąpiło potym opanowanie portu Viru na Nowej Georgii, skąd zaatakowano Munda, zdobyte w miesiąc później. Równocześnie oddz. ameryk. i austral. rozpoczęły akcję na Nowej Gwinei w kier. Salamaua. Dwukrotne japon. próby interwencji drogą morską zakończyły się dwoma przegranymi bitwami morskimi na Zatoce [illegible] od Nowej Gwinei.
W dniu 6 września został wykonany wspaniały desant na wschód od Lae, który zakończył się zdobyciem tej miejscowości, jak również Salamaua. Od tej pory datują się coraz gwałtowniejsze naloty na bazy japon. a zwłaszcza Rabaul, które być może w niedalekim czasie zostanie opanowane.-
W Birmie trwa jeszcze ciągle pora monsunów i w związku z tym względny zastój w działaniach lądowych. Powołanie nowej komendy rej. Azji Połudn. wsch. pod dowództwem admirała Mountbatten zapowiada także i tutaj nową fazę walk. Niewątpliwie nastąpi ożywienie frontu natarciem od strony płn. wsch. Indyj.-
Dalej na zachód można oczekiwać natarcia z dwóch kierunków: z Nowej Gwinei i płn. Australii. Może ono nastąpić bądź na zachód ku Indjom holend., bądź też na płn. zach. ku Filipinom. Będzie ono przypuszczalnie skombinowane z równoczesnym uderzeniem z Indyj ze kier. Birmy. Obie te operacje muszą być dokładnie przemyślane i przygotowane.-

Konopne działania nie wchodzą w rachubę. Jeśli poprzednio udało nam się taką metodą odnieść sukcesy nad Japończykami, to było to następstwem jedynie nieprzygotowania Japończyków.
Kampania na Pacyfiku i Azji Połud.-Wsch., to jedyny przykład podporządkowania działań armii lądowej potrzebom lotnictwa. Cały cel działań lądowych streszcza się w zabezpieczaniu baz istniejących i zdobywaniu nowych baz lotniczych.-
Połączenie lądowe między prowincją Assam a Birmą prawie że nie istnieje. Jedyna droga, prowadząca przez okręg Manipur i wzgórza Patai łączy się z drugorzędną co do wydajności linją kolejową i przedstawia minimalne znaczenie.-
Osobiście skłonny jestem przewidywać od strony Indyj podwójne natarcie, mianowicie od zach. przez prowincję Assam, oraz od połud. na Birmę ofensywę morsko-lądową. To drugie natarcie połud. nie byłoby jednak samoprzez się wystarczające.-
Chiny to jeden z ostatnich wielkich rezerwuarów ludzkich wśród obecnych stron wojujących. Cały problem streszcza się w tym, jak go zmobilizować. Zazwyczaj słyszy się odpowiedź : otwarcie drogi burmańskiej. Jest jednak rzeczą wątpliwą, czy droga górska, przebiegająca krętym szlakiem, w tak trudnym terenie umożliwi dostarczenie Chinom tak znacznych dostaw, by umożliwić decydujące rezultaty strategiczne w Chinach. Od dnia utraty drogi ~~[illegible]~~ birmańskiej nastąpiły wielkie zmiany w kierunku powiększenia wydajności transportu powietrz. na Dalekim Wschodzie.
Byłoby jednak dziecińLstwem liczyć na możność dozbrojenia Chin drogą powietrzną.
Narazie najbliższym naszym celem musi być zmuszenia Japończyków do wycofania się w kier. rzeki Yang-Tse i zdobywania tą drogą nowych baz lotniczych, umożliwiających nam atakowania japon. baz lądowych i morskich.-

Jedno pozostaje bowiem rzeczą niewątpliwą, że ostateczne zwycięstwo nad Japonią da się osiągnąć dopiero wtedy, gdy zdobędziemy sobie panowanie na morzu dokoła Japonii. Prowadzą do tego różne drogi, w każdym razie jednak muszą one obejmować skombinowane działania morskie i powietrzne, umożliwiające zaciśnięcia pierścienia dokoła Japonii. W tym celu jednak musimy w pierwszym rzędzie Japończykom odebrać ten zewnętrzny pierścień ich pozycyj. Być może, że pierwsza faza ofenzywy będzie musiała objąć również uderzenie na Filipiny.-

Droga zapowiada się długa i niełatwa. Gdy jednak raz na nią wkroczymy, okaże się być może, iż trudności były mniejsze, niż to sobie obecnie wyobrażamy.-

Londyn, czwartek, dnia 4.XI.43r. kom. ang. poranny. Serwis [illegible]

Ocean Spokojny: Lotnictwo sprzymierz. odniosło ponownie wielkie zwycięstwo nad Rabaul. Ciężkie bombowce wykonały nalot na port, podczas gdy myśliwce eskortujące stoczyły walkę z myśliwcami japon. W rezultacie zostały zatopione trzy japon. kontrtorpedowce, osiem wielkich statków handl. i cztery mniejsze, a uszkodzone zostały dwa ciężkie krążowniki, jeden wielki statek handl. i dwa statki cysterny. W walkach powietrznych zestrzelono zarówno 67 samolot. npl. i 23 dalsze prawdopodobnie, a na lotnisku zniszczono 13 samolotów. Straty własne 19 samolotów.- Wykonano również naloty [illegible] operacje lotnicze w archipelagu Salomona.- Oddz. sojusz. na wyspie Bougainville rozszerzyły swe przyczółki i zestrzeliły 13 samolot. npl.-

Front zach.: Ub. nocy nalot RAF. na Niemcy. Szcze-[illegible] w ciągu dnia został wykonany największy ze wszystkich nalotów dziennych dotychczas przeprowadzonych na Niemcy. Ponad 400 samolot. ameryk., mianowicie ciężkich bombowców "Liberator" z eskortą myśliwców zaatakowało Wilhelmshaven. Bombowce zestrzeliły 18 samolot. npl., a eskortujące myśliwce 11. Straty własne 5 samolotów.- Wczoraj w ciągu dnia średnie bombowce ameryk. atakowały lotniska między Rouen a Paryżem, oraz w pobliżu Amsterdam. 14 myśliwców npl. zestrzelono. W ten sposób Niemcy stracili ogółem w ciągu jednego dnia 45 samolotów myśliwskich. Straty własne wspomnianej formacji sojusz.: 2 średnie bombowce i 1 myśliwiec.-

Rosja: Wojska ros.. działające na przestrzeni między Morzem Czarnym a dolnym Dnieprem uwolniły wczoraj dalszych 80 miejscowości. Znajdują się one w odległ. 13-tu mil ang. od delty Dniepru naprzeciw Chersonia. Niemcy posiadają już tylko dwa przyczółki na wschod. wybrzeżu Dniepru, mianowicie jeden na wydmach piaszczystych naprzeciw Chersonia, drugi zaś na bagnistym terenie naprzeciw Nikopolu.-

Wewnątrz łuku Dniepru Rosjanie zajęli miejscowość Krasnyj Orlik o 35 mil ang. na płn.zach. od Krzywego Rogu.-

Koresp. "Frankfurter Zeitung" donosi o intensywnej działalności patrjotów polskich, którzy wykolejają pociągi, dowożące dostawy na front.-

Bułgaria : Prezes Rady Ministrów i min.spraw zagr. zostali wezwani na konferencję do kwatery gł. Hitlera.-

Konferencja moskiewska : Ministrowie Hull i Eden opuścili Moskwę, żegnani na lotnisku przez Mołotowa, Wyszyńskiego, Majskiego i Litwinowa.-

Do Kairu przybył z Ankary turec.min.spraw zagr. i tamt. amb. bryt., którzy obaj zamieszkali w ambasadzie ang. w Kairze. Jak dotąd brak ofic. wiadomości z Londynu na temat spotkania między ministrami Anglii i Turcji. Jedynie koresp.dyplomatyczni prasy ang. snują swoje domysły, przywiązując wielką wagę do ostat. oświadczenia prezydenta Turcji, iż Turcja jest gotowa ponieść wszelkie ofiary, jakich wymaga obecna sytuacja, a nawet jest gotowa do jeszcze większych.-

Niem. propaganda, przeznaczona dla krajów poza Rosją, w dalszym ciągu głosi, że Anglosasi skapitulowali przed bolszewizmem, natomiast w audycjach przeznaczonych dla Rosji, twierdzi, że Związek Sowiec. ustąpił przed żądaniami kapitalizmu ang.-ameryk.-

Austria : koresp.dwóch szwedzkich dzienników w Niemczech donoszą, że bezpośrednim rezultatem ogłoszenia uchwał Konferencji moskiewskiej były demonstracje patrjotów i komunistów w Wiedniu i innych miastach austrjackich. Ruch opozycyjny wzmaga się. W Wiedniu aresztowano w pierwszej połowie października 400 osób, ponadto zaś licznych urzędników za sabotaż, w związku z czym odkomenderowano do Wiednia specjalny oddział SS.-
Wiadomości o rozruchach jeszcze nie potwierdzone z innych źródeł.-

Front środz.: W-ka armia ameryk. przełamała pozycje niem. na odcinku zach. w górach Massico i zajęła szereg wzniesień, panujących nad równiną między górami Massico a morzem. Niem. rzecznik wojsk. Sertorius oświadczył ostatnio w komentarzu radiowym, że alianci już rozpoczęli nową ofensywę na tym odcinku.-

Dalej na odcinku centraln. oddz. ameryk. zajęły kilka wzniesień, dominujących nad drogą Venafro-Isernia.- Oddz. VIII-ej armii sforsowały w dalszych kilku punktach rzekę Trigno, jej lewe skrzydło zaś znajduje się już w odległ. 12-stu mil ang. od Isernia.- Naloty lotnictwa sprzymierz. na Civita Vecchia, oraz wiadukt kolej. na płn. od Rzymu. Straty npl. 37 samolotów, straty własne 6.-

W/g dotychczasowych relacyj zakłady Messerschmidta w Wiener-Neustadt poniosły wielkie szkody wskutek nalotu t.zw. "latających fortec".-

Jak się obecnie okazuje, w czasie nalotu poniedziałkowego na Ancona został unieruchomiony zakotwiczony tam ostatni krążownik włoski, który pozostał Niemcom.-

Malta: Broszura o lotnictwie morskim, wydana przez Admiralicję ang. opisuje dramatyczną walkę ang. lotnictwa morskiego w obronie konwoju, który w 1942 r. dotarł do wyspy. Eskortę lotniczą stanowiły myśliwce trzech wielkich lotniskowców ang.: "Victorious", "Indomitable", oraz "Eagle". Ten ostatni został w 10 min. zatopiony torpedą. Pozostałe były od świtu do nocy bez przerwy atakowane przez niem. bombowce nurkowe. Mimo tego dostarczyły eskortę na odległ. 130-tu mil ang. od wyspy, poczym zostały zluzowane przez ląd. myśliwce ameryk. W ten sposób 70 myśliwców ang. walczyło z powodzeniem przeciw 500 samolotom niem. wszelkiego typu, które miały przewagę nie tylko liczebną, ale również pod względem siły ognia i zasięgu.-

USA.- W związku z debatami w Senacie nad opracowaniem nowej rezolucji na temat problemów powojennych koresp. radia bryt. w Waszyngtonie donosi, że zarysowuje się kompromis, oparty na następujących zasadach: 1/ za podstawę będzie służył tekst projektu senatora Conally, przewidujący przystąpienie USA. do międzynarodowego ośrodka, mającego na celu zapewnienie i utrzymanie pokoju. Tekst jest bardziej ogólnikowy od rezolucji Izby Reprezent., wspominającej o "właściwym mechaniźmie międzynarodowym". 2/ zostanie jednak włączona do treści deklaracja moskiewska o stworzeniu międzynarodowej organizacji z udziałem wszystkich niepodległych i miłujących wolność narodów. 3/ wreszcie, jakikolwiek traktat wprowadzający w życie zasady rezolucji musi być ratyfikowany przez Senat konstytucyjną większością dwóch trzecich.- Wg. powszechnych przewidywań rezolucja osiągnie poparcie przeważającej większości senatorów.-

Wybory na stanowiska gubernatorów w czterech stanach, mianowicie: w Nowym Jorku, New Jersey, Pensylwania i Kentucky przyniosły decydujące zwycięstwo partii republikańskiej. Obecnie spośród 48-miu stanów dwadzieścia pięć posiada gubernatorów republikańskich i dwadzieścia trzy demokratycznych. Od 1928r. republikanie nie posiadali takiej większości na stanowiskach gubernatorów. W szczególności zasługuje na uwagę zwycięstwo republikanów w Nowym Jorku, gdzie kandydat, popierany przez Willkie pobił kandydata, cieszącego się osobistym poparciem, ze strony prez. Roosevelta.- Przewidywany jest powrót do pracy półmiljona górników węgl., aczkolwiek układ między ich przywódcą Lewisem, a min. spraw wewn. Ickesem, działającym w charakterze zarządcy kopalń z ramienia rządu nie został jeszcze zatwierdzony przez urząd dla spraw pracy w przemyśle wojennym.-

Statek pasażerski "Normandie" został z portu w Nowym Jorku przewieziony przez 19 holowników w dół rzeki Hudson do suchych doków w celu dalszego remontu. Jego wydobycie było największym tego rodzaju operacją w dziejach żeglugi.

Nowy rekord stoczni amerykańsk. W dniu 10 październiernika położono kil pod kontrtorpedowiec dla mar. bryt. W cztery dni później został spuszczony na wodę, a po następnych 21 dniach oddany do służby.- W ub. miesiącu stocznie wyprodukowały 163 statki handl. Ogółem zbudowano ich od początku roku 1525.-

Francja : Gen. de Gaulle wygłosił przemówienie inauguracyjne na pierwszym zebraniu rady przybocznej, złożonej z przedstawicieli ruchu podziemnego w Francji, oraz krajów Imperium Franc. W przemowieniu tym, które zostało entuzjastycznie przyjęto, generał oświadczył m.in., że franc. opinia publicz. odczuwa głęboki żal z powodu pominięcia Francji w składzie komisji europ., złożonej z delegatów USA., W.Brytanii i Rosji, która będzie urzędować w Londynie. Bez udziału Francji jest nie do pomyślenia prawdziwy ład europejski.-

Londyn, czwartek, dnia 4. [illegible] .43r. kom. ang. wieczorny.

[illegible] Kral. [illegible]

[illegible]

[illegible] ciągu 16 [illegible] pocz[illegible]

[illegible] dnia [illegible] lotnictwo

[illegible] zachodzie ogółem 4000 ton bomb [illegible] w ciągu dnia [illegible] 1000 [illegible] ponad [illegible] Minister [illegible] że było to największe [illegible] historia [illegible] dorf. Pocz[illegible] o godz. 2[illegible] w ciągu 2[illegible] min. zrzucono [illegible] 2[illegible] cja atakowała Ko[illegible] w głębi [illegible] miny na [illegible] noc. nie powróciło 19 bombowców. [illegible]

[illegible] dorf leciały [illegible] Gdy [illegible] bombowców przy[illegible] cele były już [illegible] wytyczone [illegible] słabsza niż zwykle, [illegible] nad [illegible] dorfem operowało ponad 200 [illegible] torów. [illegible] 4 myśliwce [illegible] zostały zestrzelone. [illegible]

[illegible] ciągu dziennego nalotu na Wilhelmshaven zachmurzenie było silne, mimo tego jednak cele zostały zidentyfikowane. Dowódca VIII-go korpusu lotn. [illegible] w Anglii, [illegible] że ani [illegible] pogoda [illegible] odstręcza [illegible] od [illegible] porze [illegible] nalotu dziennego na Schweinfort, straciliśmy [illegible] 60 [illegible] ale [illegible] szkody, [illegible] tego [illegible] zakłady [illegible] takie wielkie, że [illegible]

[illegible] i nawet w ciągu ostat. miesi[illegible] lotn. [illegible] N

Brytanii uległy dalszemu zwiększeniu. Niebawem zostanie oddany do służby nowy typ bombowca amerykańskiego "B29", który w stosunku do obecnych [illegible] "latających fortec" stanowi olbrzymi postęp, a jakkolwiek [illegible] bombowce przedstawiały w porównaniu z typami używanymi w chwili ich wprowadzenia [illegible]

Front środkowy: Dziś oddz. [illegible] armii zajęły [illegible] oddz. VIII-ej armii [illegible] wzdłuż linii obronnej [illegible] w okolicy miejscowości [illegible] Niemcy bronili się z zaciętością i [illegible] czołgów. Kontrataki zostały odparte [illegible] przyczółki na [illegible] Oddz. amerykańskie nacierają koncentrycznie na [illegible] pozycje prawego skrzydła niem. [illegible] Lotnictwo sprzymierzonych [illegible] akcje przeciwko objektom przyfrontowym, jak również połączeniom [illegible] a także [illegible] npl. [illegible] samolotów [illegible] straty własne [illegible]

Jugosławia: [illegible] czej [illegible] kilku [illegible] dokonało [illegible] objektów npl. [illegible] Zagrzeb-Belgrad zniszczono [illegible] wysadzono dwa mosty, wykolejono dwa pociągi oraz zniszczono [illegible] przewodów elektrycznych.-

Albania: [illegible] Churchill oświadczył dziś w Izbie Gmin, że [illegible] albańskie [illegible] powstańców [illegible] przeciwko Niemcom, którzy posługują się wszystkimi znanymi metodami teroru, jak bombardowanie wiosek i zabijania [illegible] bryt. oficerowie [illegible] kowi wyrażają się z najwyższym uznaniem o dzielności powstańców.- [illegible]

Włochy: Król Wiktor Emanuel spotkał się w Neapolu z marszałkiem Badoglio, z hr. Sforza, prof. Benedetto Croce i innymi przywódcami antyfaszystowskimi. Agencja Reutera donosi, że spodziewają się abdykacji królewskiej. Marszałek Badoglio oświadczył, że nigdy nie zmieniał abdykacji się sprzeciwiać. Hr. Sforza oświadczył, że gotów jest wziąć udział w rządzie w jakimkolwiek charakterze pod warunkiem, że król i następca tronu Umberto abdykują.

Turcja: Z urzęd. kół londyńskich brak jakichkolwiek komentarzy na temat mającej się odbyć konferencji między min. Edenem, a kierown. spraw zagr. w Kairze. Niemcy natomiast snują najróżniejsze domysły, począwszy od przyjmowania przez Turcję [illegible], a skończywszy na przystąpieniu Turcji do wojny.-

Anglia: W czasie starcia lekkich jednostek ang. i niem. w Kanale La Manche, wynikłego z ataku niem. na bryt. konwój, formacja niem. została zmuszona do odwrotu, przyczym trzy jednostki zostały trafione, z których jedna przypuszczalnie zatonęła. Wszystkie jednostki ang. powróciły.- Do Londynu przybył jako gość rządu ang. regent Iraku, którego powitali książę Gloucester imieniem króla, oraz min. Littleton w imieniu rządu. Regent, który przybył w towarzystwie swego szefa sztabu, pozostanie w Anglii trzy tygodnie w celu zaznajomienia się z organizacją sił zbrojnych, z czego dwa dni spędzi w pałacu królewskim, jako gość króla.- Izba Gmin uchwaliła w ciągu 8-miu min. kredyty dodatkowe w wysok. miljard dwieście pięćdziesiąt miljonów funtów ster. na okres do połowy lutego. Wydatki wojenne W. Brytanii w ciągu ostat. 8-miu tygodni wynosiły 13.250.000 funtów ster. dziennie.- W Izbie Gmin odbyła się debata w sprawie klęski głodu w Indjach.-

Poseł socjalistyczny Sir Patrick Lawrence oświadczył, że jakiekolwiek by przytoczono okoliczności łagodzące, pozostaje faktem, że na rządzie indyjskim spoczywa odpowiedzialność za obecną sytuację, której głównym powodem jest niedostateczne przeciwdziałanie wzrostowi cen, wywołanemu z jednej strony wielkimi wydatkami rządu i wojskowymi, w związku z tym zwiększoną siłą kupna, z drugiej zaś strony niedostatecznym zdrenowaniem tej dodatk. siły kupna przez odpowiednie opodatkowanie. Spadek zbiorów odegrał tylko drugorzędną rolę. - Minister Indyj Amery przypomniał w odpowiedzi [illegible] oświadczenie wiceprezydenta Wallace'a o groźbie światowego deficytu żywnościowego. Dysproporcja między liczebnością ludności a zasobami żywnościowymi uwydatniła się w Indjach szczególnie silnie. Odciągnięcie siły kupna zwiększonym opodatkowaniem nie mogło dać odpowiednich rezultatów wobec niskiego odsetka ludności płacącej podatki [illegible]. W początkach wojny rząd przewidywał trudną sytuację i porozumiał się w kontakcie z ministrami rządów prowincji, sprawującymi władzę po ustanowieniu przedstawicielstw ludowych odpowiednich prowincji, które jednak mimo początkowej nadwyżki zbiorów nie potrafiły zaradzić złemu. W szczególności premier Bengalu, ulegając nieusprawiedliwionemu optymizmowi zlekceważył sobie przestrogi. Obecnie zapewniona jest dostawa 300.000 ton ryżu, która zaspokoi potrzeby ludności, największą trudność jednak sprawi transport i w związku z tym nie da się uniknąć w najbliższej przyszłości dalszych wypadków śmierci głodowej.- Największą trudność sprawia tonaż, [illegible] którego wykorzystania dla dostaw wojsk zależy skrócenie wojny.- Były min. wojny poseł Belisha wskazał na prymitywny poziom rolnictwa i niechęć poszczególnych prowincyj do dzielenia się swymi zapasami, jako na główną przyczynę głodu. Przed wojną rząd ang. potrafił groźbę głodu zlikwidować.

Inni posłowie wskazywali na konieczność wykorzystania przez rząd nadzwyczajnych pełnomocnictw w celu zmuszenia opornych rządów prowincjonalnych do współdziałania, oraz na niemożność traktowania problemów wyżywienia w oderwaniu od zasadniczego zagadnienia indyjskiego, w szczególności na konieczność wypuszczenia na wolność przedstawicieli partii kongresowej.-

Sprawy polskie - Polski min. spraw wewn. złożył dzisiaj szczegółowe oświadczenie w sprawie nowej fali terroru niem. w Polsce. Mordowanie Polaków i znęcanie się nad nimi przybrało rozmiary, przewyższające wszystko, czego dotychczas Niemcy się dopuścili. Oświadczenie wymienia długą listę miejsc zbrodni. W dniu 13 października rozpoczęli Niemcy olbrzymie łapanki, w czasie których pobrano tysiące ludzi, a wielu wystrzelano. Zakładników brano dziesiątkami. W Warszawie rozstrzelano zakładników publicznie na Alei Niepodległości, a następnego dnia dalszych 20-tu w pobliżu gmachu b. ambasady niem. Niemcy dokonują obecnie ekshumacji zwłok pomordowanych, które palą w celu zatarcia śladów zbrodni.-

Londyn, piątek dnia 5.XI.43r. Kom. ang. poranny.

Sprawy zamorskie i pozaeurop.

Ocean Spokojny - Jak się obecnie okazuje, w czasie bitwy morskiej z poniedziałku na wtorek pod wyspą Bougainville formacja floty japon. w liczbie 4-ch krążowników i 8-miu kontrtorpedowców, która przepłynęła z Rabaul w celu zlikwidowania desantu sojusz. na zach. wybrzeżu wyspy, straciła po półtoragodzinnej walce 1 krążownik i 4 kontrtorpedowce, które zostały zatopione, a ponadto 2 krążowniki i 2 kontrtorpedowce zostały trafio-

[illegible] ponitoary, szalupy, ale żaden nie zatonął.-

Rosja: Cały zach. brzeg Dniepru na dług. 755 mil ang. jest w posiadaniu ros. [illegible] spostrzeg. ros. stratega wyniki walk na froncie w ciągu ub. 4-ch miesięcy. Plany ros., przewidujące dotarcie do Dniepru, a w szczególności zdobycia Smoleńska i opanowania [illegible] zostały w całości zrealizowane. Odzyskano teren powierzchni 350.000 km. kwadrat. Zostało pobitych 144 dywizje niem. Niemcy stracili 900.000 zabitych i 98.000 jeńców, ponadto 10.000 samolotów. Rosjanie zniszczyli 5400 czołgów i zdobyli 2300, zniszczyli 13.000 dział i zdobyli 8800, zniszczyli 5500 pojazdów mechan. i zdobyli 19.500, zniszczyli 300 lokomotyw i zdobyli 400.-

Ostatni kom. wieczorny donosi o opanowaniu miejscowości Oleszki naprzeciw Chersonia. Nowa faza ofensywy ros. zarysowuje się silnie na północy; mianowicie pod Kijowem, gdzie zdobyto miejscowość Dimer na 20 mil ang. na płn. od Kijowa, oraz na zach. i połud. zach. od Newela, gdzie oswobodzono 70 miejscowości, m.in. Szwedin na 25 mil ang. na połud. zach. od Newla.-

Koresp. radia bryt. donosi o radosnym nastroju w Moskwie w związku z przygotowaniami do obchodu w najbliższą niedzielę rocznicy rewolucji październikowej. Radio Moskwa przytacza deklaracje Edena i Hulla, stwierdzające, że porozumienie z Rosją jest lepsze teraz, niż było kiedykolwiek [illegible] i że dopóki trzy państwa współdziałają [illegible] celu, którego nie osiągnęłyby [illegible] 6.-

Turcja: Jest rzeczą możliwą, że w konferencji w Kairze weźmie udział min. [illegible].-

Front Śródz.: Min. wojny USA. Stimson w związku z nadchodzącą rocznicą desantu w Afryce oświadczył, że Niemcy i Włosi stracili dotychczas w rej. śr dz. i afryk. ogółem 600.000 lu-

dzi z tego 480.000 jeńców. Wszystkie straty sojuszn nie sięgają natomiast 100.000.-
U.S.A.: W Senacie odbędzie się dzisiaj głosowanie nad rezolucją w sprawie polityki zagr. Oczekują, że zostanie uchwalona przygniatającą większością. Jej tekst obejmie również czwarty punkt rezolucji moskiewskiej o konieczności powołania międzynarodowej organizacji, w celu zapewnienia pokoju. Tego rodzaju uchwała niewątpliwie doda moralnego znaczenia podpisowi min.Hulla pod uchwałami konferencji moskiewskiej. Równocześnie Senat, precyzując swe stanowisko na przyszłość rozproszy obawy przed powtórzeniem się sytuacji po pierwszej wojnie światowej, gdy odmówił ratyfikacji traktatu wersalskiego i paktu Ligi Narodów, którego inicjatorem był prezydent USA.-
W związku z ostat. powodzeniami republikanów w wyborach na stanowiskach gubernatorów w czterech Stanach, koresp. radia bryt. podkreśla, że chodzi tu o opozycję wewnętrzną w stosunku do krajowej polityki Roosevelta i wybory te nie są miarodajne dla oceny politycznych tendencyj kraju.-
Przywódca górników węgl.Lewis wezwał ich do podjęcia pracy. W Stanie Pensylwania strajkuje mimo tego jeszcze 75.000, żądając wyjaśnienia w sprawie płac.-

Londyn, dnia 8.XI.44r. sobota. Kom. ang. poranny. Serwis amerykański i franc. europ.

[illegible]

Ocean Spokojny : Japończycy nie ustają w próbach dostarczenia posiłków do Rabaulu, jak [illegible] kom. kwatery gł. gen. MacArthura donosi, że konwój japoń. złożony z 19-tu okrętów, w tej liczbie [illegible] i kontrtorpedowców został wykryty w drodze do Rabaulu. Jeden z okrętów został obrzucony bombami. Część okrętów [illegible] zdołała dotrzeć do miejsca przeznaczenia. Na płn.-wsch. od Przylądku Gloucester został zatopiony transportowiec japoński, w pobliżu Nowej Irlandii zarzucono 57 ton bomb na inny konwój [illegible] 6-ciu statków [illegible]. Jeden statek w płomieniach, drugi zaś przechylony. [illegible] eskorty japońskiej samoloty zestrzelono [illegible], [illegible] dalsze [illegible]. Straty własne 1 samolot.
Kom. ang. prezydium Rady Ministrów donosi, że W. Brytania, USA i Chiny osiągnęły pełne porozumienie co do planów ofensywy lądowej przeciwko Japonii. Porozumienie to doszło do skutku w czasie ostatniej konferencji w Czung-Kingu, w której wzięli udział marszałek Czang-Kai-Szek, admirał Mountbatten, oraz kierownicy amerykańsk. i angielsk. sił zbrojnych. Komunikat donosi zarazem, że prem. Churchill mianował specjalnego przedstawiciela wojsk., który będzie reprezentował premiera w Czung-Kingu. Jest nim generał Carton de Wiart, który w ub. wojnie stracił rękę i oko, oraz został odznaczony krzyżem Wiktorii, a w obec. wojnie dostał się do niewoli włoskiej po zestrzeleniu samolotu nad Morzem Śródz. Przepłynął [illegible] dwóch mil ang., przyczym ratował [illegible] towarzysza. W czasie rokowań z Włochami gen. był z misją włosk. do Portugalii i później został uwolniony z niewoli. Prem. Churchill mianował następcą swego [illegible] przedstawiciela [illegible] gen. [illegible], ostatnio dowódcę X-go korpusu pancer. w bitwie pod El-Alamein / nazwisko niezrozumiałe /.-

Front zach.: Wczoraj w ciągu dnia poraz drugi w ciągu 48-miu godz. ameryk. ciężkie bombowce zaatakowały Niemcy. Celem nalotu były zakłady przemysł. w Gelsenkirchen [illegible] w Münstrze. Formacje ameryk. były równie liczne, jak w czasie poprzed. nalotu na Wilhelmshaven, w którym, jak wiadomo uczestniczyło ponad 1000 bombowców i myśliwców. Tym razem brały udział w ataku "Liberatory" i "Latające fortece" pod eskortą dalekodystansowych myśliwców "Thunderbolt" i "Lightning". Bombowce zestrzeliły 20 myśliwców npl. [illegible] myśliwce [illegible]. Straty własne 19 bombowców i 4 myśliwce.

W Gelsenkirchen, liczącym 350.000 mieszkańców, jest wielkim ośrodkiem węglowym, a ponadto mieszczą się tam ważne zakłady chemiczne i [illegible]. Równocześnie [illegible] oraz lekkie i średnie bombowce, m.in. [illegible] na [illegible] bombowcach, [illegible] kanadyjscy [illegible] Holandii.-

[illegible] z [illegible] nalot na [illegible], [illegible] na [illegible], [illegible] samolot został zestrzelony.-

[illegible] ze obecnie [illegible] bomb [illegible] na Niemcy jest dwadzieścia [illegible] niż było w r. 1940. [illegible] do [illegible] 52.000 bomb. Po nalocie [illegible] na Coventry [illegible] roku 1940 uległa [illegible] miasta. Obecnie wskutek nalotów [illegible] trzy [illegible] i prawie [illegible]. Samoloty, które były nad Niemcami [illegible] w 24 godz. [illegible] nalotów w Düsseldorfie [illegible] pożary.

Front włoski: [illegible] armia [illegible] dalsze postępy. [illegible] miejscowość Cassino, [illegible] znajduje się [illegible] artylerii [illegible] armii [illegible] szereg strzał na [illegible] rzeki Garigliano. Przednie formacje znajdują się [illegible]

już o dwie mile ang. od miejscowości Mignano. Niemcy zatopili połud. wybrzeże rzeki Garigliano zalali wodą, wskutek czego przedstawia ono obecnie jedno wielkie bagnisko.- Niemcy donieśli o ewakuacji Venafro na odcinku centralnym. Wg. ostat. doniesień ze źródeł sojusz. oddz. ameryk. znajdują się na przedmieściach miasta.- VIII-ma armia bryt. zajęła na wybrzeżach Adriatyku miejscowość San Salvo i znajduje się obecnie w odległ. 2-ch mil ang. od portu Vasto.- Cały dolny bieg rzeki Volturno jest zupełnie opanowany przez oddz. ameryk.- Niemcy wysyłają świeże posiłki nad rzekę Garigliano. Dwa oddz. przebyły rzekę wpław, by z całym [illegible] oddać się do niewoli. Szereg innych faktów wskazuje również na demoralizację żołnierzy niem. Kores. "Daily Telegraph" donosi, że zarówno żołnierze, jak i oficerowie niemieccy, brani ostatnio do niewoli przez VIII-mą armię zupełnie nie kryją się z niewiarą w zwycięstwo niem. Na nazwisko Hitlera [illegible] i czynią charakterystyczny gest palcem po gardle. Koresp. zaznacza, że od początku kampanii środz. stale towarzyszy VIII-mej armii i że dawniej coś podobnego nie było do pomyślenia. [illegible] jest ostrzeżenie radia Rzym, że każdy żołn. posiadający wiadomość o ukrywaniu się niem. dezerterów jest obowiązany donieść o tym najbliższemu posterunkowi wojska względ. policji, w przeciwnym razie grozi mu kara śmierci. Szwajcarski dziennik "Libera Stampa" donosi o mnożących się dezercjach wśród żołnierzy bawarskich i austriackich. Niem. koresp. szwedzkiego dziennika "Stockholm Tidningen" donosi, że na płn. froncie żołnierze austriaccy masowo [illegible] broń i odzież.- Radio Rzym doniosło, że ub. nocy samoloty aljanckie zrzuciły na miasto watykańskie bomby, które padły w pobliżu Bazyliki Św. Piotra. W związku z tym należy przypomnieć,

że [illegible] przestrzegał [illegible]
[illegible] możliwością [illegible] prowokacji
[illegible] w październiku 1941 r. [illegible] przewodniczący Rady Minis-
trów wydał kom. [illegible], [illegible]
w poczuciu [illegible], że lotnicy [illegible] si
zbierają bomby etc. specjalnie w tym celu, by je
zrzucić [illegible] i [illegible]
winę sojuszników. Bezpośrednio przed dziennym
nalotem Ameryk. na [illegible] w dniu 7 sierpnia b.r.
zrzucone zostały [illegible] ulotki podobnej treści ze
wskazaniem [illegible], które będą bombardowane i
przestrogą przed prowokacjami. [illegible]
audycji dla Hiszpanii [illegible]
[illegible] krzyk oburzenia [illegible] ze
strony Niemców [illegible] poniesie szkody.
Francja: Po wczorajszym posiedzeniu Komitetu
Wyzwolenia Narod. pod przewodnictwem gen.
de Gaulle wydano [illegible]
Komitet przyjął do [illegible]
lone w Moskwie przez przedstawicieli Rosji,
Anglii i USA., uznając je za nowy ważny etap na
drodze do zupełnej klęski państw osi. Francja
przywiązuje bardzo wielką wagę do solidarności
sojuszników, by [illegible] wagi w po-
[illegible] sojuszników zarówno w okresie wojny, jak i
nad ostateczną organizacją pokoju. Niemniej jed-
nak Komitet stwierdza, że [illegible]
[illegible] i ich sojuszników jest niemożliwe bez
udziału Francji i [illegible] sojuszników nie będ-
dzie Francji [illegible], jeśli nie będzie jej umoż-
liwiony udział [illegible] w warun-
kach zgodnych z interesami jej oraz sojuszni-
ków, oraz przy uwzględnieniu poniesionych przez
nią ofiar.-
W najbliższym czasie zostanie zwołana rada przy-
boczna w celu odbycia debaty nad obecną sytuacją.
Tajna radiostacja franc. "Ojczyzna i honor"
wystosowała apel do ludności w związku ze zbli-
żającą się rocznicą zawieszenia broni w dniu
11 listopada. W tym roku jest to dzień walki,

w następnym będzie to dzień radości. Francja dzisiejsza, to nie zhańbiony kraj Petaina i Lavala, ale synowie Focha i Clemenceau, sztandar tych dwóch przywódców zostanie ponownie zaniesiony przez gen. de Gaulle. Wszyscy Francuzi mają w rocznicę demonstrować całkowitym lub częściowym porzuceniem pracy między godz. 11 a 12.

Jugosławia: Powstańcy zajęli miejscowość Topola we wsch. Bośni. Na granicy Chorwacji i Bośni zadano ciężkie straty kolumnie niemieckiej zmotoryzowanej. Połączenie kolej. między [illegible] a [illegible] położoną miejscowością [illegible] zostało przerwane.

Turcja: Sezeraj w Kairze miał odbyć konferencję z turec. min. spraw zagr. Radio Ankara przytacza informacje zagraniczne, według których oczekiwane jest odstąpienie przez Turcję baz lotniczych aliantom, podobnie jak [illegible] Portugalia na wyspach Azorskich.

Z komentarzy do komunikatu:

Wg. źródeł ros. ogół niem. strat w ludziach na froncie ros. od dnia 5 lipca wynosi 2.900.000 ludzi. Największą część stanowią ranni. Dla porównania należy przypomnieć, że między 7.XI.42r. a 29.X.43r. Anglicy, Amerykanie i Francuzi stracili na froncie środz. niecałe 100.000 zabitych, rannych i jeńców, z czego 31.000 przypada na Amerykanów. Komentator przytacza następnie informacje polskiego min. spraw wewn. o terorze niem. w Polsce, bijącym wszystkie dotychczasowe wyczyny bestjalstwa, oraz wyjaśnienia ministra, iż jest to objaw [illegible] przed klęską.-

M.p.6.XI.45r.

Londyn, dnia 6.XI.45r. [illegible] przegląd tygodniowy.

Zupełnie jest chyba oczywiste, że najważniejszym wydarzeniem ub. tygodnia jest ogłoszenie wyników konferencji moskiewskiej. Zanim przejdę do ich omówienia pozwolę sobie na niewielką dygresję. Tydzień temu przypomniałem słuchaczom znany list, wystosowany w sierpniu 1919 r. przez sędziego amerykańskiego Sądu Najwyższego, a później trybunału sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze Elihu Root'a do płk. House, doradcy prez. Wilsona. W liście tym sławny prawnik międzynarodowy amerykański wskazuje na konieczność udziału wszystkich państw suwerennych w międzynarodowej organizacji, mającej na celu zabezpieczenie pokoju. Stwierdza on tym konieczność dobrowolnej rezygnacji [illegible] na rzecz społeczności międzynarodowej.
Przyjęcie tej zasady jest równie trudne do pogodzenia z dotychczasową zasadą nieograniczonej suwerenności państwowej, jak pogodzenie amerykańskiej deklaracji niepodległości z nieograniczoną władzą monarchy z Bożej łaski.-
Twierdzenia amerykańskiego sędziego zyskują dziś ponownie na aktualności, jak to w dalszym ciągu wykażę. Jak wiadomo deklaracja czterech mocarstw, t.zn. uczestników konferencji, oraz przedstawiciela Chin, stwierdza konieczność powołania w możliwie najkrótszym czasie powszechnej organizacji międzynarodowej z udziałem wszystkich suwerennych i wolnych państw. Aż do tego czasu uczestnicy deklaracji zobowiązują się do najściślejszej współpracy między sobą, oraz współdziałania również z innymi narodami zjednoczonymi.-
Zarysowuje się zatem wyraźnie tendencja przekształcenia zespołu narodów zjedn. w rzeczywistą społeczność wszystkich narodów na zasadach równego

[illegible] ale zarazem na zasadzie dobrowolnego uznania przez [illegible] społeczności narodów do utrzymania pokoju jako prawa najwyższego. Nie ulega wątpliwości, że [illegible] stanowi dla Niemców cios nie- [illegible] od [illegible] tezę [illegible] i. [illegible] pro- [illegible] zda- [illegible] tym, że wspomniane [illegible] iem. [illegible] zili [illegible] na [illegible] się [illegible] się w [illegible] mos- [illegible] go [illegible] z jego filozofią [illegible] go [illegible] hitl- [illegible] tej [illegible] dzo- [illegible] nie [illegible] go [illegible] trud- [illegible] uczestników konferencji [illegible] zje- [illegible] [illegible]

ze sobą współpracowali.-
Utworzenie wspólnej komisji dla spraw Włoch, oraz spraw europ., to również posunięcia o wielkiej doniosłości praktycznej. Komisja europ. z przedstawicieli Anglii, Ameryki i Rosji z siedzibą w Londynie ma odgrywać rolę wyrównawczej centrali /"clearing hause"/ i centrum nerwowego narodów zjedn. Przewidziane jest jednak porozumiewanie się z mniejszymi narodami sojusz. w sprawach, w których są zainteresowane. Należy zaznaczyć, że komisja europ. ma stanowić tylko doradczy organrządów. Nie ma być ona zespołem decydującym, ani tymmniej tyranizującym.-
Austrii została przyrzeczona zupełna niepodległość oraz bezpieczeństwo polityczne i ekonomiczne. Jeśli nie jestem w błędzie, to zastrzeżenie, iż przyszłe stanowisko Austrii będzie zależeć od miary wysiłku, jaki włoży sama w swoje wyzwolenie jest nie pozostawiającą żadnych wątpliwości przestrogą pod adresem Węgier, Bułgarii i Rumunii.-
Przestępcy wojenni zostaną odesłani do krajów, w których dopuścili się zbrodni. Ci, których czyny nie dadzą się zlokalizować geograficznie, jak Hitler, Himmler i inni zostaną wydani międzynarodowym organom wymiaru sprawiedliwości. Z tej uchwały wynikają dwie konsekwencje : 1/ mniejszej doniosłości, to prawdopodobieństwo opamiętania się różnych Niemców i powstrzymania od dalszych zbrodni, 2/ większa, to zapobieżenie powtórzeniu się sytuacji po ub. wojnie światowej, gdy zasądzenie niem. zbrodniarzy wojennych okazało się niewykonalne.-
Resumując należy stwierdzić, że uchwały moskiewskie, odznaczają się konstruktywnym umiarem.-

[illegible]

musimy, współdziałając z naszymi sojusznikami

przywrócić zupełną niezawisłość, poczym będą one mogły zupełnie swobodnie zadecydować o swym ustroju. W miarę, jak sytuacja Niemiec ulega pogorszeniu, dopuszczają się one coraz większych zbrodni. Ruchy wolnościowe w krajach okupowanych coraz bardziej zbliżają godzinę porachunku z Niemcami.- Stalin złożył wymowne świadectwo zacieśnienia stosunków między narodami zjednoczonymi. Historyczna konferencja w Moskwie stanowiła [illegible] epokową datę. Ciosy, które [illegible] zadała Niemcom, zostały jeszcze wzmocnione dzięki sukcesom aliantów [illegible] we Włoszech, dzięki nalotom, które w istotny sposób przyczyniły się do osłabienia niemieckiej możliwości oporu, oraz dzięki dostawom broni i sprzętu, które przyczyniły się [illegible] kampanii [illegible]. Prawda, że nie jest jeszcze w prawdzie prawdziwy drugi front, ale w każdym razie coś w tym rodzaju. Otwarcie prawdziwego drugiego frontu, który nie jest już daleki, przyspieszy [illegible] zwycięstwo [illegible] koleżeństwo broni między [illegible]. Naszym zadaniem będzie dalsza bliska współpraca z Anglią i Ameryką i zorganizowanie Europy powojennej na podstawach, wykluczających [illegible] niebezpieczeństwo agresji i umożliwiających zapanowanie [illegible] trwałego porządku, opartego na wzajemnym zaufaniu narodów europejskich. [illegible] współpracy sojuszniczej z Anglią i Ameryką musi trwać nadal. Stalin zakończył [illegible] okrzykiem: niech żyje naród rosyjski i czerwona armia, niech żyje koleżeństwo broni z Anglią i Ameryką, śmierć niemieckim najeźdźcom. [illegible]
Spec. rozkaz Stalina donosi, że [illegible] armia [illegible] gen. Watutina [illegible] przeprowadzonym [illegible] Kijowa [illegible] zdobyła szturmem Kijów, po dwóch dniach walki.- [illegible]

[illegible] Stalin określił [illegible] jako najważniejszą bazę strategiczną ros., która obecnie [illegible] znacznie przyśpieszenie ofensywy na zach. [illegible] Dniepru, straty [illegible] ciężkie. Rosjanie [illegible] się [illegible] na zach. i połud. zach. od Kijowa i oswobodzili na tym odcinku 60 miejscowości, w tej liczbie jedną położoną o 20 mil ang. na połud. zach. od [illegible].-
Jedną z najważniejszych konsekwencyj zdobycia Kijowa jest pogorszenie sytuacji Niemców w czasie nadchodzącej zimy, gdyż trabili [illegible] kwatery zimowe, mogące pomieścić ponad milion ludzi.-
Zdobycie Kijowa zostało powitane największą ze wszystkich dotychczasowych salw honorowych, mianowicie 24 salwami z 324 dział w Moskwie.
Poza tym zarządzono iluminację stolicy.-
Kom. ros. potwierdza niem. wiadomości o desancie na półwyspie Kerczu. [illegible] dni temu [illegible] ros. [illegible] floty [illegible] azowskiego i czarnomorskiej wylądowały na wschód. i połud. wschod. części półwyspu kerczeńskiego. Przyczółek na wsch. od miasta [illegible] obejmuje przestrzeń 6 mil ang. wzdłuż i 3,5 mili [illegible]. Kontrataki niem. odparto.- [illegible] odparto [illegible] kontrataki niem na połud. wsch. od Nikopola, [illegible] niem. przyczółka na wschod. [illegible] Dniepru.- [illegible] olbrzymie straty niem. w związku z odparciem ich kontrataków.- Dalsze postępy ros. na wsch. od [illegible]. Zdobyto dalsze stacje kolej. na drodze do Połocka. Na tym odcinku [illegible] ros. są już w odległ. 40-tu mil ang. od granicy polskiej.- O ilości czołgów i samolotów, rzuconych przez Niemców do walki świadczy, że w ciągu wczorajszego dnia Rosjanie na całym froncie unieruchomili 140 czołgów i zestrzelili 57 samolotów.-

Front środz.: Wg. wiadomości koresp. siły niem. liczą obecnie 5 dywizyj na froncie V-tej armii i 3 dywizje na odcinku VIII-ej armii.-
Po zajęciu San Salvo VIII-ma armia posunęła się o 5 mil ang. Silne pola minowe. Zdobyto port Vasto, stanowiący zarazem ważną stację kolej. przy linii nadbrzeżnej. Korespondenci stwierdzają, że obecne warunki walki na odcinku VIII-ej armii przypominają kampanię na Pustyni Zach. ze względu na otwarty teren, umożliwiający używanie znacznej ilości czołgów. Na płn. wsch. od Isernii oddz. ameryk. zajęły trzy małe miasteczka.- Oddz. ameryk. V-tej armii, które zajęły Venafro, opanowały szereg wzgórz na płn. od miasta, równocześnie zaś oddz. bryt. przekraczają rzekę Garigliano i badają niem. linje obronne na jej połud. wybrzeżu. Pozostaje jeszcze kwestia otwarta, czy Niemcy będą próbowali stawiać opór na połud. od tej rzeki, czy też dalej się wycofać. W każdym razie pozycje niem. mogą być obecnie doskonale obserwowane ze wzgórza Massico.-
Ameryk. "Liberator'y" bombardowały pozycje na płn. od Ancony. Samoloty lotnictwa Bliskiego Wschodu atakowały lotniska w centrum Albanii. Jeden samolot nie powrócił.- Samoloty z Afryki atakowały Dodekanez, Kos, Kretę i Grecję, oraz pod Splitem zatopiły statek npl. 6 samolotów nie powróciło.-
Radio watykańskie podało dziś wieczór szczegóły w sprawie zrzucenia bomb na terytorium Miasta Watykańskiego. Ub. nocy o godz. 20.10 samolot, lecący nisko zrzucił 4 bomby, które m.in. spadły na zbiorniki wody, oraz przy pałacu kardynała sekretarza Stanu. Żadnych ofiar w ludziach, t.zn. zabitych, czy też rannych nie było.-
Ocean Spokojny: Japończycy nie ustają w wysiłkach reaktywowania swej bazy w Rabaul. W Waszyngtonie stwierdzają, że na Pacyfiku połud. zach. w związku z atakami aljantów na konwoje japon.

W Rabaul toczy się teraz przypuszczalnie bitwa morsko-powietrzna, największa od czasów bitwy pod Midway w czerwcu 1942 r. 129 japon. okrętów woj., które w tych dniach zostały zaatakowane w drodze do Rabaul były przypuszczalnie strażą przednią, znacznie większej formacji japońskiej.-

Birma : W ciągu ostat. 48-miu godz. wykonano z Indyj cztery naloty na Akyab. W jednym z nich ameryk. "Liberatory" F i śred. bombowce wyrzuciły ponad 250 ton, t.zn. więcej, niż kiedykolwiek dotąd na pojedyńczy cel w Birmie. Dwa dalsze naloty wykonała RAF. Atakowano również objekty w płn. części Birmy.-

Chiny : Z Chung-Kingu donoszą, że w czwartek oddz. japon. pod silną osłoną lotniczą przypuściły szereg ataków w różnych kierunkach wzdłuż granicy między prowincjami Hupeh a Hunan. Na połud. wsch. od Ichang Japończycy osiągnęli po początkowych sukcesach odrzuceni i odbito im położone tam miejscowości.-

Łodzie podwodne : Podsekretarz stanu w min.mar. wojen. zapowiedział, że najbliższy miesięczny kom. ang.ameryk. w sprawie walki z łodziami podwod. doniesie o niezwykłych sukcesach, przewyższających wszystkie dotychczasowe. W związku z tym warto przypomnieć, że rok temu, a nawet jeszcze pół roku temu Niemcy się chwalili, iż ich łodzie podwod. przecięły żeglugę sojuszników z oceanów.-

Front zach.: Ub.nocy naloty lekkich bombowców "Moskito" na Niemcy zachodnie. Wczoraj w ciągu dnia naloty myśliwców RAF. na linje kolej. w płn. Francji, przyczem zniszczono 5 lokomotyw. Dwa samoloty nie powróciły.-

Dowodzący formacji bombowców RAF., marszałek Harris, oświadczył, że rezultaty obecnych nalotów ujawnią się w czasie inwazji na kontynent, która nastąpi w bliższej przyszłości. Każda tona bomb

Zaoszczędził życie [illegible] żołnierzy. Niebezpieczeństwo łodzi podwod. zostanie zupełnie wyeliminowane. Aljancka ofensywa powietrz. na zachodzie wiąże 3.000.000 mężczyzn, jeśli wliczyć zarówno obronę p.lotn., jak i oddz., pracujące nad usuwaniem szkód.-

Londyn, niedziela, dnia 7.XI.43r. Kom. zag. poranny Serwis zamorski / skrót/ i Franc. europ.

Ocean Spokojny : Lotnictwo sojusz. wykonało dwa naloty na rej. Rabaul. W pierwszym z nich trafiono bombami 5 ciężkich krążowników, 1 lekki i 2 kontrtorpedowce. Jeden z tych okrętów wyleciał w powietrze. Ponadto zatopiono dwa krążowniki, oraz zestrzelono 26 samolotów. W drugim nalocie uszkodzono szereg urządzeń w porcie.-

Rosja : Rosjanie zajęli miejscowość Bucz / ?/ o 25 km. na płn. zach. od Kijowa.-
Na płn. wsch. od Kerczu zajęto miejscowość Jenikale. Rosjanie posunęli się na 80 km. na zachód od Newla.- Roosevelt, Churchill, gen. Giraud i de Gaulle wysłali depesze gratulacyjne z okazji obchodu rewolucji październikowej.-

Front śródz.: Oddz. 5-tej armii po zdobyciu Venafro posunęły się poza miejscowość Pignano i zajęły szereg wzniesień.- Niemcy wycofują się przez rzekę Garigliano tak szybko, że pozostawiają za sobą b.wielkie ilości materiału woj.-

Jugosławia : Odparcie kontrataków niem. na płn. od półwyspu Peljeszac. Na płn. od wyspy Brač zadano wielkie straty kolumnom niem.-

Węgry : Radio Budapeszt nadało charakterystyczną audycję. Zacytowano mianowicie długie wyjątki artykułu półurzęd. pisma turec. "Ulus" na temat Węgier. Pismo stwierdza, że rewizjonistyczna polityka Węgier uczyniła z nich sojusznika Niemiec i wtrąciła je w wojnę z państwami anglosaskimi i Rosją.-

doprowadziła go do tego, że Węgry stały się niewolnikiem Niemiec. Zdają sobie Węgrzy sprawę z tego, że ten kierunek polityczny jest dla nich samobójczy i obecnie żywią tylko pragnienie jaknajszybszego wydostania się z wojny.-

Londyn, poniedziałek, dnia [illegible] Komunik. poranny. Serwis zamorski i Frono. europ.

Rosja : spec. rozkaz Stalina donosi o zajęciu ważnego węzła kolej. Chwastów o 35 mil ang. na połud. zach. od Kijowa. Krzyżują się tam linje kolej., przebiegające na połud. do Krzywego Rogu, oraz na zachód do Korostenia. Z upadkiem Chwastowa została przecięta jedyna bezpośrednia linja kolej., prowadząca do Krzywego Rogu i obecnie pozostaje Niemcom jedynie linje jednotorowe, prowadzące okrężnie w kier. połud.- Koresp. [illegible] w Moskwie zaznacza, że upadek Chwastowa i nowe natarcie na połud. od Kijowa stanowi dla Niemców największe niebezpieczeństwo. Od opuszczenia Kijowa stracili już przeszło 100 czołgów. Oddz., uchodzące z pod Kijowa wycofują się we wszystkich kierunkach i ich odwrót niewiele się już różni od rozsypki.- Ros. bombowce nurk. "Szturmowiki" atakują ich bez ustanku, wyrządzając wielkie straty. Niemcy utracili już szereg lotnisk.- Również na zach. i płn. zach. od Kijowa znaczne postępy ros., chociaż mniejsze niż na połud. zachód. Na 35 km. na płn. zach. od Kijowa zdobyto stacje kolej. na linii do Korostenia. Niemcy tracą wielkie ilości sprzętu woj., m.in. zdobyli cały sprzęt jednego pułku artylerii.- Na obu przyczółkach Kercz. Rosjanie rozszerzyli swe pozycje. Na jednym tylko odcinku Niemcy stracili ponad 1000 zabitych.-

Dalsze postępy na zach. i połud. zach. od Newelu. Rosjanie opanowali już połowę długości linii kolej. do Połocka.-

Dzisiejsza prasa londyńska poświęca artykuły wstępne Rosji z okazji rocznicy rewolucji październikowej. "Times" stwierdza, że rocznica ta jest dziś witana przez wszystkie narody zjedn. i stanowi to najwymowniejszy symbol pozycji, którą zajmuje Rosja w opinii swych sprzymierzeńców. "New Chronicle" składa hołd narodowi ros., jego odwadze i wytrzymałości, oraz olbrzymim rezultatom, jakie osiągnął w ciągu ub. 26-ciu lat.-

Ocean Spokojny : xxxxxxxxxxx Dalsze ataki lotnictwa sojusz. na żeglugę Japon. Pod Rabaul prawdopodobnie trafiono jeden ciężki krążownik, a ponadto wywołano pożar na transportowcu.- Pod Nową Irlandią trafiono pomoc. statek kontrtorpedowców, oraz kontrtorpedowiec.-

[illegible] zatopiono 6 barek, oraz trzy [illegible] statki. W ciągu ub. 2-ch dni ogółem zatopiono dwa krążowniki, a dziesięć innych okrętów woj. i jeden statek pomoc. kontrtorpedowców uszkodzono.- Należy zaznaczyć, że uszkodzenie jakiegokolwiek okrętu pod Rabaul jest równoznaczne z jego zupełną utratą, gdyż najbliższa baza reperacyjna znajduje się w odległ. 800 mil ang. na płn. na wyspie Truk w archipelagu Carolinów.-

Chiny : Gwałtowne walki nad środk. biegiem Jang-Tse-Kiang. Japończycy atakują na odcinku jeziora Tung-Ting. Na połud. od miasta Sze-Si Chińczycy odzyskali ważną miejscowość. Pozycje japoń. nad rzeką Jang-Tse-Kiang są ustawicznie atakowane przez lotnictwo amerykańskie.-

Front środz.: Na odcinku VIII-ej armii bryt. wojska znajdują się na poł drogi między Trigno a rzeką Sangro, wzdłuż której Niemcy zapewne zorganizują następną linię oporu.-

Na pł 9 mil ang. na płn., oraz taką samą odległość na płn. wsch od Isernia zdobyto dwie miejscowości.- Na odcinku na płn. zach. od Venafro przybyły dalsze posiłki niem. w sile 3-ch dywizyj.- Dziś upływa rok od desantu anglo-ameryk. w Afryce. Dowódca wojsk USA. i W.Brytanii gen.Devers oświadczył, że w ciągu tego okresu lotnictwo sojusz. zniszczyło 7000 samolotów npl., z czego połowa w powietrzu, a połowę na ziemi. 185 statków, liczących przeciętnie po 1000 ton zostało zatopionych. 300 dalszych statków zatopiono przypuszczalnie bądź uszkodzono.-
Kwatera gł.dztwa sojusz. w Afryce komunikuje, że zostały przeprowadzone drobiazgowe dochodzenia, które wykazały, że wszystkie formacje lotnicze sojuszników trzymały się jaknajściślej rozkazów i żaden samolot nie zrzucił bomb na Miasto Watykańskie.-
Turcja : Urząd. kom. z Londynu donosi, że min. Eden odbył w piątek i sobotę w Kairze konferencj. z turec. min. spraw zagr. Dokonano przeglądu ogólnej sytuacji w świetle wyników konferencji moskiewskiej. Narady odbywały się w duchu przyjaźni i sojuszu łączącego oba kraje. Min. Eden został przyjęty na audjencjach przez króla Egiptu Faruka,przez króla Jugosławii Piotra i króla Jerzego greckiego.-
Front zach.: Ub.nocy nalot niem. na Londyn. Trafiono dwie restauracje w czasie największego ruchu, szereg osób zginęło. Wczoraj w ciągu dnia ameryk."latające fortece" pod osłoną myśliwców zaatakowały Düren na połud. zach. od Kolonii. Jest to główny ośrodek wydobycia metali nieżelaznych. Ogień artylerii p.lotn. b.słaby, obrony myśliwskiej zupełnie nie było. Uczestnicy naloty porównują go z niedzielnym spacerem. Wszystkie samoloty powróciły z tej operacji, podobnie jak z nalotów dywersyjnych na lotniska w płn. Francji. Był to piąty nalot na Düren.-

Na płd 9 mil ang. na płn., [illegible] odległość
na płn. wsch. od Lamanin zdobyto nie miejscowość-
ci.- Na odcinku na płn. zach. od Vermitre przy-
były ładunki [illegible] w sile 3-ch dywizji-
Dział [illegible] od desantu anglo-amerykańsk. w [illegible]-
co. Dowództwo [illegible] gen.Davers
oświadczył, że w ciągu tego okresu lotnictwo
sojuszni[illegible] 9600 samolotów npl., z czego
połowę w powietrzu, a połowę na ziemi. 185 stat-
ków, liczących przeciętnie po 1000 ton zostało
zatopionych. 300 dalszych statków zatopiono przy-
puszczalnie bądź uszkodzono.-
Kwatera gł. [illegible] sojusz. w Afryce komunikuje,
że zostały przeprowadzone drobniejsze działania
które wykazały, że wszystkie formacje lotnicze
sojuszników trzymały się jednakże [illegible]
i każdy samolot [illegible] bomb na Miasto Waty-
kańskie.-
[illegible] Urzęd. [illegible] z Londynu donosi [illegible]
[illegible] w piątek i sobotę w Zatroe konferencję
z [illegible] sztabem [illegible]. Dotyczyła przeglądu
ogólnej sytuacji w świetle wyników konferencji
[illegible]. Narady odbywały się w duchu przy-
jaźni i [illegible] obu krajów. [illegible]
został przyjęty na audiencjach przez króla
Egiptu Faruka, przez króla Jugosławii Piotra i
króla Jerzego greckiego.-
[illegible]: Wczoraj nalot [illegible] na Londyn.
[illegible] restauracje w [illegible] najcięższego
ruchu [illegible] Ucierpiał [illegible]
amerykańska "[illegible]" [illegible] ofiar
[illegible] na płn. [illegible] od [illegible].
Jest to główny ośrodek [illegible]
[illegible]. Ogień artylerii p.lotn. [illegible],
obrony [illegible] nie było. [illegible]
naloty [illegible] po [illegible].
wszystkie samoloty powróciły z tej operacji, po-
dobnie jak z nalotów dywersyjnych na [illegible]
[illegible] Francji. Był to [illegible] nalot na [illegible].-

[illegible].I.43r.

Londyn, dnia [illegible].43r. Alister Cook: [illegible] amerykańskie

W jednym z pism amerykańskich ukazała się ostatnio karykatura, przedstawiająca [illegible], w której obecności tłumów wielkie walczą między sobą osioł ze słoniem. Jak wiadomo, osioł jest symbolem partii demokratycznej, a słoń republikańskiej. Ponad nimi wzrok zwrócony na Hitlera, który sięga na [illegible] Tojo. Pod karykaturą napis: "To nasza prywatna bójka. Prosimy postronnych, by nam nie przeszkadzali." Ten przykład najlepiej ilustruje naturę obecnej rozgrywki pomiędzy obu partiami. Jest ona typową [illegible] rodzinną w tym sensie, że toczy się około zagadnienia natury wewnętrznej, gdzie chodzi o sprawy zasadnicze, nie odgrywają one roli istotnej. Stosunek do Hitlera i Tojo, jako osób i przeciwników [illegible] zasadniczo wspólny. Też to nie wynika stąd bynajmniej, by chodziło o drobiazgi. Państwa osi niewątpliwie niewiele mogą wyciągnąć pociechy dla siebie z tych rozgrywek, bo czy wygra jedna partia czy druga, w niczym to nie wpłynie na losy naszych wrogów. Trzeba jednak pamiętać, że czy to chodzi o zagadnienia natury regjonalnej, czy też inne o charakterze specjalnym i mniej dla obserwatorów zagranicznych [illegible], w każdym przypadku wszystko się sprowadza do pytania natury zasadniczej: czy organizacja wysiłku wojennego wewnątrz kraju stoi na wysokości zadania? Za każdym razem walka toczy się [illegible] konkretne zagadnienia i o określoną osobę, reprezentującą taki czy inny program. W czasie [illegible] wyborów gubernatorskich wyborca głosował za kandydatem, czy też przeciw kandydatowi, który np. w Stanie Iowa popierał program budowy wielkiej ilości domów dla rzesz robotniczych, które w związku ze wzmożeniem produkcji wojennej niedawno napłynęły, w Stanie Kanzas za budową tanich traktorów, na południu za obniżeniem cenzusu podatkowego, umożli-

[illegible]iającym biednej ludności murzyńskiej wykonywania prawa głosowania. Jedno nie ulega wątpliwości : silny wzrost w kierunku republikańskim. [illegible]
Najbardziej zastanawiającym był ten zwrot w Stanie Kentucky, który tradycyjnie stanowił Domenę wpływów demokratycznych. Zgadzając się z tym jednak, pragnę podkreślić fakt, który dla was Anglików winien być szczególnie interesujący. Te ostatnie zmiany [illegible] nie stanowią bynajmniej [illegible] przeciwko międzynarodowej polityce Roosevelta. Wbrew mniemaniu rzeczy właśnie partia republikańska była tradycyjnie partią internacjonalistyczną. W Waszyngtonie ten przebieg wypadków jest obserwowany ze szczególną czujnością. Zdają tam sobie sprawę z tego, że zagadnienie równowagi sił między obu partiami i szale zostaną przeważone stanowiskiem świata pracy. Otóż pod tym względem zaszła niespodzianka. Rachuby na solidarne poparcie obozu demokratycznego przez świat pracy zawiodły. W Detroit, siedzibie związku zawod. kolejarzy, jednego z najbardziej politycznie dojrzałych i wyrobionych, gubernatorem został kandydat republikański, mimo, iż władze związku wzywały do głosowania na demokratę. W stanie New Jersey, domenie wpływów związku robot. C.I.O., jak również w Nowym Jorku, gdzie C.I.O. liczy z 500.000 członków, również przeszedł republikanin. Szczególnie jest widać tego triumfującą radość Willkiego, który niedawno temu jeszcze rzucił zapowiedź, że [illegible] nie zdobyłby się [illegible] żaden przywódca republikański czy demokratyczny, stanowienie, że świat pracy wystąpi jako samodzielny i odrębny czynnik polityczny w życiu USA. Jego radość [illegible] uzasadniona, gdyż przekonał się, że maszyna polityczna demokratów zawodzi. Należy stwierdzić, że polityczna maszyna partyjna odgrywa w życiu USA. decydującą rolę.

Jest to organizacja złożona z ludzi, którzy znają pragnienia swych współobywateli. Nie należy ulegać pod wpływem książek o Ameryce i przemówień naszych polityków złudzeniom, jakoby decydującą rolę grały motywy sentymentalne. Ci sami ludzie, którzy ze szczerym zresztą przekonaniem wygłaszają płomienne hymny na cześć demokracji, zdają sobie z tego sprawę, że wyborca pragnie przedewszystkiem realnych dowodów energii i działania na dobro obywateli.-

Instytucje amerykańskie opierają się na zasadzie, że naturą ludzką kierują mieszane motywy, niekoniecznie zresztą w sensie przemieszania motywów dobrych i złych. Jeśli ktoś kandyduje do Izby, to nie czyni tego ani wyłącznie dla bezinteresownej służby ojczyźnie, ani dla zagarnięcia władzy, lecz z obu motywów. Jeśli w Stanie Nowego Jorku kandydat Roosevelta przepadł, to nie znaczy to, by obywatele Roosevelta potępiali, lecz jedynie dowodzi ich uznania dla energii gubernatora, który wbrew stanowisku rządu zaprzągnął do żniw ochotników, obejmujących wszelkie sfery od dzieci szkolnych aż po prac. umysł. i przedsiębiorców i doprowadził do tego, że zboże zostało w terminie zebrane.

Ten praktyczny zmysł prowadzi do tego, że niejednokrotnie nawet pominięcie przepisów prawnych jest witane przez obywateli z uznaniem, jeśli stąd wynika prawdziwa korzyść dla dobra ogółu.-

Londyn, dnia [illegible].XI.43r. Kom. ang. wieczorny. Serwis krajowy.

Front środkowo-włoski: W ciągu ostatnich 48 [illegible] dni oddz. wojsk posuwały się naprzód przeciętnie o 20 mil ang. Oddz. VIII-ej armii, które dokonały przebycia rzeki Trigno, przybliżyły się na odległość kilku mil do rzeki Sangro, [illegible] to największa przeszkoda, jaką [illegible] oddziały [illegible] wszystkie [illegible] do pokonania. Oddz. amerykańskie znajdują się na pn. od Venafro i od rzeki Garigliano, gdzie Niemcy umocnili swoje pozycje. Jest rzeczą jasną, że Niemcy organizują [illegible] w celu obrony drogi do Rzymu. Na zachodnim odcinku oddz. V-tej armii posuwały się naprzód i zajęły wiele [illegible] na pn. zach. od Neapolu. Lotnictwo Afryki Pn. Zach. [illegible] nadal bojową, ponadto zatopiło statek [illegible] pod Spalato, oraz drugi pod Anconą.-

Front zach.: Dziś w ciągu dnia lekkie i średnie bombowce RAF. atakowały [illegible] objekty w Francji pln. Oporu npl. nie było. Jeden samolot nie powrócił.-

Ubiegłej nocy [illegible] lekkich bombowców [illegible] na Niemcy zach.-

Anglia: W przemówieniu radiowym podsekretarz stanu w min. skarbu zwrócił uwagę na spadek oszczędności drobnych ciułaczy na cele wojenne. Co roku w dniu 22 listopada jest przeprowadzany bilans akcji oszczędnościowej drobnych ciułaczy na rzecz pożyczek wojennych. W ostat. okresie rocznym, kończącym się w dn. 22 b.m. drobne oszczędności w porównaniu z ub. rokiem wzrosły o 115.000.000 funtów ster. W pierwszych dwóch miesiącach roku obrachunkowego drobne oszczędności wyniosły 15.500.000 funtów ster., a w następnych 4-ch w okresie kampanii pod hasłem "Przyczyń się do zwycięstwu" wzrosły na 18.000.000 tygodniowo. Niestety od dnia 30 lipca spadły na 11.500.000 na tydzień. W pewnej mierze tłumaczy [illegible]

okresem letnim, w czasie którego wydawano [illegible] pieniędzy na podróże i jazdy wypoczynkowe. Jest [illegible]

[illegible]

Londyn, czwartek, dnia 9.XI.43 r. [illegible]
Serwis zamorski franc. europ.

[illegible] Rosjanie posunęli się [illegible] zdobyty [illegible] frontu [illegible] które [illegible] w ciągu 3-dniowej walki pod Kijowem

Niemcy stracili 15.000 zabitych, 6.200 jeńców, ora wg. dotychczasowych obliczeń 286 czołgów, z czego 42 zostały zdobyte przez Rosjan.-
Koresp. radia ang. donosi, że celem natarcia ros. jest obecnie linja kolej. Warszawa-Odesa. Jeśli nieprzyjaciel chce uniknąć przecięcia odwrotu z połud. Rosji, to nie ma chwili czasu do stracenia. Rzeczą znamienną jest, iż mimo, że ofenzywa ros. trwa już od dłuższego czasu, tą jednak zupełnie nie traci na rozmachu. Odwrotnie przedstawia się sytuacja po stronie Niemców, gdzie występują coraz częściej oznaki wyczerpania. W obecnej sytuacji należy stwierdzić, że dalsze sensacyjne wydarzenia na froncie są dalekie od niemożliwości./dosłownie/.-
Moskiewska "Prawda" stwierdza, że w ciągu walk na odcinku Kijowa ucierpiał silnie stan 12-tu dywizyj niem., mianowicie 9-ciu dywizyj piech., 2-ch panzer. i jednej zmotoryzowanej. Na zach. od Kijowa pole bitwy przedstawia obraz zupełnego chaosu, gdyż drogi zatłoczone zniszczonymi pojazdami tamują wszelki ruch. Lotnictwo ros. posiada zupełną przewagę.-
Front środz.: Wczoraj po połud. nalot ameryk. "latających fortec" na fabrykę łożysk kulkowych w Turynie. Oddz. VIII-ej armii znajdują się w odle 5-ciu mil ang. od rzeki Sangro. Miejscowość Castiglione nad górnym biegiem rzeki Treste, dopływu rzeki Trigno jest jeszcze w rękach niem.-
Na odcinku V-tej armii stwierdzono detonacje w Gaeta. Wskazywałoby to na zamiar Niemców opuszczenia tego portu.-
Watykan : Biskup rzym. kat. w Anglii, będący obecnie głową katolików w Anglii i w Walii / nazwisko niezrozumiałe /, wysłał w imieniu wiernych do Watykanu depeszę z wyrazami współczucia z powodu zrzucenia bomb przez samolot npl.- Koresp. dyplomatyczny radia bryt. wylicza następujące powody tego nalotu, sfingowanego przez Niemców : 1/niezadowolenie z neutralności Watykanu i chęć poróżnienia go z aljantami, 2/ niezadowolenie z przychylnej reakcji katolików na uchwały moskiewskie, 3/chęć

[illegible]

Niemcy - straciły 15.000 zabitych, 6.000 jeńców, cz
ęść dotychczasowych odcinków znów zdobyto, z czego
4/ zostały zdobyte przez Rosjan.
Sowiecki radio [illegible] donosi, że celem natarcia ros.
jest obecnie linja kolej. Warszawa-Odessa. Jeśli
nieprzyjaciel chce zniszczyć przeciągnięcia odwrotu z
połud. Rosji, to nie ma chwili czasu do stracenia.
Zresztą zaznaczone jest, iż mimo, że otrzymywana ros.
tawa już od dłuższego czasu, to jednak zagadnienie
nie traci na rozmachu. Szczególnie przedstawia się
sytuacja po stronie Niemców, gdzie występują coraz
większej częsci wyczerpania. W obecnej sytuacji
należy oczekiwać, że dalsze ofensywne wydarzenia
nia na froncie są dalekie od niemożliwości./dosłownie/.
Sowiecka "Prawda" stwierdza, że w ciągu walk na
odcinku Kijowa zostały już zniszczone 12-tu dywizyj
niem., zniszczono 4-ch dywizyj piech., 2-ch
pancerna i jednej zmotoryzowanej. Na zach. od
Kijowa pole bitwy przedstawia obraz zupełnego
chaosu, gdyż drogi zatłoczone porzuconymi pojazdami
wszelkich rodzaj. Dowództwo ros. posiada
[illegible] przewagę.
Front Środkowy. Kwatera główna po połud. Naczelnego dowództwa amerykańskiego
"Pressagency Telegraf" na froncie drogi mgłowych
w Turynie. Oddziały VIII-ej armji znajdują się w odl.
5-ciu mil ang. od rzeki Sangro. Miejscowość
Castiglione nad górnym biegiem rzeki Trasto, dotąd
w rękach Triggo jest jeszcze w rękach niem.-
Na odcinku V-tej armji stwierdzono detonacje w
Gaecie. Wskazywałoby to na zamiar Niemców opuszczenia
tego portu.-
Watykan. Kl. Niemcy rzym. koresp. angiel. będący obecnie
na głosach korelików w Anglii i w Walii / naczelnego
niezapomniałe /, wyraźnie w sprawie zamiarem do
Watykanu depeszy z wyrazami współczucia z powodu
zrzucenia bomb przez samolot ang.- Korresp.dyplomatycznej
radia bryt. wylicza następujące powody z
naletu, ustalonego przez Niemców : 1/niezadowolenie
z neutralności Watykanu i chęć poróżnienia
go z aljantami, 2/ niezadowolenie z przychylnej
reakcji katolików na wezwanie zostało, 3/chęć

zagrabienia skarbów sztuki znajdujących się w Watykanie. W przededniu swego opuszczenia Rzymu, [illegible] papieża, by również stolicę opuścił.-

Jugosławia: Głównodowodzący wojsk [illegible] na Bliskim Wschodzie, gen. [illegible] Wilson zwrócił się w przemówieniu radiowym do Jugosłowian z przestrogą pod adresem uczestników organizacji patriotycznej "Czetników", by nie okrywali hańbą narodowej organizacji, nie zdradzali kraju i sojuszników. Jeśli niektóre jednostki, które ulegają propagandzie niem. przeszły na stronę [illegible] przeciw aliantów, [illegible] swego postępowania będą traktowani jako zdrajcy [illegible] [illegible] ang. [illegible], że do [illegible] informacje o [illegible] organizacji. Gen. [illegible] odpowiedzialności.-

[illegible] operacji [illegible] pela- [illegible], brytyjskie lotnictwo sojusz [illegible] zadało ponownie ciężki cios lotnictwu japon., niszcząc 65 samolotów.-

USA: Prez. Roosevelt odbył [illegible] konferencję z szefem sztabu generał. Marschallem, głównodowodzącym floty adm. Kingiem i dowódcą lotnictwa wojskowego gen. Arnoldem. Przebieg konferencji utrzymany w ścisłej tajemnicy.-

W Waszyngtonie odbyło się zebranie z okazji dziesięciolecia nawiązania stosunków dyplomatycznych z Rosją Sowiec., na którym przemawiali b. amb. USA w Moskwie Davies, przewodniczący [illegible] W. Green, oraz szef produkcji woj. Donald Nelson. Ten ostatni zaznaczył, że [illegible] pod wrażeniem szczerego i bezpośredniego [illegible] się Rosjan do aliantów, [illegible] postępowania. [illegible] Przyszłość [illegible] zwycięstwie

także i przyszłość sojuszników. Konferencja moskiewska była czymś więcej niż tylko wypełnianiem próżni. Wykazała ona głęboko zakorzenione pragnienie Anglii, Ameryki, Rosji i Chin jeszcze ściślejszego współdziałania.-

Front zachodni: [illegible] nalot [illegible] na [illegible]. Bomby spadły na [illegible], by[illegible]. Samoloty wywiad. nad Cassel stwierdziły, że w mieście tym, na które zrzucono [illegible] w dniach 3 i 22.X. ogółem [illegible] bomb, [illegible] 125 hektarów powierzchni. Tylko 5 hektarów ocalało. Między 50-ciu zakładami przemysłowymi zniszczonymi bądź uszkodzonymi wskutek nalotów, znajdują się również trzy zakłady przemysłowe firmy Henschel, w której, odkąd uległy zniszczeniu zakłady Kruppa w Essen, skoncentrowała się produkcja lokomotyw, która ostatnio stanowiła jedną trzecią część produkcji ogólno-niem. [illegible] samoloty wywiad. stwierdziły, że jeszcze w siedem dni po ostat. nalocie pożary płonęły.

Finlandia: Na zebraniu partii socjalistycznej uchwalono rezolucję, wyrażającą nadzieję, że Finlandia zdoła w najkrótszym możliwie czasie wyratować się z wojny, pod warunkiem jednak, że jej niezależność będzie odpowiednio zabezpieczona.

Turcja: [illegible] dzienników turec. podkreśla [illegible] sytuację, [illegible] po konferencji moskiewskiej znalazła się propaganda niem. Dziennik "Yeni Saba" podkreśla jałowość i śmieszność propagandy niem., która z jednej strony tłumaczy, że Anglosasi zaprzedali Europę Rosji, z drugiej zaś strony w propagandzie dla Rosji twierdzi, że [illegible] skapitulowały przed anglosaskim kapitalizmem. Dziennik "Tanin" stwierdza, że konferencja moskiewska obaliła zupełnie niem. nadzieje zawarcia odrębnego pokoju z Rosją bądź z państwami anglosaskimi. W dzienniku tym pojawił się również artykuł deputowanego Yalcyna, stwierdzający, że konferencja urzeczywistnia nadzieje na przyśpieszenie końca wojny. Niemcy zostaną

rozbrojone i raz nazawsze wyeliminowana groźba dla pokoju świata.

Londyn, środa, dnia 10.XI.43 r. kom. ang. poranny. Serwis zamorski i europ.

Rosja: Dalsze postępy ros. [illegible] dług. 150 mil ang. na odcinku Kijowa. W żadnym miejscu Rosjanie nie znajdują się mniej niż na 50 mil ang. od Kijowa. [illegible] głównym celem natarcia jest obecnie [illegible] kolej Leningrad-Odessa. Jest ona zagrożona w trzech punktach. 1/ przed. formacje ros. przebyły połowę odległości do Korostenia, 2/ połowę odległości do Żytomierza, 3/ dotarły na 60 mil ang. od Berdyczowa. Najważniejszym jest natarcie w kier. połud. na Białą Cerkiew. Celem natarcia ros. jest rozszczepienie sił niem. Ukrainy zachodniej.- Korespondent radia ang. w Moskwie podkreśla, jako charakterystyczny rys obecnej ofensywy ros. pod Kijowem, że Rosjanie natychmiast konsolidują swe pozycje w miarę posuwania się naprzód. Rozciągające się [illegible] z natury rzeczy ograniczają [illegible], ale z drugiej strony nie ma dotąd żadnych oznak, które wskazywałyby na to, że Niemcy będą w stanie pochód ros. powstrzymać. Najgroźniejszym jest uderzenie w kier. połud., zmierzające do zniszczenia łączności z armiami ros., walczącymi nad dolnym biegiem Dniepru.

Uderzenie to postępuje tak szybko naprzód, że jeśli Niemcy chcą uniknąć położenia, w którym będą odcięte od odwrotu, to muszą swój odwrót zacząć przeprowadzać w jaknajszybszym tempie.- Na Krymie Rosjanie powoli, ale stale poprawiają swe pozycje na płn. i połud. od miasta Kercz. Niemcy kontratakują ze zdwojoną energią, ale jak dotąd bezowocnie.- Pod Newlem dalsze postępy ros.- Na Morzu Czarnym zatopiony niem. transportowiec pojemn. 3000 ton.-

Ocean Spokojny: Japończycy wysadzili posiłki lądowe na wyspie Bougainville na płn. od zatoki Augusta [illegible] Ameryk. wykonały swój pierwszy desant.

zatopiono 21 barek japoń., zacięte walki toczą się nadal.-

<u>Łodzie podwodne :</u> Prez. Roosevelt i prem. Churchill ogłosili wspólny komunikat w sprawie wyników walki z łodziami podwod. w ciągu sierpnia, września i października. W tym okresie osiągnięto nowy rekord, zatapiając 60 łodzi podwod. Niemcy więcej stracili łodzi, niż zatopili statków sojusz. Rezultaty te są tym znamienniejsze, że zmniejszyła się ilość łodzi podwod., operujących na Oceanach i tym samym ilość objektów dla ich patrolujących, z drugiej strony zaś wskutek wzrostu produkcji stoczni uległa zwiększeniu liczebność statków alianckich. Straty w ciągu wspomnianych trzech miesięcy poniesione przez żeglugę sojusz. stanowią mniej niż 10% strat, poniesionych w poprzednim okresie trzymiesięcznym. W szczególności w październiku straty poniesione przez żeglugę sojusz. z jakichkolwiek bądź powodów są tak niskie, że w ciągu całej wojny w jednym tylko miesiącu były jeszcze mniejsze. W ciągu ostatnich 6 miesięcy ogółem zatopiono 150 łodzi podwod. Niemcy stosują wprawdzie nowe rodzaje broni i nową taktykę, ale sojusznicy potrafili te środki walki opanować.-

<u>Przemówienie Churchilla :</u> W przemówieniu, wygłoszonym wczoraj na ratuszu londyńskim, premier dokonał krótkiego przeglądu z ub. roku, który nazwał rokiem nieprzerwanych zwycięstw. Jeśli chodzi o łodzie podwod., to możemy powiedzieć, że skręciliśmy im kark. Nasze naloty zadają miażdżące ciosy niem. przemysłowi i duchowi bojowemu. Mamy podstawy do przypuszczania, że wojna osiągnie punkt szczytowy w r.1944, chyba, żebyśmy popełnili jakieś kardynalne błędy strategiczne. Musimy jednak być gotowi również na to, że kampania r.1944 pociągnie za sobą dla nas nader ciężkie ofiary i straty, których chyba tylko nieprzewidziane zarządzenie Opatrzności mogłyby nam

[illegible]dziś. Niemcy wciąż jeszcze dysponują 400 dywizjami wewnątrz kraju, posiadają policję, dzięki której [illegible] silniej trzyma społeczeństwo w garści, niż to było w roku 1918. [illegible] i zasługiwali na potępienie [illegible] opierali [illegible] Niemiec. Hitler i jego [illegible] wiedzą dobrze o tym, że [illegible] ope- [illegible] żadnego dodatkowego [illegible] [illegible] niż którykolwiek [illegible] w [illegible] stanie [illegible] pokojowy [illegible]

USA [illegible] przedstawiciele [illegible] narodów zjedn. podpisali w "Atlantic City" układ w sprawie pomocy odbudowy powojennej. W związku z tym prez. Roosevelt oświadczył, że jest to jeszcze jeden [illegible] narodów zjedn. w jedność. Prezydent położył specjalny nacisk na kwestię pomocy i zaopatrzenia wyzwolonym narodom [illegible] warunków życia po obecnym niedostatku i [illegible]. Gdy chodzi o odbudowę, to pomoc będzie polegała [illegible] na dostarczaniu [illegible] narzędzi rolniczych i środków komunikacji. Jednakowoż nie jest rzeczą możliwą [illegible] narodom wyzwolonym pomoc w takich rozmiarach, by przywrócić im pełny dobrobyt. [illegible] będą musiały swe narody [illegible] własnym wysiłkiem.-

Dalej prez. Roosevelt przedłożył Kongresowi sprawozdania [illegible] W. Brytanii [illegible] sprzedaży i dzierżawy sprzętu wojennego. [illegible] do Kongresu [illegible].-

Front Środz.: Oddz. VIII-ej armii [illegible] niem. pozycje obronne nad rzek, Sangro. Przybyły tam nowe posiłki niem., jednakowoż żołnierze VIII-ej

armii nie wyrażają się o nich ze szczególnym uznaniem. Niemcy okopują się wzdłuż szerokiego frontu. Jest to objaw znamienny, gdyż w ten sposób, stabilizując swe pozycje, tym trudniej mogą się wycofać w razie przełamania, bądź też oskrzydlenia. Lewe skrzydło osiągnęło lokalne postępy w środkowym Apeninie.-

Na odcinku zach. nad rzeką Garigliano sytuacja niezmieniona. Niemcy przygotowują tutaj linię obronną na zimę, która ma wg. ich planu przebiegać przez środkowy Apenin wzdłuż rzeki Sangro po Adriatyk.-

Kontrtorpedowce sojusz. patrolują pod Wenecją bez przeszkód. W ciągu ostat. nalotu dziennego amer. "latające fortece" na Turyn wszystkie zakłady Fiata, wyrabiające łożyska kulkowe, zostały zniszczone lub uszkodzone. Obrony myśliwskiej nie było, ogień artylerii p.lotn. nieskuteczny. Wszystkie samoloty powróciły.

Włochy. Z Neapolu donoszą, że rozmowy na temat abdykacji króla i rekonstrukcji rządu zostały narazie wstrzymane.-

Francja.- W dniu 6 listopada Komitet Wyzwolenia Narodowego powziął jednomyślną decyzję zmiany jego składu przez dopuszczenie przedstawicieli innych kierunków polityczn., oraz podziemnego ruchu wolnościowego w Francji, oraz rozdział władzy cywil. i wojskowej. W następstwie gen. de Gaulle został jedynym przewodniczącym komitetu. Gen. Giraud ustąpił ze stanowiska prezydenta, zachowując w dalszym ciągu naczelne dowództwo armii. Zgodnie z życzeniami gen. de Gaulle została przeprowadzona zasada podporządkowania dowództwa wojsk. kierownictwu cywilnemu. Kierownictwo resortów wojska i marynarki objął b. deputowany socjalistyczny le Troquer.

W skład nowego komitetu, liczącego obecnie 18-tu członków wchodzi również 3-ch komisarzy bez teki, mianowicie : gen. Catroux, jeden z twórców komitetu, Andrée Philiph i gen. Georges, na początku wojny dowodca sił ang.ameryk. w Belgi i Francji płn.-

Front zach.: Wczoraj w ciągu dnia naloty na składy towar. i lotniska w Francji płn. Cztery samoloty nie powróciły.-

Jeden lekki bombowiec "Moskito" zapuścił się w ciągu dnia aż po Aalberg w Danii. Jedyny myśliwiec niem.,który go zaatakował został zestrzelony.

Grecja : Prem. Churchill oświadczył w Izbie Gmin,że rząd ang. nie przyjął na siebie żadnych zobowiązań na temat przyszłego stanowiska króla Jerzego greckiego. Dopóki naród grecki nie zadecyduje sam swobodnie o swej formie rządu, rząd ang. będzie traktował w dalszym ciągu króla Jerzego, jako swego sprzymierzeńca i z nim współpracował.-

Niemcy : Komentator radia ang., omawiając ostat. przemówienie Hitlera, wskazuje na chorobliwy egotyzm, ujawniający się np. w takim powiedzeniu, że on Führer nigdy nie traci nerwów. Hitler nie wskazał swemu narodowi żadnej drogi wyjścia, ani konkretnych środków uporania się z sytuacją. Przypomina on doktora, który choremu pacjentowi mówi : pod żadnym warunkiem niewolno ci chorować, a jeśli na mój rozkaz nie wyzdrowiejesz, to będziesz sobie sam winien.-

Londyn, Czwartek, dnia 11.XI.43r. Kom. ang. poranny.
Serwis [illegible] i franc. Europ.

Rosja.- Rosjanie osiągnęli znaczne postępy na połudn. od Kijowa. [illegible] na 25 [illegible] na połudn. od Kijowa przez [illegible]. Rosjanie zdobyli jedną [illegible] artylerii [illegible] pozycje [illegible] posunęli się [illegible] znajdują się już w odległ. 9 mil od Białej Cerkwi. [illegible] niebezpieczeństwo dla Niemców, [illegible] zakrętu Dniepru [illegible] z armiami operującymi nad dolnym Dnieprem.- Koresp. radia ang. [illegible] donosi z [illegible] ros. [illegible] że na połudn. od Kijowa [illegible] się w odległ. 25 mil [illegible] Perejasła- [illegible] pierwszego przyczółka [illegible] Rosjan [illegible] patrole [illegible] ros., posuwające się ku Białej Cerkwi, nawiązały już kontakt z patrolami z pod Perejasławia. Droga z Kijowa do Żytomierza została już przebyta w przeszło połowy długości.- Na płn.-zach. od Kijowa Rosjanie przekroczyli [illegible] i zmuszają Niemców do wycofywania się na nieprzebyte bagna Prypeci. Poza Kijowem pada już deszcz [illegible], co z natury rzeczy wpłynie hamująco na tempo pochodu ros. ale w równej mierze utrudnia odwrót Niemców.- Pod [illegible] kontrataki [illegible] odparte ze znacznymi stratami.- Na półwyspie Krymskim [illegible] pozycji ros. [illegible] od miasta Kercz. Pozycja garnizonu w Kerczu stale się pogarsza. Kontrataki niem. odparte z ciężkimi stratami dla nieprzyjaciela.- [illegible] nieustannych [illegible] Niemcy zmuszeni [illegible] do utrzymania na [illegible] większej [illegible],

niż na froncie ros.-

Ocean Spokojny : Na zach. wybrzeżu wyspy Bougainville wylądowały dalsze posiłki [illegible] piech. mar., które tydzień temu wykonały tam desant. Japończycy, którzy zaatakowali [illegible] w pobliżu desantu amer., ponieśli znaczne straty. Zestrzelono 25 samolotów japońskich [illegible] 3-ej. Pacyfiku zestrzelono dalszych [illegible]. Przy wybrzeżach Nowej Irlandii został zatopiony japoń. statek handl. pod wyp. 10.000 ton.-

Chiny : Z Czung-Kingu donoszą, że w toku walk nad środkowym biegiem [illegible] Jang-Tse-Kiang Japończycy zostali zmuszeni do wycofania się w kier. połud. zach.-

Front zachodni: Ub. nocy nalot RAF. na terytoria okup. Brak jeszcze szczegółów.- Wczoraj w ciągu dnia lotnictwo sojusznicze wykonywało nad płn. Francją i Belgią zmasowane naloty, od szeregu tygodni nie praktykowane. Uczestniczyło ponad 900 samolotów. Nie spotkano na drodze ani jednego myśliwca npl., a ogień artylerii p.lotn. był słaby. Tylko jeden samolot nie powrócił.-

Front Śródziemnomorski: Zmożona działalność Niemców na odcinku V-ej armii, gdzie w ciągu jednego dnia przypuścili [illegible] kontrataków. Nie doprowadziły one jednak do odzyskania utraconego terenu. Koresp. radia bryt. wskazuje na przyczyny tej wzmożonej agresywności. Znalezione przez sojuszników dokumenty wykazują, iż Niemcy otrzymali rozkaz utrzymania swej linii conajmniej przez 8 tygodni. W związku z tym nie mogą sobie pozwolić na dalszą utratę nawet piędzi ziemi.-

Na odcinku VIII-ej armii zajęto trzy miejscowości na drodze wiodącej [illegible] na połud. od rzeki Trento, dopływu rzeki Trigno. Sojusznicy zajęli miejscowość Castiglione.-

We wtorek [illegible] zakłady łożysk kulkowych, [illegible] na połud. zach. od Turynu. Ponadto nalot na zakłady Ansaldo pod Genuą.-

W czasie kampanii sycylijskiej została wykazana wartość bojowa ang.piech. powietrz.i jej ekwipunku. Jeden z dowódców ang.oświadczył, że 51-sza dywizja ang., która wylądowała na Sycylii nazajutrz po desancie powietrz. poniosła wówczas mniej strat, niż w czasie ostat. ćwiczeń inwazyjnych. Sprzęt bojowy okazał się w 80% odpowiadającym wymaganiom zarówno,o ile chodzi o zrzucanie z powietrza, jak i w użytku na lądzie. Została utworzona sojusz. komisja kontrolna na terenie Włoch. Ma ona podwójne zadanie : 1/ przypilnowanie, by warunki rozejmu zostały wykonane, 2/ zmobilizowanie wszystkich ludzkich i gosp.zasobów Włoch w walce z Niemcami. Na czele komisji stoi gen.major USA.Joyce, podlegający bezpośrednio gen. Eisenhowerowi. Siedziba komisji mieści się w siedzibie kwatery głównej. Komisja wchodzi w miejsce dotychczasowej wojsk.misji aljanckiej przy rządzie włoskim, której przewodniczący gen. Mac Fallen powraca na swoje dotychczasowe stanowisko gubernatora Gibraltaru.Niezależnie od nowoutworzonej komisji będzie działać w dalszym ciągu wojsk.zarząd sojusz. terenów okup., t.zw. w skrócie/"Amgod"/, którego organy będą działać na ~~wszystkich~~ wyswobodzonych terytoriach, postępując bezpośrednio za posuwającymi się naprzód wojskami sojuszników. Na tyłach frontu funkcje podejmie administracja włoska, która będzie jednak podlegać kontroli nowoutworzonej komisji.-

<u>Jugosławia</u> : Przeszło połowy Czarnogóry została już wyswobodzona przez powstańców. Na połud. Serbii trzy dywizje włoskie walczą po stronie powstańców.-

Francja : Gen. de Gaulle, udzielając wczoraj poraz pierwszy wywiadu w charakterze jedynego prezydenta Komitetu Wyswobodzenia Narod. wyjaśnił, dwa główne powody przeprowadzonej ostatnio rekonstrukcji. Komitet w nowym składzie, reprezentując ruch podziemny Francji i różne kierunki polityczne wewnątrz kraju tym lepiej będzie mógł pracować dla dwóch głównych celów, którymi są: 1/ dalsze prowadzenie wojny w najskuteczniejszy sposób, 2/ przygotowywanie kroków w kierunku organizacji współdziałania między aljantami a ludnością franc. w miarę wyswabadzania Francji. Celem nowego komitetu jest przygotowywanie drogi do powstania odnowionej republiki franc. o charakterze socjalnym i demokratycznym.-

USA. : W mieście Atlantic City podsekretarz Stanu USA. powitał delegatów 44-ch narodów na konferencji w sprawie pomocy odbudowy powojennej. Zadanie, które ich czeka jest b. wielkie i nie może być wykonane przez żaden z narodów oddzielnie. Narazie zadania te muszą być podporządkowane potrzebom wojennym.- Depart. mar. donosi, o stracie jednego kontrtorpedowca wskutek szkód, poniesionych przy zatopieniu dwóch łodzi podwod., oraz o stracie dwóch dalszych kontrtorpedowców na Pacyfiku połud. w ciągu ub. miesiąca. Ministrowie Hull i Eden powrócili już z konferencji moskiewskiej. Min. Hull oznajmił w Waszyngtonie, że konferencja pracowała, jak gdyby stanowiła jednolity organizm. Jej cel, to przyśpieszenie zwycięstwa, następnie utrzymanie pokoju i wspieranie pomyślności ogólno ludzkiej po wojnie.-

Londyn,dnia 12.XI.43r.Piątek, kom.ang.poranny.
Serwis zamorski i kraj., oraz franc. europ.

Front zach. : Ub.nocy ponowny nalot RAF.na terytorium okup. Szczegółów jeszcze brak.-
Wczoraj w ciągu dnia silny nalot ameryk."latających fortec" pod eskortą myśliwców na Monastyr. Był to czwarty nalot dzienny ameryk. w ciągu 6-ciu dni, a drugi z rzędu w ciągu bież.tygodnia na Monastyr. Obrona p.lotn. niem.bardzo energiczna, wielka ilość myśliwców, silny ogień artylerii p.lotn. Atakujące bombowce zestrzeliły 10 myśliwców npl., a eskorta myśliwska dalszych 8. Cztery własne samoloty nie powróciły.-
Równocześnie w dniu wczorajszym setki myśliwców sojusz. atakowały Francję płn. w dwóch wielkich nalotach. Średnie bombowce ameryk., oraz myśliwce ameryk. i ang. atakowały okręgi Cherbourga i Calais jak również lokomotywy i żeglugę przybrzeżną.
Ogółem biorąc sojusznicy stracili w ciągu nalotów na Monastyr i na Francję 4 ciężkie bombowce i 16 myśliwców, Niemcy zaś 22 myśliwce.-
W nocy z środy na czwartek silna formacja RAF., startująca z W.Brytanii zaatakowała stację kolej. Modano w sąsiedztwie tunelu Monte Cenis, którędy przebiega główna linja kolej. w kier. z płn. na południe, służąca do przesyłania dostaw z Francji do Włoch. Obrony myśliwskiej nie było zupełnie, wszystkie samoloty powróciły.- w odległ.
Rosja : Nowe natarcie ros., tym razem 100 mil ang. na płn. od Kijowa. Rosjanie rozszerzyli wyłom, swego czasu wykonany na połud. od Rzeczycy. W energicznym natarciu Rosjanie zdobyli sześć umoc. pozycyj npl.- Pod Homlem, stanowiącym ostat. ważną bazę niem. na wschod.wybrzeżu Dniepru Rosjanie rozszerzyli swoje pozycje i zmuszają Niemców do wycofywania się w kier.na bagna Prypeci, zagrażając w ten sposób przecięciem połączenia między częścią frontu niem. na Białej Rusi, a odcinkiem zachod. Ukrainy.

Pod Kijowem oddz. ros. doszły już w niektórych punktach na 60 mil ang. na zach. od miasta. Gwałtowne kontrataki niem. zakończone zupełnie niepowodzeniem. W dniu wczorajszym oswobodzono ponad 100 miejscowości, co stanowi największą liczbę od dnia odzyskania Kijowa. W natarciu na Żytomierz zajęto miejscowość Radomyśl, odległą tylko o 30 mil ang. od tego miasta. Ponadto zdobyto Brusiłow. Na jednym z odcinków zdobyto kwaterę główną niem. dywizji pancer.- O sytuacji w kolanie Dniepru brak nowych wiadomości.-
Na Krymie dalsze desanty ros. na odcinku Kerczu, oraz znaczna poprawa pozycji ros. na płn.wsch. od miasta. Na połud. od miasta ożywiona działalność artylerii i moździerzy. Ożywienie działalności na Białej Rusi. Na zach. i płn.zach.od Newela wzmożone ataki ros. z wykorzystaniem przymarznięcia moczarowatego terenu. Celem natarcia jest przecięcie połączeń z frontem leningradzkim. W dniu wczorajszym Niemcy przypuścili dwanaście kontrataków przy użyciu znacznych sił, jednakowoż nie odnieśli żadnych sukcesów, natomiast ponieśli ciężkie straty.-
W audycji radia bryt. w serwisie na Pacyfik, poświęconej udziałowi Rosji w wojnie, był m.in. reprodukowany na taśmie wywiad z Wendellem Willkie, w którym tenże, omawiając swe spotkanie ze Stalinem oświadczył, że wspólnie dyskutowali w atmosferze zupełnej szczerości na wszelkie możliwe tematy, nie wyłączając zagadnienia granic.-
Ocean Spokojny : Ożywiona działalność lotnictwa sojusz. Ameryk. "Liberator"y" wykonały lot dług. 2000 mil ang.w obu kierunkach, atakując japon. bazę morską Surabaya na Jawie. Pod Rabaul trafiono przypuszczalnie jeden krążownik japon.

Jeden kontrtorpedowiec japon. został zatopiony bombą tysiąc funtową, zrzuconą z wysok. masztu. Ponadto energiczna działalność lotnictwa nad Nową Gwineą i Bougainville. Wg. ostat. kom. sojusz. pozycje desantu sojusz. na wspomnianej wyspie są już obecnie silnie zabezpieczone. Desant, który wylądował na wyspie Choiseul był pomyślany, jako dywersja, pod której osłoną została wykonana właściwa operacja na Bougainville i wobec spełnienia swego zadania oddz. sojusz. zostały stamtąd wycofane.-

Front śródz.: Oddz. V-ej armii zajęły kilka ważnych wzgórz nad drogą [illegible] po obu stronach miejscowości Mignano, której upadku należy oczekiwać w najbliższym czasie. Na odcinku central. lokalne postępy prawego skrzydła V-ej armii i lewego VIII-ej. Posunięto się naprzód o 5 mil ang. Na odcinku VIII-ej armii przednie formacje dotarły do ujścia rzeki Sangro. Naloty dzienne lotnictwa sojusz. zostały wykonane na dworzec w Bolzano, gdzie ponownie zablokowano drogę kolej., prowadzącą z Niemiec poprzez przełęcz Brenneru, oraz na dworzec kolej. Racco przy przygranicznej linii kolej., łączącej połudn. Francję z Włochami. Ponowny nalot na fabrykę łożysk kulkowych w Villa-Perosa pod Turynem. Ponadto naloty na urządzenia port. i żeglugę pod Splitem i Durazzo, jak również na obiekty w wschod. części Morza Śródz.

Rumunia: Z Bukaresztu nadeszły wiadomości, że oddz. partyzanckie rumuńskie zaczynają napadać na oddz. niem. i że szerzą się akty sabotażu.-

Anglia: W rządzie ang. przeprowadzono rekonstrukcję. Dotychczasowy minister wyżywienia Lord Woolton objął tekę minist. odbudowy i równocześnie wszedł w skład ściślego gabinetu woj. Przypadnie mu obecnie zadanie opracowania szczegółów powojennej rekonstrukcji W. Brytanii w myśl

zasad, wypowiedzianych dwa dni temu przez prem. Churchilla w jego przemówieniu z okazji objęcia urzędu przez nowego burmistrza Londynu, streszczających się w słowach: wyżywienie, praca i dach nad głową dla każdego. Wspomniana zmiana dowodzi, że zagadnienie odbudowy Anglii jest uważane za zadanie najbliższej przyszłości. Lord Woolton stanowi typ przedsiębiorcy i zarazem działacza społecznego w jednej osobie. Spędził on 8 lat na pracy społecznej wśród robotników stoczni w Liwerpoolu. Jego dotychczasowe stanowisko obejmuje pułkownik Llewellyn, dotąd przewodniczący komisji dostaw w Waszyngtonie, którego z kolei następcą zostaje socjalista Ben Smith, który rozpoczął swą karierę, jako chłopak okrętowy, a później szofer taksówki, ostatnio zaś zorganizował wielki związek zawodowy robotników transportowych. Minister Duff Cooper, który dotąd piastował tytularną godność kanclerza księstwa Lancaster, t.zn. był ministrem bez teki, otrzyma w najbliższym czasie nader doniosłe stanowisko w służbie zagranicznej.-

W związku z opublikowaniem Białej Księgi, zawierającej zestawienie wzajemnych świadczeń W.Brytanii za dostawy ameryk. z ustawy "lend-lease" prasa ang. szeroko omawia wkład Anglii w goap. prowadzeniu wojny. "News Chronicle" stwierdza, że podczas, gdy Ameryka 12% wszystkich wydatków woj. przeznacza na finansowanie dostaw w ramach wspom. ustawy, to w W.Brytanii odnośny odsetek na świadczenia woj. na rzecz innych krajów wynosi 10%.- "Daily Telegraph" podkreśla, że wbrew opinii niektórych kół, jakoby wspomniana ustawa ujawniała się w praktyce świadczeniami tylko jednostronnymi, obecna praktyka wykazuje, iż te świadczenia conajmniej z dwóch stron, t.zn. Anglii i Ameryki, a niebawem przyjmą postać obro-

tów między wszystkimi narodami zjednoczonymi.- Komentator radia bryt. zaznacza, że nietylko zagranicą, lecz również w Anglii samej Biała Księga zaskoczyła wielu ludzi, którzy nie orientowali się w wysokości świadczeń ang. Główny powód tkwi w tym, że podczas, gdy świadczenia USA. występowały głównie w formie dostaw towarów, a zatym były łatwo wymienne, to świadczenia wzajemne ang. występowały w postaci szeregu usług, jak np. remontu sprzętu woj. na frontach walki i w samej Anglii, czego niepodobna wyrazić w cyfrach. Mimo tego warto przypomnieć, że w chwili wybuchu obecnej wojny Anglia otrzymywała dostawy wyłącznie za gotówkę i na własnych statkach, co w najkrytyczniejszym okresie po upadku Francji stanowiło obciążenie zasobów ang. do ostateczności. Anglia wyłożyła wówczas gotówką półtora miljarda funtów ster. Obecnie do czerwca b.r. świadczenia tylko dla samych wojsk ameryk. w W.Brytanii, uchwytne w cyfrach, wyniosły przeszło 150.000.000 funtów ster., a łącznie wszystkie świadczenia dla Ameryki 274.000.000 funtów ster. Świadczenia dla Rosji wyniosły 179.000.000 funtów ster., w czym nie mieszczą się koszta transportu, a dla innych sojuszników do końca 1942 r. 186.000.000 funtów ster. Najważniejsze jednak znaczenie wspomnianej ustawy tkwi w czym innym. Podobnie, jak w czasie wojny sojusznicy zespalają wszystkie swe siły zbrojne i nie targują się między sobą o to, ile kto używa i w jakich warunkach batalionów, czy pułków, tak samo w dziedzinie gosp. została przyjęta zasada niejako przelania do wspólnej kasy wszystkich zasobów pracy, surowców i fabrykatów i zerwane definitywnie z drobiazgowym bilansowaniem pozycyj biernych i czynnych po stronie każdego z uczestników. Minister skarbu słusznie zaznaczył, że obliczanie wartości każdej pozycji

wymagałoby zatrudnienia tak licznego sztabu urzędników, że w warunkach woj. byłoby to karygodnym marnotrawstwem sił ludzkich.-
W Izbie Gmin min. Eden złożył przed przepełnionym audytorium, które entuzjastycznie go powitało sprawozdanie z konferencji moskiewskiej.
Śród obecnych był reprezentowany prawie cały korpus dyplomatyczny, jak również znajdował się gen. Smuts. Minister oświadczył, że rezultaty konferencji przewyższyły jego oczekiwania.
Między trzema państwami wzmogło się wzajemne zaufanie i serdeczność stosunków. Pierwszym rezultatem była decyzja przyśpieszenia końca wojny. Szczere zbadanie wszystkich zagadnień okazało się nader pożyteczne. Najważniejsze może było uzgodnienie stanowisk w sprawie zagadnienia bezpieczeństwa powszechnego, którego autorstwo przypadło w udziale min. Hullowi. Nader doniosłym jest przyłączenie się Chin do odnośnej deklaracji. Komisja europ. trzech narodów jest zespołem ściśle doradczym, natomiast nie ma on na celu narzucania decyzji innym państwom. Jej zadanie ogranicza się jedynie do pracy dla swych trzech mocodawców. Jeśli nasze trzy państwa będą się ze sobą zgadzały, to nie będzie takiego problemu, którego by się nie dało rozwiązać. Jednym z najważniejszych osiągnięć było porozumienie, co do współpracy ekonomicznej po wojnie, zainicjonowane przez min. Hulla. Nadzieje niem. na rozdwojenie wśród sprzymierzeńców rozwiały się. Nie było ani jednego ważniejszego problemu europ., którego byśmy nie przedyskutowali. Rzecz prosta, że nie uzgodniliśmy wszystkich zagadnień - gdyby tak było, powstałby raj na ziemi. Uzgodniliśmy jednak najistotniejsze. Nasze trzy państwa potrzebują i z uznaniem powitają rady innych, naj-

istotniejszym jednak jest stworzenie mechanizmu, umożliwiającego współpracę trzech państw.-

Libanon. Wg. wiadomości z Kairu władze franc. prowadziły w całej republice Libanonu prawo woj., uwięziły prezydenta republiki, premiera z rządem, rozwiązały izbę deputowanych i powołały rząd tymczasowy. W Bejrucie, gdzie wybuchły gwałtowne zamieszki patrolują franc.wojska kolonialne. Konflikt wybuchnął wskutek postawy nowej izby deputowanych,, wybranej w październiku, która zażądała zmiany konstytucji. Jak wiadomo, dwa lata temu władze Francji walczącej, oraz W.Brytanii przyrzekły republice niezawisłość. Na żądanie Izby deputowanych, by już teraz znieść reżim mandatowy, Franc. Komitet Wyzwolenia Narod. oświadczył, że tego rodzaju decyzję będzie mógł powziąć w przyszłości jedynie pełnoprawny rząd franc. za zgodą Ligi Narodów, z której ramienia Francja wykonuje mandat , będą jej prawnego następcy. Prem.Egiptu Nahas Pasza, jak również przedstawiciel ang. w Syrii i Libanonie gen.Spears zaprotestowali przeciw temu stanowisku Francji.-

d.n. dnia 12.XI.43r.

Londyn, dnia 10.XI.43r. Aleksander Worth, korespondencja z Moskwy.

Tematem dnia jest sprawozdanie Stalina, wygłoszone w rocznicę rewolucji październikowej, dotyczące okresu rocznego, który upłynął od rocznicy poprzedniej, oraz przeprowadzające porównanie z warunkami, w jakich poprzednie rocznice były obchodzone. / Wywody prelegenta na temat tego porównania pominięto, jako dotyczące spraw ogólnie znanych - uwaga słuch./. Najważniejszym hasłem dnia jest tempo. Wszyscy wskazują mi to, że tylko szybki pochód wojsk ros. zaoszczędził przynajmniej w części Kijowowi tego losu, któremu poprzednio uległy Woroneż i Połtawa.-

Dzięki zdobyciu Kijowa Rosjanie uzyskali nader ważną bazę operac. na całą Ukrainę. Wiele wskazuje na to, że główne natarcie ros. zostanie zwrócone nie tyle na zachód, co na południe. W następstwie, jeśli Niemcy nie opróżnią na czas Krzywego Rogu grozi im niebezpieczeństwo, że dostaną się w potrzask.-

Nadchodząca zima otwiera przed Rosjanami olbrzymie możliwości. Nie jest wprawdzie tak, jak by to wynikało ze zbyt uproszczonego obrazu, który sobie u nas ludzie tworzą na temat Rosjan, mianowicie, jakoby walka w warunkach zimowych sprawiała im szczególną satysfakcję. Podobnie, jak inne istoty ludzkie, tak i oni bynajmniej nie witają z entuzjazmem zamieci śnieżnych i mrozów. Posiadają jednak lepsze wyposażenie zimowe, niż Niemcy i doświadczenie wykazało, że lepiej sobie dają rady z warunkami zimowymi. Gdy moczarowate tereny na dalekiej północy przymarzną, można tam wyczekiwać wielkich wydarzeń. Być może, że Leningrad zostanie niebawem zupełnie uwolniony od swego niemiłego sąsiedztwa.

Niemcom drogo przypadnie zapłacić za militarny nonsens, jakim jest kurczowe trzymanie się Leningradu. Wiadomo zresztą, że decydującą rolę odgrywały tu momenty prestiżowe, oraz wzgląd na Finlandię.-

W czasie konferencji moskiewskiej delegaci ameryk. ze szczególnym naciskiem wyrażali swe zadowolenie i swą ulgę z tego powodu, że Rosjanie nie okazali się izolacjonistami. Rosjanie odpowiadali na to z uśmiechem, że jeśli w roku 1939 wkroczyli na drogę izolacjonizmu, to jedynie pod wpływem warunków zewnętrznych, które ich do tego zmusiły. Cała poprzednia polityka Litwinowa i ustosunkowanie się do Ligi Narodów, wskazywały na to, że właściwe zamierzenia Rosjan podążają wręcz odwrotnym kierunku. Tego samego dowodzi obecne oświadczenie Mołotowa, iż, jeśli wszystkie trzy państwa będą współpracować, to nie będzie problemów nie do rozwiązania.

Krzepiąco podziałał również nastrój na wielkim przyjęciu, które wydał Mołotow. Wspaniałe biało-złote apartamenty, przepełnione tłumami dyplomatów / m.in. były reprezentowane wszystkie republiki ameryk./ i wojskowych w paradnych mundurach przedstawiały niezapomniany widok. Mołotow sam, wbrew przyjętej opinii surowego i poważnego człowieka pracy okazał się przemiłym jowialnym gospodarzem, który przy obficie zastawionym bufecie przepijał i żartował z obecnymi. Wszystko co Rosja posiada najlepszego w dziedzinie kulturalnej - kompozytorzy, z Szostakowiczem na czele, pisarze z Alexym Tołstoja, śpiewacy i pianiści uczestniczyło w zebraniu. Przeciągnęło się one do rana, a jedynie tylko przedstawiciele Japonii szybko się ulotnili.-

Londyn, dnia 12.XI.43r. piątek, <u>Kom.mag.wieczorny.Serwis kraj.</u>

Front Włoski.: W 24 godz. po nalocie sojusz. na linję kolej. pod Mont Cenis, a w kilka godzin po nalocie dziennym na stację kolej. Modane we Włoszech RAF. wykonała ub.nocy gwałtowny i skoncentrowany nalot ponownie na połączenia kolej. między Włochami a Francją, mianowicie na Canes. Jasna noc księżycowa ułatwiła zadania eskadrom wywiad., które wskazywały drogę bombowcom i oświetliły cele racami. Zrzucono wielką ilość bomb kruszących i zapalających. Spotkano wszystkiego jeden czy dwa myśliwce w pobliżu samego objektu, ognia artylerii p.lotn. na miejscu nie było, jedynie słaby ogień baterii przybrzeżnej. Ub.nocy samoloty ameryk. bombardowały stację kolej. w Antibes na wsch. od Canes.- Wczoraj w ciągu dnia "Liberatory" lotnictwa z Bliskiego Wschodu wykonały nalot na Annecy na 30 mil ang. na połud. od Genewy we wsch. Francji. Atakowano fabryki łożysk kulkowych, stanowiących, jak wiadomo, niezbędną część wszelkich ruchomych części mechanicznych. Odkąd wskutek nalotów na Schweinfurt zostały zniszczone tamt. zakłady Niemcy przenoszą fabrykację łożysk kulkowych do krajów okupowanych. Naloty dzienne w wtorek i środę na Villa-Perosa pod Turynem miały również za cel zakłady wytwórcze łożysk kulkowych.- W ciągu ub.nocy lekkie bombowce RAF. "Moskity" atakowały Berlin, Hannower i Zagłębie Ruhry, ponadto były minowane wody npl., oraz wykonywano naloty nękające na lotniska w płn. Francji i Holandii. Ze wszystkich tych operacyj noc. RAF. nie powróciło 7 bombowców i 1 myśliwiec.-

Front zach.: Niekorzystna pogoda ograniczyła operacje lotnicze w ciągu dzisiejszego dnia do nalotów na komunikację lądową i morską w Francji. Uszkodzono 11 lokomotyw, oraz kilka barek i szalup zatopiono. Jeden myśliwiec nie powrócił.-

<u>Front śródz. :</u> Działania lądowe koncentrują się w dalszym ciągu dokoła Mignano. Nie wydaje się, by Niemcy byli pewni możności utrzymania swej "linii zimowej". W porcie Gaeta wysadzili w powietrze łamacz fal, a nad zbiornikami benzyny unoszą się kłęby dymu. Na wsch. wybrzeżu niszczą urządzenia port. w Pescara na płn. od rzeki Sangro. Lotnictwo sojusz. atakowało w dalszym ciągu objekty przyfrontowe oraz dalsze. Ub. nocy nalot na lotnisko npl. w pobliżu Florencji. Straty npl. trzy samoloty, nasze cztery.- Dziś nad ranem Niemcy wylądowali na kilku punktach na wyspie Leros, która została zajęta przez sojuszników we wrześniu wraz z wyspami Kos i Samos. W szeregu punktów Niemcy zostali odparci, w innych toczą się walki. Częste naloty niem. Garnizon włoski, którego oddz. stanowią główną obsadę bateryj przybrzeżnych walczą ramię przy ramieniu z żołnierzami ang.- W dniu dzisiejszym naloty lotnictwa sojusz. na niem. barki desantowe u wybrzeży wyspy Kalimnos, sąsiadującej z Leros. Ponadto naloty na lotniska npl. na Krecie, Rodos i Kos. Wszystkie samoloty sojusz. powróciły.-

<u>Włochy :</u> Radiostacja sojusz. w Algierze donosi, że gen. Roatta, piastujący stanowisko szefa sztabu generał. został z tego stanowiska usunięty. Przedstawiciel rządu ang. wyjaśnił w Izbie Gmin, że dymisja nastąpiła na żądanie Anglii, gdyż zarówno wspomniany generał, jak i gen. Ambrosio stoją pod zarzutem dopuszczania się okrucieństw w czasie operacji w Jugosławii. Sprawa gen. Ambrosio jest jeszcze rozpatrywana.-

<u>Sprawy polskie :</u> Franck zwołał niedawno do Krakowa międzynarodowy kongres naukowy, w którym uczestnictwo zostało poprostu wymuszone na przedstawicielach naukowych w krajach okup. Po zakończeniu kongresu Franck zwrócił się do polskiego biskupa, by wydał przyjęcie dla uczestników zjazdu, podkreślając, że była to impreza,

o charakterze niepolitycznym. Biskup nieoczekiwanie wyraził swą zgodę. W wyznaczony dzień zaproszeni goście zostali wprowadzeni przez starego lokaja do sali recepcyjnej, gdzie przygotowany był stół z reprezentacyjną zastawą. Przed każdym nakryciem znajdował się czarny chleb i marmelada. Biskup zaprosił do zajęcia miejsc i przeprosił zarazem, że nie może uczestników czymś lepszym poczęstować, zaznaczając, że danie, które ofiarowuje przedstawia porcję wyżywienia dla jednej osoby w G.G.na tydzień.
Min. Eden przesłał rządowi polskiemu z okazji 25-cio lecia odzyskania niepodległości depeszę, w której stwierdza, że wszyscy Anglicy witają każdy nadchodzący dzień, jako zbliżanie się ponownego wyzwolenia Polski.-
USA.: Organizacja pomocy i odbudowy narodów zjedn. której kongres odbywa się obecnie w Antlantic City wybrał przedstawiciela USA. i kierownika ameryk. organizacji pomocy,Lhemana na swego pierwszego dyrektora generalnego . Nowy dyrektor zaznaczył, że nowa organizacja ma służyć za narzędzie wygnania wojny i utrwalenie pokoju. Szybka pomoc w poszczególnych krajach natychmiast po ich oswobodzeniu przysporzy aljantom sojuszników w krajach jeszcze ujarzmionych. Po wojnie dostawy muszą być kontynuowane, przyczym ich celem będzie dopomagać poszczególnym ludziom, by były w stanie samym sobie dopomóc. Koresp. radia bryt. donosi o szybkich postępach organizacji, która pracuje bardzo intensywnie i prace swoje kończy przed zakreślonym terminem. Jest to pierwsza próba działania w praktyce międzynarodowego mechanizmu, którego powołanie do życia zostało zadecydowane na konferencji moskiewskiej.- Dyrektor Lhaman zaznaczył, że celem konferencji będzie zapewnienie krajom wyswobodzonym dziennej racji wyżywienia, odpowiadającej 2000 kalorii na dobę. Jest to wprawdzie mniej, niż przeciętna przedwojenna, ale z drugiej strony znacznie więcej, niż

racja obecna, która w niektórych krajach wynosi tylko 800 kalorii dziennie. Najważniejszą rzeczą jest tonaż okrętowy, oraz pszenica. Zadanie zaspokojenia tych potrzeb spocznie w pierwszym rzędzie na USA., Kanadzie i W.Brytanii i Australii.
W związku z tym kraje te nie mogą myśleć o tym, by po wojnie zracjonowanie spożycia mogło być w nich uchylone i muszą być przygotowane na dalsze ofiary. Na najbliższe sześć miesięcy po zakończeniu wojny dostawy dla całej Europy zostały obliczone na 65.000.000 ton, z czego 7.500.000 ton przypadnie na samą żywność, która będzie miała pierwszeństwo przed innymi zapotrzebowaniami na tonaż. Ponadto organizację czeka zadanie repatryacji 20.000.000 ludzi, wysiedlonych ze swych siedzib.-

Australia : Prem. Curtin oświadczył, że zostanie podjęta fabrykacja ciężkich bombowców, by uczynić ją [illegible] uniezależnienie [illegible] od dostaw zagranicznych, a zarazem przejście po wojnie na fabrykację samolotów komunikacyjnych.-

Anglia : Wskutek nalotów niem. w ub. miesiącu 118 osób straciło życie bądź zaginęło, a 283 osoby zostało ciężko rannych.-

Londyn, sobota, dnia 13.XI.43r. Kom.ang.[illegible]
Serwis kraj. i franc. europ.

Rosja : Dalsze postępy ros. natarcia na linji kolej. Leningrad-[illegible] z pod [illegible]. Na tym odcinku odzyskano wczoraj ponad 100 miejscowości. Rosjanie przybliżyli się na 18 mil ang. do Żytomierza, zdobywając miejscowość [illegible]. Tymczasem w ciągu jednej doby, która upłynęła od zdobycia [illegible] przebyli 15 mil ang.

Ostat. wiadomości donoszą, że straże przednie są już tylko o 10 mil ang. od Żytomierza.-
Od Korostenia Rosjanie są oddaleni o 30 mil ang. Na połud. zach. od Kijowa odparto kontrataki niem. Niemcy skupili tu znaczne posiłki i Rosjanie poraz pierwszy określają niem. kontrataki, jako prowadzone na wielką skalę. Prawe skrzydło kijowskiego klina postępuje dalej i tworzące je kolumny ros. wysunęły się daleko poza Teterew. Na połud. od Rzeczycy, Rosjanie rozszerzyli swój przyczółek.
Na półwyspie Krymskim poprawa pozycyj ros. po obu stronach miasta Kerczu, oraz nieznaczne postępy na Perekopie ku północy.-
Ukazały się ros. znaczki poczt. ze sztandarami Rosji, Anglii i USA., oraz z napisem : " Niech żyje zwycięstwo sojuszu wojskowego ros.-ang.-amaryk." .-
Rumunia : Szwajcarski koresp. "Times'a" donosi o panice w Rumunii, ujawniającej się w masowej ucieczce ludności z Besarabii do Bukaresztu, oraz oblęganiu konsulatów Szwajcarii i Turcji, zwłaszcza w Bukareszcie. Ilość zgłoszeń o wizy na wyjazd do wspomnianych krajów sięga już 30.000.-
Radio niem. przytacza obszernie alarmujące przemówienie jednego z rumuńskich profesorów, z gwałtownymi oskarżeniami środowisk rumuńskich z powodu sympatii do Anglii.-
Węgry : Prem. Kalley wygłosił przed parlamentem bardzo znamienne przemówienie. Było ono poświęcone wojnie, ale nie zawierało ani jednej wzmianki o tym, iż Węgry walczą u boku Niemiec. Premier ograniczył się do stwierdzenia, że Węgry znajdują się coraz bardziej w zasięgu działania niem., ros. i aljenckich sił zbrojnych.-
Front środz. : Fatalna pogoda i zniszczenia, dokonywane przez Niemców ograniczają działalność lądową sojuszników do bardzo tylko nieznacznych postępów.-

Korespondenci donoszą, że oddz. VIII-ej armii na jednym tylko odcinku 4-ch mil ang. musiały pokonać 45 większych zapór.- Koresp. radia bryt. donosi o trudnościach komunikac. Niemców we Włoszech. Z północy do Włoch przebiega sześć linii kolej. Dwie z nich, które przebiegają ze Szwajcarii przez przełęcze Simplon i Gothard nie wchodzą w rachubę, gdyż przecinają teren neutralny. Z Francji przebiegają dwie koleje, mianowicie przez Mont Cenis, oraz wzdłuż wybrzeża przez Cannes. Obie zostały silnie uszkodzone wskutek ostatnich nalotów. Pozostają jeszcze dwie koleje, przebiegające przez Austrię. Jedna z nich, prowadząca przez przełęcz Brennera została unieruchomiona wskutek zablokowania bombami sojusz. odcinka pod Bolzano. Druga, prowadząca przez Triest przedstawia wartość nader problematyczną, ze względu na jugosłowiańskie oddz. partyzanckie.- Walki na wyspie Leros trwają. oddz. niem. są intensywnie wspomagane przez bombowce nurkowe.

Libanon: napięcie w kraju wzrasta. W Londynie stwierdzają oficjalnie, że zarządzenia władz franc. z dn. 11 b.m. zostały wprowadzone bez porozumienia się z rządem ang., ani nawet bez uprzedzenia go. W nocie przesłanej miejscowemu delegatowi Franc. Komitetu Wyzwolenia Narod. przedstawiciel Anglii, gen. Spears podkreśla dwa fakty: 1/ teren republiki przedstawia wielkie znaczenie strategiczne dla W.Brytanii, na której spoczywa obowiązek zapewnienia mu obrony, 2/ w czerwcu 1941 r. rząd ang. poparł ze swej strony przyrzeczenia dania niepodległości, złożone w imieniu gen. de Gaulle.-

Franc. Komitet Wyzwolenia Narod. wyjaśnia, że akcją kierują elementy, którym w istocie nie chodzi o niepodległość, tylko o działanie na szkodę Francji i postawienia jej przed faktem dokonanym.

Francja nie może żądaniom Libanonu ustąpić obecnie z powodu swych międzynarodowych zobowiązań, w każdym razie jednak pozostaje wierna przyrzeczeniu dania krajowi niepodległości.-
Koresp. Reutera donosi, że na ulicach Bejrutu kolonialne oddz. franc. otwarły ogień do tłumów, demonstrujących z powodu uwięzienia prezydenta republiki, oraz dwóch członków rządu.
Również w Palestynie wrzenie wśród Arabów, którzy zapowiedzieli na dzisiaj strajk generalny w dowód protestu.-
Ocean Spokojny : Lotnictwo sojusz., złożone z samolotów, startujących z lotniskowców, oraz ciężkich bombowców, działających z baz lądowych, zatopiło pod wyspą Bougainville jeden japon. krążownik i dwa kontrtorpedowce, ponadto zaś przypuszczalnie uszkodziło jeden krążownik i jedenaście kontrtorpedowców. W czasie nalotu na japon. objekty na wyspie zestrzelono 24 japon. samoloty, a w czasie ataku Japończyków na lotniskowce zestrzelono 64 samoloty. Straty własne 17 samolotów. Jednostki morskie poniosły tylko nieznaczne szkody i nieliczne ofiary w ludziach.-
Francja : W okolicy Rouen 500 Czechów, wcielonych przemocą do wojska niem., stoczyło w dn.15 ub.m. regularną walkę z oddz. SS., które przybyły na miejsce wobec odmowy żołnierzy czeskich udania się na front ros.-
Anglia : Tygod.wydobycie węgla wzrosło na 3.900.000 ton. Stanowi to powiększenie o 89.000 ton w porównaniu z wrześniem, ale wciąż jeszcze mniej. niż w roku ub.-

M.p.13.XI.43r.

-2-

Londyn, dnia 13.XI.43r. Wickham Steed : przegląd tygodniowy.

W listopadzie przypada cała seria rocznic. Zbiegła się z nią seria zasługujących na uwagę przemówień. Przemawiali Stalin, Hitler, Churchill i Roosevelt. Wszystkie te przemówienia przedstawiają wielką doniosłość, mimo tego jednak tym,co w pierwszym rzędzie wydaje mi się najważniejsze są dwa fakty : 1/ " skręcenie karku ", jak prem. Churchill się wyraził łodziom podwod., dzięki czemu zupełne zwycięstwo na Atlantyku staje się kwestią bliskiej przyszłości, 2/ zwycięstwo ros. pod Kijowem. Możnaby jeszcze w uzupełnieniu wymienić stratę 6-ciu krążowników przez Japonię na Pacyfiku połudn. zach. Jeśli uwzględnić jej dotychczasowe straty w krążownikach, kontrtorpedowcach i innych jednostkach, to te ostat. straty mogą się z biegiem czasu okazać katastrofalne. Liczba rocznic jest rzeczywiście niemała. Rewolucja październikowa, monachijski pucz Hitlera z roku 1933,zawieszenie broni po ub.wojnie światowej, to trzy najważniejsze. W tym stanie rzeczy przeprowadzenie pewnego rodzaju bilansu nasuwa się samoprzez się. Przemówienie Stalina, będące wydarzeniem wielkiej doniosłości jest ze względu na wyliczenie strat niem. szczególnie wymowne, gdy je zestawić ze słowami Hitlera z przed dwóch lat , " nigdy jeszcze dotąd olbrzymie mocarstwo nie zostało w krótszym czasie zdruzgotane". Żadna armia świata nie może sobie pozwolić na tego rodzaju straty, jak te, o których wspomniał Stalin bez łatwego osłabienia. Jest więc tylko logicznym wnioskiem, jeśli Stalin stwierdza, że armia niem. nie jest już tym, czym była na początku. Prem. Churchill ze swej strony również słusznie zauważył, że niepodobna w historii świata znaleźć przykładu, by przez lata całe armia znosiła tego rodzaju ciosy, a potym sama ze swej strony potrafiła je w taki

sposób odwzajemnić. Premier zaznaczył jednak zarazem, że ciosy, które zadaje Niemcom ang.-ameryk. maszyna woj. będą jedną z głównych przyczyn zbliżającego się załamania się Niemiec. To stanowisko odpowiada widocznie także i Stalinowi, który akcje aljantów na zachodzie i na Morzu Śródz. określił jako coś w rodzaju drugiego frontu, zaznaczając zarazem, że utworzenie prawdziwego drugiego frontu, niezbyt już w odległym czasie przyśpieszy zwycięstwo i przyczyni się do zacieśnienia koleżeństwa broni. Cóż na to Hitler ?
Nie miałem niestety sposobności tymrazem samemu wysłuchać jego przemówienia. Bardzo tego żałuję, gdyż być może, że nie będzie już tak wiele sposobności słyszenia jego przemówień. Wrażenia z jego przemówienia są różne : jedni mówią o gwałtownym tonie, inni twierdzą, że Hitler był bardzo pewny siebie i wolny od depresji, niż za ostatnim razem. Jeden ustęp zasługuje na przytoczenie, zwłaszcza, iż został pominięty przez agencję francuską w audycji dla zagranicy. /Również przez prasę tut. - uwaga słuch./.
"Jeśliby naród niem. miał się załamać, nie wyleję z tego powodu ani jednej łzy, gdyż oznaczałoby to, iż zasłużył na swój los". Ten zwrot został najwidoczniej wypowiedziany pod chwilowym impulsem, któremu Hitler dał się ponieść.-
Również inny zwrot brzmi niezwykle w ustach Hitlera ps" Jestem człowiekiem głęboko religijnym. Wierzę w Opatrzność, która powołuje ludzi do wielkich zadań nie porzuca ich, zanim swej misji nie wypełnią". Muszę przyznać, że w tym punkcie najzupełniej się z Hitlerem zgadzam, chociaż nieco inaczej to rozumiem. O tym jeszcze później. Narazie jedna dygresja : Nic bardziej mnie nie uderza w " Mein Kampf", niż głęboka pogarda, którą Hitler odczuwa dla swego narodu.

Całe jego pragnienie, to uczynić z swego narodu, wykorzystując jego wrodzoną łatwowierność, narzędzie własnej ambicji. Hitler nie kocha nikogo poza sobą.- Teraz poraz pierwszy sam siebie mieni " głęboko religijnym człowiekiem". Prawdą jest, iż często ujawniał zastanawiającą poufałość w stosunku do Opatrzności, uważając się za jej narzędzie. W tym punkcie najzupełniej z nim się zgadzam, aczkolwiek może nieco z innych powodów, niż on. Jak już nie jeden raz zaznaczałem, Hitler i cały jego system uosobiają najbardziej charakterystyczne tendencje pruskiego i niem. militaryzmu i pangermańskiej żądzy władzy, hodowanej tak systematycznie od czasów Fryderika Wielkiego. Te tendencje nie są jego wynalazkiem, cała jego rola sprowadza się jedynie do ich zmobilizowania. Wierzę w to, że Opatrzność nie porzuci go, zanim swej misji nie wypełni i nie udzieli własnemu narodowi poglądowej lekcji, iż dotychczasowa linja postępowania prowadzi jedynie do rzezi, ruin i łez.- Reszta przemówienia Hitlera nie zasługuje na uwagę, poza jednym może szczegółem, mianowicie spontanicznym aplauzem, gdy Hitler odgrażał się, że nadejdzie jeszcze godzina odpłaty za naloty ang. Tej pogróżki prem. Churchill bynajmniej sobie nie zlekceważył i wogóle w swoim przemówieniu bynajmniej nie nakreślił różowego obrazu przyszłości, która nas czeka przed powaleniem Hitlera. Zaznaczył jednak zarazem, iż obecną chwilę uważa za daleko bardziej obiecującą i porywającą, niż jakąkolwiek inną, którą do tej pory przeżyliśmy. Premier zaznaczył również, że są powody do przypuszczania, iż na rok 1944 przypadnie moment przesilenia /" climax"/ obecnej wojny " chyba, że zajdą jakieś szczęśliwe wypadki, na które nie mamy prawa liczyć". Jest to tylko aluzja do pewnych możliwości, niemniej jednak nie wierzę w to, by premier

tego rodzaju aluzję uczynił tak tylko od niechcenia.-
W związku z konferencją moskiewską sprawa współpracy pomiędzy narodami zjedn. po wojnie uzyskuje na aktualności. Prez. Roosevelt zaznaczył, iż nie będzie to łatwym zadaniem przywrócić normalne warunki krajom, dotkniętym wojną. Sądzę jednak, że jak zazwyczaj w tego rodzaju, trudnych sprawach niema lepszego środka dla organizacji współpracy ponad współpracę. Prezydent nie bez powodu podkreślił z naciskiem konieczność współpracy wszystkich narodów. Następstwa są dalej sięgające, niż by to można na pierwszy rzut oka stwierdzić. Do tego dzieła niezbędna nam jest owa wiara, która porusza góry. Dzięki niej możemy osiągnąć coś lepszego nawet niż bohaterstwo wojennej. Stworzenie pokoju przez wzajemną pomoc, to największy i najszlachetniejszy cel, dzięki któremu możemy przezwyciężyć wojnę i w jej miejsce postawić ideał pokoju, nie będącego jedynie negacją wojny, ale dynamicznym, porywającym dążeniem ku najwyższym celom cywilizacji. Niedawno temu zaznajomiłem się z definicją wiary, podaną przez pewnego teologa ang. " jest to determinacja walki aż do upadku w imię najszlachetniejszej ze wszystkich hipotez". Jakże przytym wygląda wiara Hitlera. Streszcza się w zapowiedzi ścięcia każdego Niemca, któryby ośmielił się wątpić w Führera.-
Tym więcej ciąży na nas obowiązek zrealizowania tej porywającej wiary w twórczy pokój, - wiary, której owoce będą niegdyś błogosławione przez nasze dzieci.-

Londyn, niedziela dnia 14.XI.43r. Kom.ang.poranny.
Serwis zamorski /skrót/.

Rosja : Wojska ros. zdobyły Żytomierz. [illegible] zbliżają się na odległość 20 mil ang. do linii kolej. Warszawa-Odessa. Korostyń jest oskrzydlony.- Na płd.zach. od Kijowa rozszerzony przyczółek, zdobyto dalszych 12 miejscowości.-
Komentator radia ang. określa wiadomość o Żytomierzu, jako niezmiernie doniosłą. Niemcy tracą obecnie linię kolejową, łączącą obie części ich frontu i zostają zdani na okrężne połączenie jednotorowe. Przed Niemcami stoje wielki problem dalszych losów odcinka północnego. Decyzja kontynuowania walki na dwóch oddzielnych frontach, połud. i płn., niepołączonych ze sobą, byłaby równoznaczna z samobójstwem i utratą najważniejszego atutu, którym Niemcy wyrównywali braki w materiale ludzkim, mianowicie płynności w organizacji przesyłania posiłków.-
Front zachodni : [illegible] ciężkie bombowce wykonały nalot na Bremę. Atak się powiódł mimo energicznej obrony myśliwskiej. Bombowce wraz z eskortą myśliwską zestrzeliły 43 myśliwce npl., straty własne 15 bombowców i 9 myśliwców.-
Równocześnie myśliwce RAF atakowały objekty transportowe w płn. Francji, a lekkie bombowce w Niemczech. 7 samolotów nie powróciło.-
Ocean Spokojny : Oddz. sojusz. rozszerzyły swój przyczółek na wyspie Bougainville. Naloty lotnictwa sojusz. na Nową Gwineę i objekty w archipelagu Salomona. Ciężkie bombowce sojusz. atakowały ponownie Surabayę na Jawie, przebywając w obu kierunkach 2000 mil ang.- 9 samolot. japon. wykonało nalot na port Darwin w płn. Australii. Dwa samoloty zestrzelono, straty niewielkie.-
Front śródz. : Postępy lokalne V-ej i VIII-ej armii.-

Londyn,niedziela,dnia 14.XI.43r.Kom.ang.wieczorny.
Serwis kraj.

Front Śródz.: Niemcy utrudniają działania lądowe wzdłuż całego frontu. Natarcie aljanckie na t.zw. "linję zimową" niem. trwają jednak nadal.-
Na odcinku VIII-ej armii sojusznicy zdobyli miasto Atessa, położone na 15 mil ang. na zach. od wybrzeża adriatyckiego i bezpośrednio na płn. od rzeki Sangro. Miasto stanowi doskonały punkt obserwacyjny, umożliwiający kontrolę ruchów npl. na odcinku rzeki. Z różnych części frontu donoszą o licznych wybuchach na tyłach niem., co wskazywałoby na zamiar Niemców wycofywania się. Na odcinku Garigliano niewielkie zmiany, wzmożona działalność artylerii niem.- Ożywiła się znacznie działalność niem. lotnictwa. Z pośród 60-ciu myśliwców, które wczoraj operowały, zestrzelono wczoraj 9. Lotnictwo sojusz. atakowało trzy lotniska w pobliżu Rzymu, linję kolej. na wybrzeżu liguryjskim między Spezią a Genuą, oraz węzeł kolej. Arezzo między Florencją a Rzymem.- Wczoraj rozpoczęła działalność radiostacja sojusz. w Neapolu.- Na wyspie Leros w dalszym ciągu gwałtowne walki. Niemcy sprowadzają już posiłki drogą morską. Zajęli oni najwęższe miejsce wyspy, przecinając ją na dwie części. Miasto Leros nadal w rękach sojuszniczych. Szczególnie gwałtowne walki w części płn. Siły obu stron są mniejwięcej równe co do liczebności, Niemcy posiadają jednak przewagę dzięki temu, że ich samoloty mogą operować z baz lotniczych na pobliskich wyspach.- Po stronie sojuszników ochronę powietrz. zapewniają myśliwce długodystansowe.- Ub.nocy naloty ciężkich bombowców na Kos i Rhodos.- Ze wszystkich tych operacyj nie powróciły 4 samoloty.-

Rosja : Wg. uzupełniających doniesień Żytomierz został zajęty wczoraj o 4-tej rano natarciem koncentrycznym z trzech stron. Dzięki temu Niemcom nie udało się wiele wyratować ze swego ekwipunku, a Rosjanie uratowali wielką ilość mieszkańców przed wywiezieniem na roboty do Niemiec.- Rosjanie posuwają się po obu stronach linii kolej., prowadzącej z Homla w kier. płn.zach. Kolumny odcięte na zapleczu Niemców utrudniają organizację dostaw. Korespondenci twierdzą, że silne kontrataki niem. nie są wykluczone, prawdopodobne.- Na płd.zach. od Kijowa, którędy przebiega pomoc. bok ros. klina, gwałtowne kontrataki niem. Straty niem. nader ciężkie, sytuacja zupełnie pod kontrolą ros.-

Ocean Spokojny : Amerykańskie łodzie podwodne zatopiły 7 statków npl., a uszkodziły dwa transportowce.-

Front zach. : Ub. nocy naloty "Moskit'ów" na Berlin i zach. Niemcy. Wszystkie samoloty powróciły.-

Anglia : Zorganizowano zaciąg mężczyzn od 18 do 55-ciu do służby naziemnej RAF., by można część roczników zwolnić do akcji bojowej.- Min. pracy Bevin zapowiedział akcję rządu w celu zapewnienia zatrudnienia wszystkim, którzy musieli opuścić służbę w siłach zbrojnych z powodu ran odniesionych na froncie. Plany rekonstrukcyjne na wielką skalę, m.in. konieczność wybudowania mieszkań na 2.250.000 małżeństw wojennych, wymagają planów zatrudnienia na wielką skalę.- Min. spraw wewn. Morrison zaprzeczył jakoby krytykował plan Beveridge'a. Ma on pewne braki, ale ogółem zasługuje na najwyższe uznanie. Niemniej trzeba sobie zdać z tego sprawę, że jedynie zdrową podstawą bezpieczeństwa społecznego może być polityka pełnego zatrudnienia.-

Londyn, poniedziałek, dnia 15.XI.43r. Kom.ang. poranny. Serwis zamorski i trans. europ.

Rosja : Rosjanie zajęli miejscowość Trzepowicze, ap 15 mil ang. od Korostenia. Armia gen. Batutina wyswobodziła ogółem przeszło 50 miejscowości. Rosjanie również na połudn. boku klina odbito kontrataki niem. pod Chwastowem.- Koresp. radia bryt. donosi, że wszystko wskazuje na to, iż obecnie rozgrywa się jedna z najdonioślejszych bitew, jaką znają dzieje. Celem natarcia ros. nie są zdobycze terytorialne, lecz okrążenie i ostateczne zniszczenie nieprzyjaciela. Rosjanie postępują planowo, jak to wykazała bitwa w łuku Donu, gdzie przedewszystkiem ubezwładnili niem. system komunikac. Posuwając się z Krzemieńczuku na Krzywy Róg doprowadzili do tego, iż przez Apostołowo przebiega, jak gdyby wąski kanał komunikac., w którym muszą się tłoczyć wszystkie dostawy niem. Po zajęciu Kijowa Rosjanie zepchnęli b. silnie Niemców ku zachodowi, nie dając im chwili pauzy. Płn. skrzydło jest chronione przez Prypeć. Walki na płn.wsch. od Homla, gdzie na połud. od Reczycy Rosjanie poprawili swe pozycje łączy się ściśle z rozwojem na odcinku połud. Z chwilą, gdy cały teren między Prypecią a Dnieprem zostanie oczyszczony, płn. skrzydło armii Batutina będzie zupełnie zabezpieczone i z tym większą siłą będzie mógł kontynuować natarcie na połud. Pod Homlem powódź.- Na płn. wschód od Kercsu Rosjanie zdobyli dwie umoc. pozycje niem.- Radio Moskwa wystąpiło ostro przeciw antysowiec. postawy Finlandii. Radio Berlin donosi, że Rosjanie koncentrują wyborowe oddz. na granicy Finlandii z zamiarem dotarcia do płn. portów norweskich, z których by następnie mogły korzystać konwoje ang.

Ocean Spokojny : Lotnictwo sojusz.wykonało największy z dotychczasowych nalotów na Nową Gwineę, zrzucając 225 ton bomb na porty Alexis i Madang. Raz jeden tylko wykonano w rej. Pacyfiku większy nalot, gdy miesiąc temu zrzucono na Rabaul 315 ton. Oba wspomniane porty przedstawiają coraz większe znaczenie dla Japończyków, jako bazy dostaw dla oddz., walczących z oddz. austral.,postępującymi wzdłuż doliny rzeki Ramu. Nie pojawił się ani jeden myśliwiec japon. Sojusznicy stracili jeden samolot.Bombardowano również inne objekty na wyspach Salomona.-
Nalot japon. na Nową Georgię. Żegluga sojusz.poniosła pewne straty. Dwa samoloty zestrzelono.-
Front śródz. : Najgwałtowniejsze walki rozgrywają się dokoła Mignano na odcinku V-ej armii, gdzie Niemcy starają się wszelkimi siłami uniknąć odwrotu z terenu górzystego na równinę pod Cassino.-
Na odcinku VIII-ej armii.odparto niem. próby odzyskania Atessy.- Koresp. radio ang. donosi, iż nieulega wątpliwości, że Niemcy organizują zimową linję obronną na linii rzek Garigliano i Sangro. Wszystko wskazuje na to, że ten plan został powzięty oddawna i Niemcy mieli czas przygotować silne pozycje wzdłuż tej linii, która zresztą, trzeba to przyznać, została dobrze wybrana.-
Bułgaria : Radio węgierskie doniosło, powołując się na radio bułgarskie, że wczoraj w ciągu dnia wykonany został na Sofię nalot w kilku falach. Ze źródeł sojusz. jeszcze brak potwierdzenia.-
Jugosławia : Oddz. ~~xxxxxx~~ powstańcze zajęły dwie stacje kolej. na linii Zagrzebia do Węgier, w pobliżu granicy węgierskiej. Jedna z nich jest Koprywica Wzięto do niewoli 600 Niemców i Chorwatów.-
Włochy : Marszałek Badoglio oznajmił, że nie doszło do porozumienia z hr. Sforza, z senatorem Croze i innymi przywódcami demokratycznymi. Wszystkie te osobistości odmawiają współpracy z królem. W związku z tym marszałek powoła rząd prowizoryczny, złożony

z fachowcami w randze podsekretarzy stanu.
Z chwilą odzyskania Rzymu rząd fachowców wraz z marszałkiem Badoglio ustąpi ze stanowiska na rzecz rządu politycznego. Marszałek zaznaczył, że wobec prowadzenia walki po tej samej stronie Włochy wznowią stosunki dyplomatyczne z Rosją. Prasa korzysta we Włoszech z zupełnej swobody z wyjątkami, wynikającymi z sytuacji wojennej.- 500 burmistrzów faszystowskich i innych urzędników zostało dotąd zwolnionych. Powstaje wiele trudności, gdy chodzi o stwierdzenie, czy dana osobistość współpracowała z faszyzmem z przekonania, czy też pod przymusem. W niektórych wypadkach zarządzono areszt. M.in. zaaresztowano dowódcę IX-ej dywizji, oraz b. gubernatora wojsk. Neapolu.-
Liban : Po odbyciu długiej konferencji z ang. min. pełnomoc. na Afrykę Płn. gen. Catroux, wyposażony we wszelkie pełnomocnictwa udał się do Bejrutu. Równocześnie udał się tam ang. min. dla spraw Bliskiego Wschodu i członek gabinetu woj., Casey. Odbędzie on na miejscu konferencję z tamt. przedstawicielem ang., gen. Spears. Radio Bejrut ogłosiło oświadczenie władz franc., zaprzeczające pogłoskom jakoby miejscowy rezydent franc. powziął swe zarządzenia bez uprzedniego porozumienia się z Komitetem Wyzwolenia Narodowego.- Komisarz Informacji Komitetu oświadczył w Algierze, iż wiadomości o zamieszkach są przesadzone, nieprawdą jest również, jakoby 48-miu deputowanych, którzy głosowali za rewizją konstytucji w duchu odzyskania pełnej niepodległości, zostało zaaresztowanych. Można mieć nadzieję, że powrót gen. Catroux doprowadzi do wyrównania różnic.- Prezydent republiki, premier i liczni ministrowie są nadal uwięzieni.- W urzęd. kołach ang. stwierdzają, że władze franc. popełniły fatalny błąd, nie porozumiawszy się przedtym z Anglią i nie

wyczerpawszy wszystkich możliwości przeprowadzenia rokowań. Chodzi o stosunki z innymi krajami arabskimi i o całą sprawę bezpieczeństwa militarnego na Lewancie.- Prem. Egiptu, który swego czasu zaprotestował z powodu stanowiska władz franc. wezwał kierowników wszystkich innych krajów arabskich, by przyłączyli się do stanowiska Egiptu, dopóki władze franc. nie przywrócą poprzedniej sytuacji.- Dzienniki tureckie żądają zgodnie wypełnienia przez Francję przyrzeczenia udzieleni krajowi niepodległości.- W Londynie podkreślają, że nawet po przywróceniu spokoju nie znikną skutki obecnych wydarzeń, jeśli chodzi o inne kraje arab kie.- Koresp. radia ang. w Kairze wyjaśnia, że Egipt oddawna dąży do objęcia przewodnictwa w ruchu, mającym na celu stworzenie federacji panarab kiej. Niektóre kraje arabskie, obawiając się uszczuplenia swej niezawisłości, odnosili się podejrzliwie do tej koncepcji. Do nich należał również Liban. Tym tłumaczy się, że obecnie wypad w Libanie wywołały tak żywą reakcję, co się m.in. ujawniło w depeszy króla Egiptu do prezydenta republiki libańskiej z wyrazami współczucia.-

<u>Francja :</u> Komisarz sprawiedliwości we franc. Kom tecie Wyzwolenia Narod. zwrócił się do komunistów franc. z wezwaniem wejścia w skład komitetu. Walczą oni ramię przy ramieniu z przedstawicielami ruchu podziemnego w Francji i przez przystąpienie do komitetu powinniby wyrazić zupełną jedność z ruchem niepodległościowym pod przewodnictwem gen. de Gaulle.-

<u>Rumunia :</u> Szwajcarski koresp. "Daily Telegraph" donosi, że w Rumunii wzmaga się niepokój w miarę postępów armii czerwonej. Półmiljona ludzi uchodzi wzgl. przygotowuje się do ewakuacji z Mołdawi i Besarabii.-

Upadek wiary w armię niem. jest powszechny. Niebawem należy oczekiwać w Bukareszcie kryzysu politycznego.

Niemcy. - Jedno z pism niem. donosi, że w Manheimie 30.000 mieszkańców pracuje nad usuwaniem gruzów po nalotach.- Koresp.niem.szwedzkiego dziennika "Afton Tidnengen" donosi, że w związku z rozruchami w Wiedniu przybył tam oddz.tysiąca SS.-

Londyn, dnia 13.XI.43. Kpt. Cyrill Falls : przegląd wojsk.

Największy [illegible] obecnej zimowej kampanii ros. to ofensywa z pod przyczółka kijowskiego. Ściślej biorąc nie jest to już przyczółek, ale wielki klin, którego podstawa liczy 75 mil ang., dług. 45, a kolumny ruchome zapewne zapuściły się jeszcze dalej. Tempo jest zdumiewająco szybkie. Każdy dzień przynosi istotne postępy. Niemcy w dalszym ciągu mówią o elastycznej obronie, ale z chwilą, gdy front jest do tego stopnia napięty, elastyczność osiągnęła już swoje granice. Możemy oczekiwać jeszcze więcej. Teren między Kijowem a Prypecią może być oczyszczony. W międzyczasie Rosjanie mogą zająć Krym, a zarazem posunąć się jeszcze dalej ku północy stepów nogajskich. Tymczasem mówiąc Rosjanom powiodło się otoczyć i zlikwidować silną formację niem. nad wybrzeżami Morza Zgniłego. Niewątpliwie jednak Niemcy będą z całą uporczywością bronili Krymu.- W łuku Dniepru walki osiągnęły stadium prawie, że statyczne. Niem. kontrataki pod Krzywym Rogiem, prowadzone z rozpaczliwą determinacją doprowadziły do stabilizacji pozycji.-
Na wsch. od Dniepru pozostał Rosjanom tylko przyczółek pod Nikopolem, ustawicznie się kurczący. Trudno mu jednak przypisać jakiekolwiek inne znaczenie, niż tylko opóźniające.-
Poza Prypecią na północy nawierzchnia wciąż jeszcze twarda. Prawdziwa zima jeszcze się nie zaczęła. Narazie tylko lekkie śniegi. Jest to dla Rosjan korzystne, najkorzystniejsze zaś byłoby szybkie nastanie ostrych mrozów. Pogoda, która początkowo była stale sprzymierzeńcem Niemiec, obecnie staje się sojusznikiem Rosjan.-

Najważniejsze pytanie, obecnie przez wszystkich rozważane, brzmi: czy Rosjanie będą w stanie kontynuować ofenzywę? Niemcy są dziś słabsi liczebnie od Rosjan, mają słabsze lotnictwo, odczuwają braki w sprzęcie zbrojnym, ich linje komunikac. są poprzecinane, wśród żołnierzy szerzy się zniechęcenie. W tych warunkach trudno od nich oczekiwać powstrzymania naporu ros. wzdłuż obecnego frontu, czy też linii, do niego zbliżonej.

Jeden charakterystyczny moment zasługuje na uwagę, gdyż przypomina on rok 1918. Jest nim coraz częstsze odwoływanie się do specjalnie wybieranych formacyj. Dawniej wystarczyło Niemcom w razie potrzeby ściągnąć jakąkolwiek bądź formację, która ukończyła przeszkolenie. Obecnie poziom nowych oddz. staje się coraz bardziej nierówny i gdy trzeba użyć świeżych posiłków do wypełnienia jakiejś luki, czy też wykonania jakiegokolwiek nieco trudniejszego zadania, Niemcy zmuszeni są wzywać spec. wyszkolone dywizje o mieszanym i ad hoc utworzonym składzie.-

Na zach. od Kijowa postępy ros. odznaczają się przedewszystkiem swą systematycznością i planowością. Wielką zręczność wykazują oddz. saperskie. Ich zadanie jest olbrzymie, gdyż w obecnej chwili muszą wypełniać nietylko zadania wojskowe, ale również zapewnić dostawy sprzętu rolniczego w celu wznowienia uprawy roli i pastwisk, oraz dostarczenia najniezbędniejszych materiałów do budowy pomieszczeń dla ludności. Odznaczyły się one szczególnie przy przestawianiu torów kolej. na rozmiary ros. i ujawniły wielką umiejętność improwizowania przy budowaniu mostów rzecznych z materjału, znalezionego na miejscu. Ich koledzy z wszelkich innych armij sprzymierz. jednogłośnie wyrażają się o nich z najwyższym uznaniem.-

Nie mam dostatecznych danych, by wdawać się w domysły na temat najbliższej fazy walk. Osobiście jestem przekonany, że znajdujemy się dopiero w środkowej fazie ofenzywy 1943 r. i że daleko jeszcze do jej końca, o ile wogóle wchodzi w rachubę jakiekolwiek zakończenie ofenzywy przed końcem ostatecznym.-

Londyn, poniedziałek, dnia 15.11.43r. Kom. ang. wieczor.
Seria kraj.

Front środz. [illegible] Po raz pierwszy śred. bombowce amerykańsk. z lotnictwa Bliskiego Wschodu zaatakowały [illegible] we Włoszech [illegible] Zofię. Atak nastąpił [illegible] Zostały trafione składy tempor. [illegible] warsztaty kolej. [illegible] pociągi. W drodze do celu i z powrotem [illegible]. W czasie pierwszego ataku [illegible] obrony 20 npl. myśliwców, w czasie drugiego 4. Spośród nich zestrzelono 7. [illegible] własnych 1 samolot. Sofia przedstawia olbrzymie znaczenie jako węzeł kolej., skąd rozchodzą się połączenia do Grecji, Węgier, do [illegible] i wsch. Bałkanów.
Z chwilą zablokowania go cały system komunikac. połud.-wsch. części Europy, służący Niemcom do przerzucania [illegible] ulega dezorganizacji.-
Radio niem. donosi na podstawie [illegible] neutralnego [illegible] [illegible] wybucha[illegible] bomby opóźnionej.-
[illegible] samoloty amerykańskie ściśle współpracują z powstańcami. W pobliżu wybrzeża zniszczyły 20 cystern z benzyną pojemn. około 150.000 galonów.
Ponadto lotnictwo sojusz. atakowało [illegible] w płn. Włoszech, oraz drogę kolej. między Monte Carlo i Cannes, w szczególności wiadukt w pobliżu tej ostat. miejscowości. Lekkie bombowce "Boston" [illegible] Civita Vecchia na płn. od Rzymu. Z tych wszystkich operacyj nie powrócił żaden samolot.-
Na wschod. części Morza Śródz. naloty na Kretę i Rhodos, jak również [illegible] dla własnych sił na wyspie Leros. Z tych operacyj nie powróciło 9 samolotów. Na wyspie Leros walczące wspólnie oddz. bryt. i włoskie stawiają [illegible] opór. W płn. i central. [illegible] wyspy [illegible] sytuacji, Niemcom zadano znaczne straty i wzięto jeńców. Niewiadomo jednak dotychczas, czy udało się wznowić łączność między płn. a central. częścią wyspy.-

Z Kairu donoszą, że na wyspę Samos przybyły posiłki greckie częściowo morzem, a częściowo na spadochronach.- W Jugosławii Niemcy przypuszczają gwałtowne ataki w celu zajęcia na wybrzeżu dalmatyńskim półwyspu Pelliaszac, oraz przyległych wysp. Uzyskali przytym pewne sukcesy terenowe. W Słowenii powstańcy zadali Niemcom ciężkie straty.- We Włoszech wczoraj zdobyto kilka wzniesień w central. Apeninie w pobliżu Agnone / na połud. zach. od górnego biegu rzeki Synello, płynącej na południe od Sangro/. Deszcze i śniegi nader wpływają hamująco na przebieg działań.-
Koresp. radia amerykań. w Neapolu donosi, że decyzja Badoglia, odraczająca sformowanie rządu demokratycznego, stanowi gorzką niespodziankę dla włoskich elementów antyfaszystowskich i może jedynie jeszcze bardziej wzmóc apatię w społeczeństwie. Antyfaszystowski dziennik "Risorgimento" podkreśla że tylko rząd demokratyczny, obecnie utworzony mógłby wpłynąć pobudzająco na obecny stan umysłów we Włoszech i porwać społeczeństwo do skupienia sił.-

USA.: Min.spraw zagr. Hull odbył dziś dwugodzinną konferencję pras., na której zaznajamiał dziennikarzy z wynikami konferencji moskiewskiej. Powołując się na postępowanie sojuszników wobec Włoch, zaznaczył on, że Włochy stanowią precedens który będzie zastosowany również w stosunku do krajów bałtyckich i bałkańskich. Na konferencji moskiewskiej uzgodniono, że każdy z krajów, wyswobodzony z pod okupacji hitlerowskiej, zadecyduje w drodze plebiscytu o swej formie rządu / tak brzmi pełny tekst komunikatu ang. ze sprawozdaniem z konferencji pras., która trwała d w i e g o d z i n y. Wobec szczegółowości sprawozdań radia bryt. w serwisie kraj. i zamorskim ze wszystkich konferencji pras. w Waszyngtonie, ta wyjątkowa lakoniczność jest zastanawiająca.-
/Uwaga słuchającego.-

Liban : Rządy Arabii Saudyjskiej i Iraku zaprotestowały z powodu zarządzeń władz franc. w Libanie. Król Iben Saud w depeszy do prem. Churchilla prosi go o wywarcie wpływu na władze franc., by zwolniły uwięzionych polityków libańskich, zaznaczając, że postępowanie władz wywarło w świecie arabskim jaknajgorsze wrażenie. Telegram podobnej treści skierował do Churchilla rząd Iraku.-

Francja : Tut. koresp. pism szwajcarskich donoszą o wzmożonym terrorze w rej. Tuluzy, gdzie w ciągu 10-ciu dni rozstrzelano 22 osoby.-

Przedstawiciel frontu walki podziemnej, bawiący od trzech tygodni w Algierze zażądał dostarczenia broni patrjotom franc., są oni gotowi do uderzenia, ale brak im broni. Niema dnia prawie bez wykolejenia niem. pociągu, ale również niema dnia bez egzekucji. Dostarczając obecnie broń Francuzom sojusznicy ocalą życie wielu żołnierzom ameryk. i ang.-

Londyn, wtorek, dnia 16.XI.43r. Kom. ang. poranny. Serwis zamorski i franc. europ.

Rosja : Rosjanie odnieśli dalszy wielki sukces, tymrazem na południu frontu białoruskiego, gdzie atakując poniżej Rzeczycy, zajęli miejscowość Demeki na 30 mil ang. na zach. od Homla i tymsamym przecięli linję kolej. Homel-Warszawa. Przy zajęciu miasta Rosjanie zdobyli 27 czołgów gotowych do użytku, 500 ciężarówek, oraz wiele jeńców. Znamiennym rysem natarcia było równoczesne zastosowanie kawalerii i czołgów. Ten najnowszy sukces ros. nietylko prowadzi do tego, iż Homel jest obecnie z trzech stron otoczony, ale dotyczy sytuacji na całym froncie ros., gdyż umożliwia zamknięcie wyrwy między Dnieprem a Prypecią, gdzie jeszcze znajdują się oddz. niem. i wzmocnienie nacisku płn. ramienia klina ros., opartego o Kijów.-

Dalsze postępy również na zach. od Homla, w pobliżu ważnego węzła kolej. Owruczy.-
Niemcy donoszą o wzmożonych atakach ros. na różne linie kolej. [illegible] zbiegające się w Chwastowie. Rosjanie donoszą jedynie o odparciu na tym punkcie potężnych kontrataków niem.-
Niemcy donoszą również, że Rosjanie skupiają i rzucają do walki znaczne siły w pobliżu Krzywego Rogu. Na płn. wsch. od Kerczu poprawa pozycji ros.
Na Morzu Czarnym zatopiono niem. transportowiec.-
Dzisiejsza prasa bryt., omawiając walki na froncie ros. podkreśla dwa momenty : 1/ Niemcy nie są w stanie przerzucać obecnie z taką szybkością posiłków z jednego punktu frontu na drugi, jak poprzednio zarówno z uwagi na gorszą sieć komunikac., jak i wydłużenie linii frontowej, 2/ wzrastające znaczenie kawalerii, która natychmiast wykorzystuje wyłomy, poczynione przez czołgi i ściga nieprzyjaciela, nie dając mu chwili wytchnienia.-
Ocean Spokojny : Mimo złych warunków atmosfer. lotnictwo sojusz. zaatakowało w soboty na niedzielę w pobliżu Rabaul krążownik japoń. z eskortą, trafiając go bombą 1000 funtową w rufę. Ponadto trafiono statek npl. 20.000 ton. 18 samolotów japoń. atakowało pozycje sojusz. na wyspie Bougainville, ofiary w ludziach nieznaczne.- Pearl Harbour donosi, że w sobotę i niedzielę w nocy bombowce ameryk. atakowały objekty japoń. w archipelagach Marschalla i Gilberta.-
Chiny : Oddz. chińskie, korzystając z poparcia silnych formacji lotnictwa ameryk. kontratakują Japończyków na północ od rzeki Yang-Tse-Kiang wzdłuż kolei między [illegible] Hankau. Szereg punktów odzyskano. Również na połud. od górzystego terenu pod jeziorem Tung-Ting Japończycy osiągnęli lokalne sukcesy.-

Front środk.: Oddz. V-tej armii osiągnęły lokalne zdobycze terenowe na płn. od Venafro. Oddz. VIII-ej armii zdobyły kilka miejscowości na płn. od miasta Riezero.- Koresp. radja bryt. donosi, że te skoordynowane operacje prawego skrzydła V-tej armii i lewego VIII-ej zagrażają całemu systemowi obronnemu niem. w części central., mającemu na celu ochronę sieci dróg kołowych i kolej., prowadzących do Rzymu. VIII-ma armja natrafia jednak przytym na szczególne przeszkody, gdyż Niemcy dokonywują obecnie zniszczeń w większych rozmiarach, niż poprzednio. Niemcy burzą całe bloki domów, by z materiału budować przeszkody na drogach.- " Corierra della Sera." donosi, że pod Medjolanem walczy przeciwko Niemcom 15-20.000 patrjotów włoskich. W związku z tym wzięto w samym Medjolanie około 1700 zakładników.-

Front zach.: Wczoraj w ciągu dnia lekkie formacje naf. atakowały objekty w płn. Francji, wzniecając pożar w radiostacji, uszkadzając 5 lokomotyw, oraz szalupę na Sekwanie. Jeden samolot nie powrócił.-

Australia : Gubernatorem Australii został mianowany najmłodszy brat króla ang., ks. Gloucester. Liczy on obecnie 43 lat, ostat. uczestniczył w kampanii w Francji w roku 1940, w czasie której został lekko ranny. Jest to pierwszy wypadek, by brat panującego monarchy objął stanowisko gubernatora w Dominjum ang. Obejmie on swój nowy urząd dopiero w kwietniu, gdyż wówczas ks. Elżbieta, następczyni tronu, ukończy 18 lat i będzie mogła rozpocząć wykonywania funkcyj, związanych z tym stanowiskiem. W związku z tą nominacją dzisiejszy "Times" zaznacza, iż moment objęcia nowego urzędu przez ks. Gloucester może się zbiec z przeniesieniem strategicz. centrum obec. wojny na Pacyfik. Być może, iż brat królewski będzie się jeszcze znajdował w stolicy Australii, gdy Japonię spotka końcowa klęska.-

Liban. Do Beyrutu przybył z Kairu gen. Catroux po odbyciu konferencji z ang. min. dla Bliskiego Wschodu, Caseyem. Rząd Transjordanii złożył również protest z powodu postępowania władz franc.- Koresp. radia ang. donosi o absolutnej ciszy, jaka obecnie panuje na ulicach Beyrutu. Wszystkie sklepy są pozamykane, aczkolwiek władze franc. nakazały ich otwarcie. W ciągu demonstracji liczba ofiar wśród ludności cywil. osiągnęła 100-200 osób, przeważnie rannych. Wg. źródeł franc. wiadomości o rozruchach są znacznie przesadzone.-

Ang. min. pełnomoc. w Algierze interwenjował wobec Komitetu wyzwolenia Narod. z powodu incydentu przed poselstwem ang. w Beyrucie, gdzie oddz. franc. dały ognia do demonstrujących studentów libańskich. Wg. źródeł franc. otwarcie ognia nastąpiło bez rozkazu franc. oficerów. Przedstawiciel franc. Komitetu interwenjował przed rządem egipskim z powodu jego protestu.-

USA. Wczoraj min. Hull złożył pierwszą deklarację publiczną w sprawie wyników konferencji moskiewskiej. Na zapytanie, co do Karty Atlantyckiej minister oświadczył, że wszystkie jej punkty zostały przez uczestników konferencji uszanowane. O ile chodzi o Niemcy, to nie powzięto jeszcze żadnej decyzji na temat ich losu po wojnie. Odnośna decyzja musi zapaść w zespole liczniejszym. Co do t.zw. Komitetu Wolnych Niemiec w Moskwie minister oświadczył, że z chwilą ratyfikowania przez Sowiety układu Czterech mocarstw temu Komitetowi nie będzie przysługiwał żaden charakter urzędowy. Co do krajów bałkańskich i bałtyckich, to przykład Włoch, będących również krajem wyzwolonym z pod okupacji niem. wskazuje na zasady, które w stosunku do tych krajów będą zastosowane. Każdy kraj wyzwolony zadecyduje swobodnie o charakterze swego rządu.-

współpraca w okresie powojennym między sojusznikami zostanie oparta na zdrowym internacjonaliźmie. Sprawa udziału Francji w komisji europ. będzie rozpatrzona przez samą komisję, urzędującą w Londynie. Mołotow wyśle do USA. jednego z najlepszych expertów ekonomicz. w celu omówienia sprawy powojennej stabilizacji walutowej i wymiany handlowej. /Powyższe wiadomości wg.kom.franc./.-
W czwartek min. Hull złożył przed obu Izbami Kongresu sprawozdanie z konferencji moskiewskiej.-
Niemcy : Koresp. radia bryt. wygłosił przestrogę pod adresem satelitów Niemiec. Mylą się oni bardzo, jeśli sądzą, że mogą liczyć na rozdwojenie wśród sojuszników bądź też prowadzić dwulicową grę. Jedynie co im pozostaje, to zgłosić bezwarunkową kapitulację. Jest rzeczą obojętną, na czyje ręce zostanie złożona, gdyż i tak zostanie przekazana komisji europ. w Londynie.-
W dzienniku turec."Tan" deputowany Yalczyn stwierdza w artykule, że Niemcy pragną wykorzystać swych satelitów, by ostatnią kroplę krwi przelali w obronie interesów Rzeszy. Pasażerowie niem. pociągu mają do wyboru wyskoczyć, dopóki pociąg w pełnym biegu, bądź stoczyć się wraz z nim w przepaść.-
Bułgaria : Po nalocie na Sofię zostało zwołane nadzwyczajne posiedzenie gabinetu. Wiadomości z różnych źródeł donoszą, że po nalocie w szeregu miejscowości odbyły się demonstracje na rzecz pokoju.-
Między Sofią a Plowdiw partyzanci wykoleili pociąg niem. z amunicją.-
Łodzie podwod. : Na szerokości Hiszpanii zostały zatopione w ciągu 48-miu godz. 3 niem. łodzie podwod. 34-ch ludzi z załogi udało się wyratować.-

Londyn, wtorek, dnia 16.XI.43r. Kom.ang.wieczorny.
<u>Serwis kraju</u>

<u>Front środz.</u>: Zamiecie śnieżne w dalszym ciągu wstrzymują działania wojenne. Na odcinku VIII-ej armii nieznaczne postępy na płn. od Atessa. Na odcinku V-tej armii gwałtowne ataki niem. wyparły oddz. amerykańskie z kilku pozycji na odcinku Monte Croce. Ogółem jednak większych zmian nie było.- Również działalność lotnictwa ograniczona. Jej głównym terenem są Bałkany, gdzie bombardowano dwa lotniska w sąsiedztwie Aten w Kalamaka i Eleusis. Na wyspie Leros oddz. sojusz. w dalszym ciągu walczą skutecznie mimo gwałtownych i bezustannych nalotów npl. Obecnie są one wspomagane przez ogień z bryt. okrętów woj.- Naloty lotnictwa sojusz. na objekty npl. na Leros, Krecie, Rhodes i Morzu Egejskim.-

<u>Jugosławia</u>: Kom. kwatery gł. powstańczej donosi, że pod naciskiem przeważających sił niem. oddz. powstańcze musiały wycofać się z półwyspu Pelieszac oraz ze zdobytych pozycji w Macedonii. W Słowenii natomiast powstańcy zajęli dwie umoc. pozycje, zdobywając przytym sprzęt wojenny, oraz biorąc jeńców.

<u>Birma</u>: W starciach lądowych w pobliżu wzgórz Czin patrole sojusz. zadały Japończykom znaczne straty. Ub. nocy ciężkie bombowce sojusz. z Indyj wykonały najcięższy i najbardziej skoncentrowany nalot, jaki kiedykolwiek od początku wojny na Birmę przeprowadziło. Objektem była japon. baza Pegu o 40 mil ang. od Rangunu.-

<u>Liban</u>: Gen. Cartroux przybył z Kairu do Beyrutu, gdzie na lotnisku powitał go delegat franc. Helleu i przedstawiciel Anglii. W Kairze odbył dwie konferencje z min. ang. dla Bliskiego Wschodu Casey.- Gen. de Gaulle oświadczył, że pozycja prawna Francji w Libanie nie może być w najlżejszym stopniu kwestionowana. Francja nie może pozwolić na niepokoje w rej. o tak wielkim znaczeniu strategicznym. Nie zamierza ona również narażać na

szwank swych stosunków ze światem arabskim i z sojusznikami. Francja wpełni sympatyzuje z dążnościami do stworzenia federacji panarabskiej. Międzynarodowe zobowiązania Francji, jako mocarstwa mandatowego, muszą być zachowane.-
Francja : Przedstawiciele komunistów objęli dwa resorty w Komitecie Wyzwolenia Narod.,mianowicie produkcji przemysłowej i zdrowia publicznego.-

Londyn,środa,dnia 17.XI.43r. Kom.ang.poranny-Serwis zamorski i franc. europ.-

Rosja : Walki na odcinku Homla wysuwają się na pierwszy plan. Miasto jest obecnie otoczone z trzech stron i Niemcom pozostała tylko jedyna droga dla dostaw i ewent. odwrotu, mianowicie linja kolej. do Mińska. Rosjanie poprawili swe pozycje na płn.od Homla, gdzie już dawno przekroczyli rzekę Soż.- Wzrastające zagrożenie Korostenia. Oddz. ros. znajdują się w odległ.5-ciu mil ang. na wschód i 6-ciu na południe od tego ważnego węzła kolej. Na połud. od Korostenia została zajęta ważna stacja kolej.Turczynka.-
Koresp. radia bryt.z Moskwy donosi o postępującym likwidowaniu oddz. niem. między Prypecią a płn. ramieniem ros. klina, opartego o Kijów.-
Brak dotychczas potwierdzenia wiadomości niem. o wzrastających atakach na połud. od Klina.-
Prasa bryt.coraz większą uwagę poświęca strategicz. znaczeniu dorzecza Prypeci, obejmującego tereny zarówno polskie, jak i Białej Rusi Sowiec.podkreślając, że niem. odwrót będzie miał tu do pokonania olbrzymie trudności.-
Na Morzu Czarnym Rosjanie zatopili dwie niem. barki desant. i jeden okręt eskortujący.-

Finlandia : Szwedzki dziennik "Nya Daglight Allehanda" donosi, że jakoby rząd finlandzki interwenjował w kwaterze główmej niem. w Finlandii z powodu wycofywania wojsk niem. z płn. części kraju. Być może, że kroki te pozostają w pewnym związku z kursującymi ostat. po kraju pogłoskami, jakoby Niemcy przygotowywali zamach stanu w celu obalenia obecnego rządu.-

Norwegia : Wczoraj w ciągu dnia silna eskadra ameryk. ciężkich bombowców atakowała ze swych baz w Anglii bez eskorty kopalnie molibdenu w Knaben / 47 mil ang. na połud.wsch. od Stavanger/, oraz elektrownię, zakłady chemicz. i fabryki mater. wybuchowych w miejscowości Rjukan na 77 mil ang. na zach. od Oslo. Molibden odgrywa ważną rolę, jako składnik, stwardniający stopy metalowe i wspomniana kopalnia norweska stanowi pod względem dla Niemców jedyne źródło zaopatrzenia. Była ona ostat. raz bombardowana 9 miesięcy temu przez lekkie bombowce "Moskito". Nie powróciły dwa bombowce, sześć npl. samolot. zestrzelono. Widzialność dobra.-

Ocean Spokojny : Lotnictwo sojusz. zatopiło pod Rabaul jeden wielki statek zaopatrz., a drugi uszkodziło. Pod Nową Irlandią osiadł na mieliźnie wskutek uszkodzeń bombami lotn. statek 9000 ton. Gwałtowne naloty na port Alexis na Nowej Gwinei, brak oporu myśliwców. W czasie nalotu japon. na lotniska sojusz. na Nowej Gwinei powstały pewne szkody, natomiast Japończycy ponieśli znaczne straty, gdyż zestrzelono 20 samolotów i przypuszczalnie sześć dalszych.-

Chiny : Dalsze gwałtowne walki po obu brzegach środkowego biegu Yang-Tse-Kiang. Sytuacja nie przedstawia się jasno wobec braku ciągłej linii frontu i używania przez obie strony kolumn ruchomych. Głównym ośrodkiem walk jest miejscowość Iczang na płn. wybrzeżu, stanowiąca najważniejszą

nażą zaopatrz. Japończyków na tym odcinku. Przechodziła ona szereg razy z rąk do rąk. Obecnie znajduje się w posiadaniu Japończyków, jednakowoż oddz. chińskie doraźkyłjuż do przedmieści. Tereny uprawy ryżu, położone na połud., zostały w wielu punktach przez Chińczyków opanowane. Taktyka chińska zmierza do przecinania japon. linii łączności i zmuszania w ten sposób Japończyków do przebywania w miastach.-

Front środz.: Koresp. radia bryt. donosi, że w połud. Włoszech marszałek Kesseling rozporządza obecnie conajmniej 10-ciu dywizjami, z których część znajduje się w głębi kraju, gdzie została wycofana dla wypoczynku. Conajmniej trzy dywizje, które brały udział w kampanii sycylijskiej są zdziesiątkowane. Ostatnio Niemcy ściągnęli do Włoch nowe posiłki piechoty, skupione głównie dokoła Rzymu, zwłaszcza od płn.-

Włochy: Marszałek Badoglio ogłosił skład nowego rządu prowizorycznego, złożonego z fachowców. W rządzie tym marszałek piastuje stanowisko premiera, oraz ministra spraw zagranicznych. Generałowie Roatta i Ambrosio, którzy zasiadali w poprzed. rządzie nie biorą udziału w obecnym.

Liban: Gen. de Gaulle oświadczył, że Francja bezwzględnie wykona przyrzeczenie udzielenia krajowi zupełnej niepodległości. Nie może to jednak nastąpić z pominięciem międzynarodowych zobowiązań Francji, ani z uszczupleniem tradycyjnego stanowiska Francji, utrwalonego od stuleci. To co się stało, jest tylko incydentem i niczym więcej.- Poprzednik obecnego prezydenta republiki objął prowizorycznie rządy.- Strajk generalny, jednomyślnie popierany trwa nadal.-

Francja: Przedstawiciel Komitetu Wyswobodzenia Narod. w Algierze oświadczył, że wszyscy żołnierze i oficerowie, którzy byli członkami organi-

zacyj stronników rządu w Vichy, zostali zwolnieni, o ile należeli do nich, ~~poczynając~~ przed 1 stycznia 1941 r. Osoby, które zagrażają interesom obrony narodowej, bądź bezpieczeństwu publicznemu zostaną internowane.-

Anglia : Uczeni ang. wykryli środek przeciw chorobie morskiej,który, jak wykazały doświadczenia w 75% wypadków okazał się niezawodny. Ma on szczególne znaczenie wojskowe ze względu na zachowanie sprawności oddz., uczestniczących w desantach morskich i z tego powodu jego skład jest trzymany w tajemnicy.-

USA.: Opracowano tymczasowy kosztorys wydatków, jakie będzie musiała ponieść organizacja narodów zjedn. w związku z akcją pomocy krajom okupowanym, z chwilą ich wyzwolenia, oraz odbudowy. Całość kosztów obliczono na 625.000.000 funtów ster. Wg. przewidzianego klucza udział W.Brytanii wyniesie 80.000.000, Kanady 22.500.000, Australii 8.000.000, Nowej Zelandii 2.000.000, Afryki Połud. 3.000.000. Udział USA. ma wynieść 375.000.000 funtów ster.-

Spuszczono na wodę dalszych 10 statków handl. W związku z tym ogólna ilość statków, spuszczonych na wodę od początku b.r. wzrosła do 1579.-

Bułgaria : Radio turec. donosi, że od nalotu niedzielnego na Sofię demonstracje za pokojem objęły cały kraj. Równocześnie coraz częściej demonstrowano z powodu niewystarczającej ochrony p.lotn. Wg. miejscowych obliczeń w nalocie uczestniczyło około 130-tu samolotów.-

Rumunia : Radio węgierskie donosi, jakoby do Ankary udała się księżniczka Bibesco, przedstawicielka jednej z najbardziej wpływowych rodzin arystokratycznych w celu poinformowania się o warunkach ewent. zawarcia pokoju z aljantami. /Wobec tarć z Rumunią wiadomość może mieć charakter denuncjacji Rumunii przed Niemcami - uwaga słuch./.-

M.P.16.XI.43r.

Londyn, dnia 16.XI.43r. Major Oliver Stewart: przegląd lotniczy.

W wojnie powietrz. jednoosobowy myśliwiec odgrywa rolę primadonny. W działaniach powietrz. myśliwce nie występują tak licznie, jak bombowce, ale mimo tego one w pierwszym rzędzie zwracają na siebie uwagę opinii. Chwilami ludzie byli jednak, jak gdyby zmęczeni ciągłym omawianiem roli myśliwców i podnosiły się wtedy głosy, że przypisuje się im zbyt wielkie znaczenie. Raz wraz jednak praktyka ponownie wykazywała, że myśliwiec jest czynnikiem rozstrzygającym. Do niego należy przechwytywanie atakujących bombowców przeciwnika, torowanie drogi własnym eskadrom bombardującym, rozciąganie parasola nad własnymi siłami lądowymi i morskimi. Niedawno temu dowiedzieliśmy od dowódcy VIII-go korpusu lotniczego USA. w W.Brytanii, że samoloty myśliwskie odgrywają coraz większą rolę w operacjach tego lotnictwa. Samoloty myśliwskie "P47", znane pod nazwą "Thunderbolt", oraz "138", t.zw. "Lightening" ochraniają ciężkie bombowce ameryk. w czasie ich dziennych nalotów na Niemcy na coraz dłuższej przestrzeni. Był okres, gdy ciężkie bombowce ameryk. próbowały zrewolucjonizować dotychczasowe zasady walki powietrz. i atakować w porze dziennej bez ochrony myśliwskiej. W tym celu leciały one w ściśnionym szyku, a zwiększając swą siłę ognia, t.zn. uzbrojenie i ładunek amunicji kosztem ładunku bomb próbowały zabezpieczyć się przed atakami myśliwców przez wzięcie ich w ogień krzyżowy. Bombowce rozporządzały wprawdzie znaczną wysok. lotu, chyżością i zwrotnością, ale pod każdym z tych względów myśliwce niem. posiadały niezaprzeczoną wyższość. W miarę zwiększania siły ognia bombowców coraz większe zadanie przypadało w udziale działom i ich obsłudze. Ta koncepcja w swej zasadzie nie była bynajmniej nowa. Już w latach 1917/18 próbowały tego samego małe jednomo-

torowe bombowce ówczesnego królewskiego korpusu lotniczego. Posiadając uzbrojenie, złożone z nieruchomych karab. maszyn. z przodu, oraz ruchomych z tyłu, próbowały one w porze dziennej atakować objekty w skupionym szyku i obronić się w ten sposób przed myśliwcami niem. Ówczesna ta taktyka zawiodła. Niejednokrotnie dochodziło do tego, że atakujące eskadry traciły 50% swego stanu. W owych czasach liczebność lotnictwa była bez porównania mniejsza i równowartość w cyfrach bezwzględnych ówczesnej straty 50% stanowiłaby w odniesieniu do cyfr, jakimi dzisiaj operujemy pozycję b.nieznaczną. Niemniej jednak odsetek strat w wysokości 50% jest dzisiaj uważany za niezmiernie wygórowany i dający się usprawiedliwić tylko w zupełnie wyjątkowych wypadkach. Próby wspomnianej taktyki, poraz pierwszy na wielką skalę realizowanej przez ciężkie bombowce ameryk., wypadły znacznie lepiej. Pierwszy dzienny nalot, wykonany z początkiem tego roku wyraził się w relacji zestrzelenia 22-ch samolot. npl. kosztem trzech własnych. Było to, jak już wspomniałem, wynikiem skupienia olbrzymiej siły ognia. Niemcy próbowali się temu przeciwstawić, wprowadzając taktykę atakowania myśliwcami w grupach po trzy, z których każda leciała w formie bardzo rozwartej litery "V". Formacja atakowała swym końcem dziób ciężkiego bombowca, ostrzeliwując go z bliskiego dystansu, a następnie rozpraszała się i atakowała od dołu.
Dalsza metoda polegała na używaniu bomb rakietowych, zawieszonych wzdłuż skrzydeł i zrzucanych z góry na bombowce. Przypominała ona metodę, stosowaną w szerokiej skali przez lotnictwo ros., z tą tylko różnicą, że Rosjanie posługiwali się nią głównie w stosunku do samolotów, stacjonowanych na lotniskach.-

ta metoda nie przyniosła wprawdzie Niemcom powodzenia w stosunku do bombowców ameryk., jednakowoż Amerykanie korzystają obecnie zawsze z eskorty myśliwskiej, jak tylko warunki na to pozwalają. Myśliwiec jednoosobowy wykazał ponownie, że jest w powietrzu czynnikiem dominującym.
Jeśli zestawiamy funkcje spełniane przez aparat myśliwski z funkcjami bombowca, to musimy stwierdzić, że aparat myśliwski jest w pierwszym rzędzie maszyną latającą w ścisłym tego słowa znaczeniu, a dopiero w drugim rzędzie bronią.
U bombowca kolejność tych funkcyj przedstawia się odwrotnie. Pierwsza cecha aparatu myśliwskiego, to chyżość, pułap lotu i zwrotność.
Pierwszą właściwością bombowca jest ładunek bomb. W walkach powietrz. inicjatywa taktyczna jest zawsze po stronie myśliwca. On wyłącznie decyduje o początku starcia i jego zakończenia.
Gdy "latające fortece" atakują Niemcy, nieposiadają one żadnego wyboru. Kiedy dojdzie do walki powietrz., o tym decydują wyłącznie myśliwce niem. Ostatnio zaznaczyła się ewolucja również i w uzbrojeniu samolotów myśliwskich. Niezależnie od wspomnianych już bomb, zrzucanych prostopadle, podobnie jak race, są one wyposażane w bardziej dalekonośne karab. maszyn. i działka, dzięki czemu mogą atakować z większej odległości.
Również ich opancerzenie uległo wzmocnieniu.
W dyskusjach często przeciwnicy tezy o bezwzględnej przewadze aparatów myśliwskich wskazują np. lekkich bombowców "Moskito", działających zresztą również jako myśliwce. Przeprowadzając takie porównania należy jednak zawsze pamiętać o jednym zastrzeżeniu, mianowicie, że porównywując typy samolotów co do ich sprawności, trzeba mieć na myśli stopień sprawności, uzyskany w granicach tej samej koncepcji konstrukcyjnej.

Wówczas okaże się, że z pośród dwóch samolotów, opartych na analogicznej konstrukcji, ten, który działa wyłącznie, jako aparat myśliwski, zawsze będzie miał przewagę taktyczną nad aparatem, mającym łączyć funkcje myśliwca i bombowca i dodatkowo obciążonym ładunkiem bomb. Wszelkie doświadczenia ostatnie nie zachwiały zasady, że myśliwiec odgrywa rolę gwoździa, na którym wisi cały plan operacyjny działań powietrznych.-

m.p.17.XI.43r.

Londyn, dnia 14.XI.43r. Barbara Warr / wybitny ekonomista ang./ : Jakie jest prawdziwe oblicze Anglii.

Niedawno temu powróciłem z podróży po Ameryce i Szwecji. Przed wojną dużo przebywałam zagranicą, nigdy jednak nie zauważyłem tak wielkiego zainteresowania Anglią, jak obecnie. W.Brytania stanowi obecnie temat najróżniejszych opinij, zarówno krytycznych, jak i przychylnych.
Najpierw przytoczę kilka zdań, należących do pierwszej kategorii. Ameryk. prof. uniwersytetu oświadczył, że jest zakłopotany sprzecznością między ang. hasłami wolności z jednej, a imperializmu z drugiej strony. W jaki sposób te sprzeczności potrafimy pogodzić ?
Przedsiębiorca ameryk. krytykował przedemną ang. przemysł twierdząc, że jest przestarzały, oraz zarzucał, że wykorzystujemy nasze imperium, by chronić się przed konkurencją innych krajów i we wszystkich dziedzinach zapewniać sobie monopol. Młody człowiek z irytacją rozwodził się przedemną nad naszą powolnością, która, jak twierdził doprowadza go do szału.-
A oto kilka zdań z drugiej kategorii. Dziennikarz ameryk., który powrócił z Anglii oświadczył wobec mnie : trudno mi wprost wyrazić, jak silne i głębokie wrażenie wywarł na mnie wasz naród. Wszyscy bez względu na przynależność społeczną pracują m rękę w rękę, każdy z pełnym poczuciem odpowiedzialności za swoje postępowanie i z chęcią jej ponoszenia. Tak wygląda prawdziwa demokracja. Przemysłowiec szwajcarski przyznał wobec mnie, byłem w błędzie, powtarzając swego czasu za innymi, jako wasz przemysł był przestarzały. Przekonałem się naocznie, że jego sprawność została doprowadzona do maximum, a co mnie zwłaszcza uderzyło, to twórcza współpraca związków zawod.

Przemysłowiec szwedzki podkreślił przedemną dwie cechy obecnej Anglii : 1/ szczęśliwe połączenie dwóch czynników, mianowicie z jednej strony planowania i kontrolowania życia gosp. i społecz. przez państwo, z drugiej zaś strony prywatnej inicjatywy, 2/ czynna postawa i współpraca ze strony każdego, szarego obywatela.- Przyznaję otwarcie, że początkowo byłam tymi sprzecznymi opinjami zaskoczona i nie umiałam ich z sobą pogodzić. Po zastanowieniu się przekonałem się jednak, że opinje krytyczne pochodziły ze strony tych, którzy nasz kraj znają tylko ze słyszenia, podczas, gdy uwagi dodatnie wypowiadali ludzie, którzy bezpośrednio z życiem Anglii się zetknęli. Tak więc mamy doczynienia z dwoma obrazami John Bulla : jeden z nich przedstawia starszego, nieco zramolałego dżentelmena, cynika i imperialistę, drugim młodzieńca, pełnego wigoru, inicjatywy, wiary w demokrację i twórczą misję Nowej Anglii. Któryż więc z tych dwóch obrazów jest prawdziwy : czy prawdziwa Anglia, to ta z przed wojny, kraj bezrobocia i ostatecznej ugodowości wobec faszystowskiej zaborczości, czy też Anglia wojenna, kraj powszechnej, wełnionej z entuzjazmem i dobrowolnie służby społecznej, z udziałem ludzi wszystkich kategoryj wieku i przynależności społecznej, społeczeństwa ofiarnego, mężczyzn, którzy utworzyli sławną VIII-mą armię Montgomery'go ? - Przedewszystkiem z jednego musimy sobie zdać sprawę. Anglia jest narodem małym. Nie liczymy 130.000.000 mieszkańców, jak USA., ani 200.000.000 jak Rosja. Jeśli mamy odegrać istotną rolę w świecie, to ten cel możemy osiągnąć tylko przez kultywowanie takich właściwości, jak inwencja, twarda i wytężona praca, co da się osiągnąć jedynie przez zapewnienie pełnego rozwoju osobistości. W związku z tym nasuwa się pytanie, jak

Jaka nowa Anglia powojenna ma wyglądać?
Nie brak u nas przedstawicieli dwóch krańcowych poglądów. Mając w pamięci ostat. 20-30 lat, jedni pragnęliby niczego nie zmieniać, wierząc święcie w doskonałość naszych tradycyj, drudzy pragnęliby rewolucji w każdej dziedzinie. Rzecz jasna, że starcie się tego rodzaju extremów prowadzi nieuchronnie do straszliwej explozji. Sądzę, że najlepszą wskazówką będzie zapoznanie się z naszymi własnymi doświadczeniami. Wykazują one, że najowocniejszą metodą była u nas zawsze synteza tradycji z postępem. Po wojnie musimy zachować nasz system parlamentarny ze swobodą opozycji, która okazała się tak pożyteczna, oraz zasadę samorządu we wszelkich dziedzinach. Z drugiej strony musimy zużytkować doświadczenia wojenne i w jakiejś formie kontynuować zasadę służby dla społeczności, która tak dobroczynne skutki obecnie wykazała.
Należy umożliwić ludziom praktyczną, codzienną pracę w służbie swego miasta, czy gminy, ograniczyć zasadę osobistej korzyści, jako głównego motoru działania. Zwłaszcza wielkie znaczenie będzie posiadało umożliwienie młodzieży współpracy w samorządzie terytorialnym. W ten sposób najlepiej można uniknąć biernej postawy przeciętnego obywatela, która, jak doświadczenie wykazało, najłatwiej prowadzi do dyktatury. Z tym wszystkim łączą się dwa ważne zagadnienia gospodarcze: gospodarka ziemią i kapitałami. Niepodobna planować rozbudowy miast, czy też rozwoju rolnictwa bez jakiegoś ośrodka, powiedzmy resortu gospodarki ziemią, któryby sprawował centralną kontrolę w tej dziedzinie. Niepodobna zapewnić pełnego zatrudnienia wszystkim, jeśli nie będzie ośrodka kierowniczego, zapewniającego równomierny napływ inwestycyj kapitałowych. Jeśli potrafiliśmy wydając dziennie 16.000.000 funtów ster. na potrzeby wojenne doprowadzić do tego, że dzisiaj brak jest u nas rąk roboczych, to równie dobrze można ten

ten cel osiągnąć, przeznaczając nasz dochód narodowy na cele produkcyjne. Tak więc komisja dla gospodarki ziemią, oraz komisja dla kierownictwa inwestycjami, to moim zdaniem dwie niezbędne instytucje w Anglii powojennej.-

Zdaję sobie sprawę z niekompletności postulatów, przeze mnie wymienionych, chciałabym jeszcze omówić takie zagadnienia, jak reformy wychowania, plan ubezpieczeń społecz. Beveridge'a i t.d. Brak czasu nie pozwala mi na ich poruszanie. Pragnę jednak wspomnieć na zakończenie o tym, co osobiście uważam za moment centralny i najważniejszy. Wywołam może odruch zdziwienia, jeśli powiem, że moim zdaniem najbardziej istotne zagadnienie przyszłości naszego kraju, to uzgodnienie nie gospodarki planowej i inicjatywy osobistej, lecz wiedzy i religii. Chodzi o pogodzenie postawy krytycznej, racjonalistycznej, naukowej z postawą wiary i religijności. Podstawowe hasła chrześcijaństwa, jak miłość bliźniego, ofiarność nie zostały przez nasze demokracje urzeczywistnione. Tych ideałów nie osiągniemy, jeśli wiara w nie będzie żywa i głęboka. Technokracja nas nie zbawi. Musi ona być oddana na usługi wyższej idei.-

Żaden inny naród nie potrafił w tej mierze co Anglia pogodzić z sobą wolności i ładu. Sto lat temu Europa była widownią zdawałoby się nierozwiązalnego antagonizmu dwóch światów: francuskiej rewolucji i Świętego Przymierza. Co uczyniła wówczas Anglia ? Wprowadziła u siebie w drodze liberalnej rozszerzenia swobód konstytucyjnych i demokratycznych, wykazując tymsamym, w czym tkwi właściwy geniusz ang. narodu. Jest nim umiejętność obrania trzeciej drogi. Tą też drogą najlepiej zrealizujemy ideał, o którym przed chwilą wspomniałam.-

Londyn, czwartek, dnia 18.XI. Kom. ang. poranny. Serwis zamorski i franc. europ.

Rosja. — W sytuacji na froncie zarysowały się dwie nowe tendencje, mianowicie wycofanie się Rosjan z niektórych pozycyj pod Żytomierzem, oraz wznowienie ofensywy ros. przeciwko najbardziej na wsch. wysuniętym pozycjom niem. w łuku Dniepru. W łuku Dn. [illegible] Rosjanie ponowili wielkie natarcie z pod Dniepropietrowska w kier. połud. i postąpili dalej w kier. Nikopola, zajmując stację kolej. Tomakówka, położoną na 20 mil ang. na płn. od tego miasta.- Pod Żytomierzem Niemcy skupili ogromne siły na wąskim odcinku i atakują, nie oglądając się na straty. Wobec przewagi liczebnej Niemców Rosjanie na połud. od Żytomierza wycofali się z szeregu wsi i okopali się wzdłuż nowej linii. Na płn. od Żytomierza nacisk ros. wzrasta.- Z pośród 4-ch linij kolej., przebiegających przez Korosteń, trzy zostały przecięte. Na froncie [illegible] 15-stu mil ang. Rosjanie przybliżyli się na 5-6 mil ang. do miasta.- Ogółem oswobodzone 30 miejscowości na tym odcinku.- Koresp. radia bryt. z Moskwy donosi, że Niemcy będą mogli mówić o szczęściu, jeśli im się uda wycofać większą część ciężkiego sprzętu z dorzecza Prypeci. Nacisk ros. na Homel wzrasta od zach. i płn.wsch. Jedna kolumna ros. walczy już na przedmieściach Rzeczycy, druga rozszerzyła przyczółki na zach. wybrzeżu rzeki Soż.- Na Krymie zła pogoda tamuje operacje lądowe. Trzy niem. barki desant. zatopiono.- O zaciętości walk na froncie ros. świadczy, że w ciągu wtorku zostało unieruchomionych 146 czołgów niem.-

Mołotow w telegramie, wysłanym do Edena z podziękowaniem za życzenia z okazji 26-tej rocznicy rewolucji październikowej oświadczył, iż ufa, że konferencja moskiewska będzie stanowić wielki wkład nietylko w zakresie prowadzenia wojny, ale

również w organizacji trwałego pokoju i powszechnego bezpieczeństwa po wojnie.-

Front zach. Ub. nocy nalot RAF. na Niemcy. Szczegółów jeszcze brak.- Zdjęcia samolot. wywiadu wykazują, że w czasie nalotu ameryk. ciężkich bombowców na Norwegię zarówno kopalnie molibdenu pod Knaben, jak i zakłady hydroelektryczne pod Rjukan zostały silnie uszkodzone.- Radiostacja londyńska nadała ponownie ostrzeżenie pod adresem ludności franc. Wymieniono cały szereg miejscowości położonych w czternastu okręgach Francji, poczynając od okręgu Paryża, a kończąc na okręgu Lyonu, z zaznaczeniem, że wszystkie wspomniane miejscowości są objęte planem bombardowania, wobec czego okoliczna ludność winna we własnym interesie zawczasu w odpowiedni sposób przed skutkami nalotów się zabezpieczyć.-

Ocean Spokojny: Pod Nową Gwineą jeden statek handl. zatopiony, drugi 5000 ton uszkodzony.- Nad wyspą Bougainville zestrzelono 7 samolot. japon. napewno, 5 dalszych przypuszczalnie.- Ameryk. "Liberator"y" wykonały w poniedziałek ponowny nalot na bazy japon. w archipelagu Marschall'a i Gilberta. Zaatakowano m.in. dwie bazy hydroplanów, oraz wzniecono pożar na jednym statku, a trzy dalsze uszkodzono. Myśliwców npl. nie było, natomiast silny ogień artylerii p.lotn. Wszystkie samoloty powróciły.

Chiny: Samoloty ameryk., stacjonowane w Chinach, zaatakowały Hong-Kong, zrzucając liczne bomby na dzielnice portowe.-

Front środz.: Wojska obu stron unieruchomione z powodu błota i śniegu.- Ameryk. "latające fortece" i śred. bombowce lotnictwa z Płn. Afryki atakowały lotniska w pobliżu Marsylii, używane przez niem. samoloty torped. do ataków na

konwoje aljanckie. Silna obrona myśliwców npl.
Straty n. l. 13 samolotów, własne 3.-
Samoloty Bliskiego Wschodu atakowały lotnisko
Eleusis pod Atenami, oraz Sebeniko w Jugosławii.
W nocy z wtorku na środę oddz. bryt. i włoskie,
walczące na wyspie Leros zaprzestały oporu po
5-ciu dniach walk. Upadek wyspy jest obszernie
omawiany przez dzisiejszą prasę londyńską, która
stwierdzając zgodnie, iż wypadek nie ma większego
znaczenia strategicznego, zaznacza jednak, że
w dzisiejszej sytuacji na Morzu Śródz. nie same
tylko względy strategiczne grają rolę i że tego
rodzaju fakty napewno nie ułatwiają polityce
bryt. spełniania ciążących na niej zadań.
Byłoby nonsensem oczekiwać ujawnienia wszystkich
faktów, towarzyszących wypadkowi, z drugiej strony jednak trzeba bezwzględnie żądać przeprowadzenia przez właściwe instancje szczegółowego dochodzenia.- Komentator radia bryt., charakteryzując
sytuację na Morzu Śródz. stwierdza, że w ogólnym
bilansie pozycje dodatnie przedstawiają 95%,
ujemne 5%. Do nich należą Rhodos, Kos, a ostat.
Leros. Żaden z miarodajnych czynników ang. nie
zamierza zaprzeczać, iż jest to oczywista porażka.
Nie wdając się w usprawiedliwianie, należy jednak wskazać na jej przyczyny. Od najbliższych
baz myśliwskich na Cyprze i w Syrii do wyspy
Leros myśliwce ang. miały do przebycia 300-400
mil ang., tak, iż do operowania nad samym polem
walki w Leros zapas benzyny wystarczał na maxymalnie 20 minut. Niemcy ze swej strony, korzystając z bliskich baz dniem i nocą atakowali wyspę bo bowiem markowali. Ta bliskość uniemożliwiała również działanie ang. mar. woj.-
Okazuje się, że Niemcy wciąż jeszcze zdolni są
do energicznej kontrakcji, czego dowody dali

aresztu również pan Zytchmierzem.-

Szwajcarska "Nationale Basler Zeitung" donosi, że w Alpach płn. gromadzą się liczne oddz. włoskich wojsk alpejskich, które powodują przerwy w ruchu kolej. przez przełęcze. Pod tunelem Simplon doszło do tak gwałtownych walk, że Niemcy musieli przez 40 min. swymi bombowcami atakować Włochów.-

Jugosławia : Oddz. powstańcze ewakuowały miasto we wsch. Bośni, a na wybrzeżu dalmatyńskim wyspę Hwar.-

Turcja : Sprawozdanie min. spraw zagr., złożone na tajnym zebraniu 400-stu deputowanych z partii rządowej zostało jednogłośnie przyjęte. Minister zaznaczył, że w czasie konferencji z Edenem były omawiane zobowiązania, wynikające z przymierza.-

Liban : W Beyrucie pierwsze oznaki powrotu do normalnego życia. Komunikacja telefonicz. przywrócona, część sklepów otwarto, oczekuje się, że niebawem zaczną się okazywać dzienniki arabskie.-

USA. : W Filadelfii został wczoraj oddany do służby nowy lotniskowiec, nazwany na upamiętnienie walk na Filipinach "Bataan". Obecny tam wiceprezydent republiki filipińskiej oświadczył, iż jest to zapowiedź wykonania przez USA. obietnicy wyzwolenia Filipin.-

W związku z dorocznym zebraniem, urządzonym przez dziennik "New York Herald Tribune", stanowiącym sposobność do wymiany poglądów na temat polityki zagranicznej przez przedstawicieli wszystkich kierunków nadesłali depeszę prez. Roosevelt, prem. Churchill i min. Eden. Ten ostatni oświadczył, że porozumienie czterech państw bynaj-

mniej nie zmierza do narzucania ich woli mniejszym narodom, ani też do ustanowienia jakiejkolwiek formy dyktatury czterech mocarstw. Pod tym względem mniejsze narody nie mają żadnych powodów do obaw. Willkie podkreślił w przemówieniu wielką rolę, jaką przypadnie w udziale mniejszym państwom, w rozbudowie międzynarodowej organizacji nowego świata na zasadach, przyjętych przez konferencję moskiewską. Mówca podkreślił dwa fakty : 1/ niezbędność demokratyzacji stosunków między czterema mocarstwami, a innymi narodami, 2/ liberalizację stosunków między mocarstwami kolonialnymi a ich kolonialnymi posiadłościami. Szczęśliwym zdarzeniem losu historia dostarczyła nam przykładu rozwiązania tego drugiego problemu. Jest nim bryt. społeczność wolnych narodów. Jest to najbardziej porywający przykład rozwoju w kierunku rozszerzania zasad wolności i niezależności, jakie znają dzieje. Przykład ten wykazuje, jak osiągnąć postęp, unikając anarchii.-
Wiceprezydent USA. Wallace wskazał na konieczność pełnego wykorzystania zasobów ludzkiej pracy i surowców, by zapobiec bezrobociu. Szary człowiek pragnie pozostawienia mu wolnej inicjatywy i tylko jako zło konieczne przyjmuje zrezygnowanie z niej, jeśli nie ma innej drogi dla uniknięcia bezrobocia. Delegat Chin na konferencji pomocy i odbudowy oświadczył, że potrzeby jego kraju wyrażają się w następującej kolejności : 1/ organizacja transportu zarówno wewnątrz Chin, jak między Chinami a zagranicą, 2/ środki lecznicze i opieka lekarska, 3/ żywność. Chiny będą potrzebowały 9.000.000 ton żywności w okresie 6-ciu miesięcy, tylko 5.500.000 ton mogą wyprodukować same. Pomoc będzie potrzebna dla 84.000.000 ludności.-

Anglia : Prasa londyńska, omawiając nominację ks. Gloucester na gubernatora general. Australii, która oczywiście nastąpiła na wniosek jedynie w tym przypadku kompetentnego rządu austral., podkreśla ten fakt, jako dowód przywiązania Australii do idei monarchii i solidarności z narodami Imperium bryt., oraz najlepszą odpowiedź na przedwczesną radość obozu npl., z powodu nieuchronnego jakoby rozkładu imperium.-

W Londynie odbywa się zjazd międzynarodowej organizacji studentów. Nadesłali depesze m.in. ministrowie oświaty Anglii i Rosji. Ten ostatni stwierdza w depeszy, że studenci mogą walczyć dziś [illegible] o to, by pomścić masakrę studentów czeskich w Pradze z przed czterech lat i przywrócić studentom Pragi, Warszawy, Belgradu i Odesy możność swobodnego życia i kształcenia się.-

Londyn, dnia 18.XI.43r. czwartek, Kom.ang.wieczorny.
Serwis kraj.

Rosja.: Dziś wieczór Stalin zawiadomił w dwóch rozkazach spec., że oddz. ros. zdobyły Rzeczycę i Korosteń. Rzeczyca została zdobyta po 5-ch dniach gwałtownych walk. Tym samym odpadła główna baza zaopatrzenia dla Homla od zachodu. Ostatnie połączenie kolej., prowadzące z Homla do Mińska jest obecnie zagrożone. Ataki niem. na odcinku Żytomierza, które ostatn. zmusiły Rosjan do wycofania się z niektórych pozycyj zostały odparte, przyczym Niemcy ponieśli olbrzymie straty.-

Front zach.: Ub. nocy najcięższe bombowce RAF., głównie "Lancaster" i "Halifax" wykonały nalot na Ludwigshaven. W porównaniu z liczebnością eskadr, które zazwyczaj bombardują Niemcy, wspomniana formacja RAF. była nieliczna, mimo tego jednak nalot był w wysokim stopniu skoncentrowany i zrzucono wyłącznie ciężkie bomby. Tej samej nocy lekkie bombowce "Moskito" atakowały Belgię i Niemcy zach. Nie powrócił jeden bombowiec, należy jednak zaznaczyć, że odsetek strat był niezwykle niski.-

Front śródz.: VIII-ma armia odparła ataki niem. nad rzeką Sangro na odcinku 12 mil ang. wgłąb kraju.- Ub. nocy naloty lotnictwa sojusz. na węzeł kolej. Ancona, trzeci z rzędu nalot na Eleusis, przyczym miejscowe lotnisko niem. zostało b. silnie uszkodzone, ponadto drugi z rzędu nalot niem. również w pobliżu Aten na lotnisko Kalamaki. Silny opór myśliwców niem. Straty npl. 5 samolot., własne 2.-

Dowódca wojsk ang. na Bliskim Wschodzie, gen. Meytland Wilson złożył w Kairze przed dziennikarzami wyjaśnienia w sprawie walki o wysp. Leros. Generał oświadczył, iż jest widocznie jego przeznaczeniem tłumaczyć niepowodzenia bryt. Swego czasu musiał usprawiedliwiać odwrót z Grecji, który jednak, jak to wykazały późniejsze wypadki, okazał się w pełni usprawiedliwiony.

To samo powtórzy się z obecnymi doświadczeniami w walkach o Leros. Dztwo ang. przyrzekło włoskiemu garnizonowi wyspy, że nie zostanie porzucony na pastwę losu i przyrzeczenia dotrzymało. Garnizon ang. zaprzestał oporu dopiero z chwilą, gdy wskutek wyczerpania żołnierzy dalsza walka była fizyczną niemożliwością. Straty Niemców w ciągu walk wyniosły przypuszczalnie więcej co do liczebności, niż cały garnizon, stacjonowany na wyspie. Straty te obejmują m.in spec. wyćwiczone oddz. spadochronowe, które są nie do zastąpienia. W pierwszym desancie wzięło udział około 2500 żołnierzy niem. W ciągu samych tylko ostat. 36-ciu godz. straty niem. wyniosły od 750-1000 żołnierzy.-

W czasie walk o Leros, oraz inne wyspy na Morzu Egejskim zatopiono Niemcom ponad 36.000 ton żeglugi. Straty bryt. floty b.nieznaczne.-

Wg. ostat. wiadomości Niemcy koncentrują całe natarcie na wyspę Samos.-

Naloty lotnictwa sojusz. na Kretę, Rhodos i inne wyspy greckie.-

USA.: Sekretarz Stanu HULL wygłosił dzisiaj sprawozdanie z konferencji moskiewskiej przed obu Izbami Kongresu. Jest to pierwszy wypadek w dziejach USA., by obie Izby zebrały się w celu wysłuchania członka rządu. Zebranie odbyło się w analogicznej formie, jak wówczas, gdy Kongres witał Roosevelta. Ławy poselskie, galeria i loża dyplomatycz. przepełnione, powitanie ministra entuzjastyczne. Minister zaznaczył na wstępie, że jeśli obecnie zwycięstwo zarysowuje się na horyzoncie, to nie byłoby to możliwe, gdyby przedtym cztery główne mocarstwa nie były doszły do braterskiego porozumienia, widzione zdrowym instynktem samozachowawczym.

Nigdyż jeszcze minister nie uczestniczył w zebraniu międzynarodowym, na którym by panowało większe wzajemne zaufanie. Minister podkreślił ze szczególnym naciskiem, że podstawą porozumienia, ujawnionego w deklaracji czterech mocarstw jest zasada równej suwerenności wszystkich narodów bez względu na ich rozmiary terytorialne i liczebność. Przyjmując zasadę odpowiedzialności za przyszłość świata przez przystąpienie do międzynarodowej organizacji, będącej w stanie zapewnić pokój, Kongres ameryk. dał dowód dalekowzroczności, z której minister, jako Amerykanin, może być dumny. Jeśli te zasady będą w przyszłości przestrzegane, poszczególne narody nie będą potrzebowały uciekać się do tego rodzaju metod, jak rozgraniczanie sfer interesów, alianse i równowaga sił, które znamionowały stosunki międzynarodowe w przeszłości.-

Londyn, piątek, dnia 19.XI.43r. Kom.franc.europ. poranny / skrót/.

Ub.nocy nalot RAF. na Niemcy i Berlin. Brak jeszcze szczegółów.- Wczoraj w ciągu dnia nalot ciężkich bombowców ameryk. na lotnisko niem. o 17 km. na płn. wsch. od Oslo.- Szwajcarski koresp." Svenska Dagbladet" donosi, że marszałek Petain zgłosił rezygnację. Wysiłki prem.Lavala w celu skłonienia marszałk do zmiany decyzji pozostały dotychczas bez skutku. W Francji wzmożone sabotaże.-

Londyn, niedziela, dnia 21.XI.43r. Kom. Wieczorny. franc. europ.

Liban : Franc. Komitet Wyzwolenia Narod. ogłosił urzędowo, że na wniosek gen. Cartroux prezydent republiki libańskiej został zwolniony z więzienia i objął z powrotem swe stanowisko, a ministrowie zostali wypuszczeni na wolność. Delegat franc. w Libanie Heleu został wezwany z powrotem do Algieru.
Rosja : Na połud. klina kijowskiego oddz. ros. utworzyły nowe przyczółki na zach. Dnieprw pod Czerkasami i awejska znajduje się pod przedmieściami Czerkas. Walki tu są szczególnie gwałtowne, co jest zrozumiałe wobec nowego zagrożenia oddz. niem. wewnątrz łuku Dnieprz od tej strony. Utworzone przyczółki zostały przez Rosjan rozszerzone. Również na połud. zach. od Dniepropietrowska post py ros.- [illegible]
Dalsze postępy ros. w kier. ku płn. zach. łuku Prypeci, gdzie Rosjanie posunęli się od Reczycy.- Wg wiadomości z Rumunii została ewakuowana z Krymu do Odessy rumuńska dywizja.- Pod Żołotonoszą Rosjanie wykryli 12.000 zwłok ludności cywil., wymordowanej przez Niemców. Zostały ogłoszone nazwiska dowódców niem., odpowiedzialnych za zbrodnię.-
Polska : Himmler odbył inspekcję w Polsce i powołał na szefa Gestapo gen. Koppe, jako następcy Krügera, zabitego przez polskich patrjotów w kwietniu /?/.
Front zach.: Kozeraj w ciągu dnia naloty RAF. na Francję płn., zatopione npl. szalupę.-
W nocy z piątku na sobotę gwałtowny nalot RAF. na zakłady chemicz. w Leverkusen pod Kolonią, w czasie którego zrzucone blisko 1000 ton bomb wybuch. i zapalających. Obrona p.lotn. słaba, myśliwce npl. nieliczne. Inne formacje atakowały Nadrenię, oraz zakładały miny na wodach npl. 5 samolotów nie powróciło.- Nieliczne samoloty npl. zrzuciły bomby w różnych punktach nad Anglią. Dwa zostały zestrzelone.-

Koresp. dyplomatycz. londyńskiego tygodnika "Observer" podkreśla, że gwałtowne ataki RAF. na przemysł niem. nie pozostawiają czasu na odbudowę szkód. Prace restauracyjne w Hamburgu postępują b. powoli, a w Essen zupełnie zrezygnowano z odbudowy miejscowych zakład. przemysł., które zostały przeniesione przeważnie do Belgii.-
USA.: W ciągu października wyprodukowano 8752 samoloty, oraz 1.670.000 ton wagi żeglugi handl.
Anglia : Od początku roku stocznie ang. wybudowały 170 jednostek floty woj.- Produkcja ciężkich bombowców w porównaniu z grudniem 1942 r. wzrosła dwukrotnie.-
Front śródz.: Od zajęcia miejscowości Ferano cała główna droga niem., ciągnąca się na płn. od rzeki Sangro znajduje się pod ogniem artylerii sojusz.- W nocy z piątku na sobotę naloty sojusz. na stacje kolej. w Parmie i Ferrarze.-
Włochy : Następcą gen. Ambrosio na stanowisko szefa sztabu general. włoskiego został mianowany gen. Messe, który dowodził oddz. włoskimi w czasie kampanii w Tunisie i następnie został tam wzięty do niewoli.- Niem. agencja "Transocean" o rozciągnięciu ustaw rasistowskich na wszystkich żydów we Włoszech, którzy zostaną pozbawieni praw obywatelstwa i zesłani do obozów.- [illegible]
Bułgaria : Ewakuacja Sofii postępuje.-
Hiszpania : Rząd USA. zażądał wyjaśnień od rządu hiszpańskiego w związku z telegramem gratulacyjnym, wysłanym przez hiszpańskiego ministra spraw zagranicz. do marionetkowego rządu Filipin, mianowanego przez Japończyków. W odpowiedzi rząd hiszpański wyjaśnił, że chodziło tylko o akt kurtuazyjny, który nie stanowi żadnego uznania nowego rządu Filipin. To wyjaśnienie zostało uznane przez USA. za wystarczające.-

Londyn, poniedziałek 22.XI.43r. Kom. franc. poranny. Serwis europ. /poranny ang. zamorski zupełnie niezrozumiały z powodu przeszkód/.

Liban : Koresp. dyplomatycz. Reutera omawiając decyzję Franc. Komitetu Narod., przywracającą mu prezydenta republiki libańskiej do poprzednich funkcyj podkreśla wielkie znaczenie tej decyzji, która bardzo się przyczyni do rozwiązania kryzysu. Nie mniej nie oznacza ona przywrócenia stanu poprzedniego i należy podkreślić, że inni członkowie rządu zostali wprawdzie zwolnieni, ale brak jakiejkolwiek wzmianki co do objęcia przez nich z powrotem funkcyj.- Ostat. kom. Komitetu donosi, że w Libanie panuje najzupełniejszy porządek.-

Rosja : Wewnątrz łuku Dniepru toczą się bardzo zacięte walki. Rosjanie atakują od Krzemieńczuka i Dniepropietrowska, posuwając się dalej w kier. na południe i południ. zach. Pod Czerkasami sytuacja bez zmiany, jednakowoż Rosjanie konsolidują dalej swe przyczółki i ściągają posiłki poprzez Dniepr. Niemcy w dalszym ciągu kontratakują wzdłuż od strony połud. boku klina kijowskiego, jednak nie uzyskali żadnych postępów. Od strony płn. natomiast Niemcy są spychani wzdłuż Prypeci atakami ros. Rosjanie zdobyli ostatnio miejscowość Gorwal u ujścia Berezyny do Prypeci.-

W. Brytania i Rosja mianowały już swych delegatów w europ. komisji doradczej z siedzibą w Londynie. Przedstawicielem Anglii został podsekretarz Stanu w min. spraw zagran. William Strang. W związku z tym otrzymał rangę ambasadora, a ponadto odznaczenie, z którym jest związany tytuł szlachecki. Strang, który bawił ostatnio w Moskwie, a bezpośrednio przed wojną również tam przebywał, jako członek komisji bryt. w roku 1939 uchodzi za szczególnego znawcę Rosji. W ciągu

kilku lat przed wojną był on kierownikiem departamentu Francji i środkowej Europy w ang.min.spraw zagranicznych. Z pochodzenia jest to syn rolnika, który uczęszczał do wiejskiej szkoły rolniczej, a następnie wyższe studia odbył na uniwersytecie londyńskim i Sorbonie. Zna on świetnie język franc., ponadto niem., włoski, ros. i serbski. Uchodzi za idealnego kandydata na stanowisko, na które został powołany. Przedstawicielem Rosji został jej ambasador w Londynie, Gusiew. Przedstawiciel USA nie został jeszcze mianowany. Oczekują tutaj, że między tematami najbliższych prac komisji będzie również sprawa przyszłej formy rządu w Niemczech.-

Front śródz.: VIII-ma armia bryt. odrzuciła Niemców z szeregu pozycyj i zajęła miejscowości Agnone i [illegible] Arquin. Obecnie płn. wybrzeże rzeki Sangro na 30 km. od ujścia w dół biegu jest opanowane przez sojuszników.- Na odcinku V-tej armii działalność patroli i artylerii.-

Z Zurichu donoszą, że Niemcy wprowadzili prawo wojenne w okręgach Medjolanu, Turynu, Florencji, Como i Parmy.- Koresp. szwajcarski "Daily Telegraph" donosi, że Niemcy zagrozili karą śmierci rodzinom tych Włochów, którzy biorą udział w akcji antyniem.- Ze Szwajcarii donoszą również, że władze faszystowskie zabroniły biskupowi Cremony opuszczania swego pałacu. Ta decyzja została spowodowana przez Farinacciego, który wpadł w wściekłość z powodu udzielenia przez biskupa azylu przywódcom antyfaszystowskim.-

Jugosławia : Partyzanci jugosłowiańscy zajęli miejscowość na płn.wsch. Bośni i wzięli przytym 200 jeńców. Dwie wyspy, panujące nad dostępem do portu Fiume, mianowicie wyspa Krk, oraz Cherso w dalszym ciągu znajdują się w rękach powstańców.

Ocean Spokojny : W sobotę oddz. ameryk. wylądowały na wyspach Makin i Tarawa w płn. części archipelagu Gilberta. Znajdują się one o 1400 km. na płn. wsch. od najbardziej na płn. wysuniętych baz sojusz. wysp Salomona i zostały przez Japończyków obsadzone dwa lata temu. Lądowanie było poprzedzone gwałtownym ogniem okrętów woj., a tydzień przedtym bombardowaniem z powietrza. W akcji uczestniczyły samoloty, startujące z lotniskowców. Opór japon.na wyspie Tarawa silny, na wyspie Makin mierny.-
Na Nowej Gwinei oddz. sojusz. znajdują się na 15 km. wgłąb od portu Finchhaven. W dniu wczorajszym posunęły się nieco naprzód.-
USA.: Rzecznik mar. ameryk.oświadczył, że wciągu ostat. 6-ciu miesięcy tysiące statków sojusz. żeglowały na Atlantyku, a mimo tego ich straty nie sięgają nawet półprocent.- Na konferencji w Antlantic City delegat polski Papiński zaproponował użycie niem. rezerw mater. i roboczych przy odbudowie krajów wyswobodzonych.-
Anglia : Zjazd przedstawicieli kościołów ang.wydał broszurę, zalecającą, by W.Brytania po wojnie zachowała system kartkowy, by uzyskane w ten sposób oszczędności w wyżywieniu i odzieży przeznaczyć na rzecz ludności krajów okup.i wyniszczonych przez okupantów.-

Londyn, poniedziałek, dnia 22.XI.43. Kom. ang. wieczór.
Serwis kraj.

[illegible] armia nieznaczne [illegible] nic nowego. [illegible] któr- [illegible] już [illegible] z [illegible] kolej. [illegible] Jeden [illegible] nie powrócił.- [illegible] nocy ciężkie bombowce [illegible] dobrym [illegible] nocy z [illegible] bryt. [illegible] Jeden statek zatopiony [illegible], drugi przypuszczalnie.- [illegible] doniesień o odzyskaniu wyspy Samos. Ze źródeł sojusz. brak na ten temat jakichkolwiek wiadomości. Pogłoski pochodzą z [illegible], gdy oznajmiono, że na wyspę przybyły posiłki grec. wojsk spadochronowych. Od tego czasu źródła turec. kilkakrotnie donosiły o desantach niem.-

Liban: Do Bejrutu powrócił prezydent republiki oraz ministrowie, witani entuzjastycznie przez ludność. Prezydent przemówił do ludności, [illegible], że niepodległości państwa nic nie grozi i wzywając mieszkańców do zachowania spokoju. Gen. Catroux, któremu również urządzono owację, złożył wizytę prezydentowi. Na kilka godzin przed powrotem prezydenta około 5000 demonstrantów uniosło na ramionach do gmachu parlamentu deputowanych, którzy pozostawali wprawdzie na wolności, ale wobec zawieszenia działalności parlamentu nie mogli wykonywać swych funkcyj. W demonstracjach uczestniczyła policja libańska. Władze franc. zachowywały się biernie. Całe miasto jest udekorowane nowymi narodowymi barwami libańskimi / białe czerwone pasy pionowe/.-

wiadomości napływające z Beyrutu są sprzeczne, szereg sklepów pozostaje jednak zamkniętych, strajki trwają nadal. Wg. opinii miarodajnych kół ang. rząd franc. uczynił b.dużo na drodze do złagodzenia sytuacji niemniej jednak pozostaje jeszcze przed nim najważniejszy problem, jakim jest przywrócenie ustroju konstytucyjnego. Dotychczasowy przedstawiciel Komitetu Narod. Helleu został odwołany, a jego następcą został Yves Chataigne, poprzednio przedstawiciel Francji w Afganistanie, a w latach 1937/38 szef prezydium rady ministrów.- Komisja śródz.: Przedstawicielem Anglii został Duff Cooper, który poprzednio był ministrem bez teki w rządzie ang., t.zn. przedstawicielem wobec Franc. Komitetu Narod.

w randze ambasadora. Dotychczasowy przedstawiciel W.Brytanii w Algierze, Mac Millan został przedstawicielem Anglii w komisji śródz. z tytułem wysokiego komisarza. Jest on również przedstawicielem bryt. w kwaterze gł. sprzymierz. Delegatem USA. w komisji został dotychczasowy ich przedstawiciel w Afryce Płn., Murphy, Rosjan zaś reprezentuje, jak wiadomo, Wyszyński. Nazwiska przedstawicieli franc. jeszcze nie zostały ujawnione, przedstawiciele zaś Grecji i Jugosławii przystąpią jeszcze później. Delegatem USA. w Franc. Komitecie Wyswobodzenia Narod. zostanie Edwin Wilson z rangą ambasadora. Sprawy polskie: Przedstawiciel rządu polskiego oznajmił, że z 3.000.000 Żydów polskich tylko kilkaset tysięcy pozostało przy życiu i podał do wiadomości nazwiska 10-ciu Niemców, odpowiedzialnych na zbrodnię. Minister zaznaczył, że jeśli ci Żydzi mają się utrzymać przy życiu, niezbędna jest jaknajszybsza pomoc.- Żona obec. premiera polskiego przebywa od 18-stu miesięcy w więzieniu. Gdy objął on stanowisko po zmarłym premierze Sikorskim, jego żona została deportowana do osławionego obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu.-

Londyn, dnia 23.XI.43r. Kom. franc. poranny. Serwis europ. i wyjątki z kom. ang. - serwis zamorski. -

Front zach.: Ub. nocy nalot na Berlin i Niemcy zach. Nalot na Berlin najcięższy ze wszystkich dotąd wykonanych nad stolicę Rzeszy. Dzisiejszy poranny kom. niem. donosi o ciężkich stratach i szkodach w stolicy. Komunikacja telefonicz. Berlina ze Sztokholmem i Budapesztem przerwana. Wszystkie radiostacje nadawcze między Bremą a Pragą przerwały wczoraj wieczorem nadawanie. Lekkie bombowce "Moskito" atakowały tej samej nocy Niemcy zach. Ze wszystkich tych operacyj nie powróciło 26 bombowców.- W czasie ostat. nalotu na Berlin, który był najgwałtowniejszy ze wszystkich dotychczas wykonanych na Niemcy, bomb dwutonowych zrzucono ponad 350.-

Rosja: Największe postępy osiągnęli Rosjanie na połud. i połud. zach. od Dniepropietrowska, gdzie przybliżają się do Nikopola i Apostołowa. Wewnątrz łuku Dniepru osiągnięto również w ciągu ub. doby znaczne postępy pod Krzemieńczukiem, skąd oddz. ros. znajdują się już niedaleko od Znamienki, mianowicie o 18 mil ang. Została zajęta stacja kolej. na skrzyżowaniu linii do Krzemieńczuka i Dniepropietrowska. Drugie ugrupowanie, działające na tym samym odcinku zagraża bezpośrednio Krzywemu Rogowi.- Ataki niem. na połud. zach. od Kijowa, zwrócone przeciw połud. bokowi klina kijowskiego trwają nadal i Niemcy rozszerzyli pole swych ataków, nacierając wzdłuż frontu dług. 30-tu mil ang. Ataki niem. są tutaj odpierane i o ich zaciętości świadczy unieruchomienie na tym odcinku 80 czołgów. Pozycja pozostaje jednak dla Rosjan niebezpieczna. Niemcy zwracają się obecnie w kier. na północ. Rosjanie zajęli miejscowość Czerniachow na linii kolej. Żytomierz-Korostyń. Na płn. boku klina kijowskiego dalsze postępy Rosjan, którzy znajdują się obecnie

o 50 mil ang. na zach. od Homla. Zajęli oni miejscowość Zołatówka na 25 mil ang. na zach. od Rzeczycy, oraz miejscowość Dernadulcze w połowie odległ. między Korostenem a Rzeczycą na zach. od Prypeci. Najtrudniej przedstawia się sytuacja Niemców na płn. od Homla, gdyż od jedynej linji kolej., która pozostała Niemcom do dyspozycji i łączy ich z Mińskiem, Rosjanie są oddaleni tylko o 6 mil ang.

__Front włoski :__ Oddz. VIII-ej armii walczą w pobliżu Castel di Sangro. Koresp. radia bryt. we Włoszech donosi, że wskutek ostat. postępów aljanci wyprostowali swą linję, stwarzając w ten sposób dobre bazy do natarcia.-

Dowódca eskadry amerykańskiej, która swego czasu wykonała nalot na Ploesti, komandor Johnston został odznaczony najwyższym odznaczeniem ameryk., mianowicie medalem Kongresu.-

__Jugosławia :__ Oddz. powstańcze odniosły znaczny sukces w starciu z Niemcami pod miejscowością Nowe Mesto / 35 mil ang. na zach. od Zagrzebia/. W Bośni zostało zdobyte miasto. W Serbii zniszczono dwie stacje kolejowe.-

__Ocean Spokojny :__ Oddz. ameryk. wykonały desant na trzecią z kolei wyspę w archipelagu Gilberta, mianowicie na wyspę Apamama, położoną na 50 mil ang. na połud. wsch. od Tarawy, na które został już poprzednio wykonany desant. [illegible] Na dwóch wyspach, poprzednio obsadzonych amerykanie rozszerzyli swe przyczółki. Opór japon. silny. "New York Times" stwierdza, że w obec. operacjach biorą udział najsilniejsze ameryk. formacje morskie, jakie kiedykolwiek uczestniczyły w działaniach na Pacyfiku.-

d.p.22.XI.43r.

Londyn, dnia 16.XI.43r. Harold Nicolson /b. podsekretarz Stanu w min. Informacji, autor znanego dzieła "Konferencja pokojowa w 1919 r."/. Szwecja w porze wojennej.

Kilka dni temu powróciłem ze Szwecji z pierwszego pobytu od początku wojny. Pierwsze wrażenie po przybyciu do kraju, to światło. Jarzy się ono wszędzie: na ulicach i bulwarach, na wystawach, w domach prywatnych. Po ponurej atmosferze zaciemnienia pierwsze wrażenie jest zrozumiałe: uczucie odprężenia i pogody. Drugi fakt godny zanotowania, to że wbrew opinii przedwojennego Eldorado Szwecja w niektórych dziedzinach jest gorzej zaopatrzona niż Anglia. Chleb można otrzymywać tylko na kartki, racja mięsna jest mniejsza, to samo dotyczy racji tytoniu, wynoszącej 8 papierosów dziennie. Mimo tego nutą dominującą jest optymizm, który mnie wprost zaskoczył. Wszyscy żyją w przekonaniu o szybko zbliżającym się końcu wojny. Rozmawiałem z 20 Szwedami, którzy powrócili z Niemiec. Wszyscy oni są zgodni pod względem negatywnej oceny nastrojów niem. Niemcy stracili pod wpływem depresji resztki poczucia przyzwoitości, ich postawę charakteryzuje rozczarowanie i obawa. Napróżno tłumaczyłem mym szwedzkim przyjaciołom, że my tu w Anglii podobnie, jak i Amerykanie liczymy się z tym, że jeszcze upłyną liczne miesiące, zanim nasze połączone siły osiągną punkt kulminacyjny i jesteśmy przygotowani na olbrzymie ofiary krwi. Odpowiedź brzmiała zawsze jednakowo: nie potraficie ocenić we właściwych rozmiarach następstw, jakie w stosunku do Niemców pociągnęły za sobą naloty sojusz., fiasco kampanii łodzi podwod., klęski na froncie ros. My znajdujemy się bliżej tych wydarzeń, byliśmy w Niemczech i lepiej potrafimy rozmiary

tych następstw ocenić.-
Rozmawiając z przedstawicielami najróżniejszych kół miałem sposobność wszędzie stwierdzić jeden fakt: uznanie, że wkład bryt. narodu i społeczności narodów bryt. przez 4 lata wojny był olbrzymi. Powszechne jest przeświadczenie, że W.Brytania ocaliła Europę i cywilizację i że na niej spoczywa w pierwszym rzędzie zabezpieczenie Europy przed chaosem. Słysząc to, uświadomiłem sobie jasno ciężar odpowiedzialności, jaki na nas spoczywa. Musimy się zdobyć na mądrość, odwagę, wolność od egoizmu, by tym obowiązkom podołać.-
Będąc na południu Szwecji zwiedziłem obóz, w którym przyjęto 70-ciu uchodźców żydowskich z Danii. Nigdy nie zapomnę wyrazu obłąkanego strachu na twarzach tych ludzi, którzy przez chwilkę wzięli mnie w pierwszej chwili za Niemca. Nigdy też nie zapomnę wyrazu odprężenia, radości i ufności, gdy usłyszeli, że jestem Anglikiem. Gdy opuszczałem obóz z bardziej niż kiedykolwiek indziej silnym i niezłomnym tym przeświadczeniem, że to wydarzenie jest tylko jednym dowodem więcej, wskazującym na nasze największe zadania. Wszystkie nieszczęśliwe ludy Europy spoglądają z zaufaniem w naszą stronę oczekując od nas pomocy. Nigdy i pod żadnym pozorem nie wolno nam ich opuścić.-

M.P.22.XI.43r.

Londyn, dnia 18.XI.43r. : A.J.Mac Whinnie: przegląd morski.

Hitler zaczyna wreszcie rozumieć, że aby prowadzić wojnę na pełną skalę, flota jest niezbędna. Aż dotąd sądził on, że dopóki będzie topił wielką ilość statków sojusz., to flota, którą rozporządza będzie wystarczająca na jego potrzeby. Dla nas tego rodzaju pogląd był od początku nonsensem. W naszym pojmowaniu potęga morska polega na tym, aby bronić własnych szlaków morskich i zapewniać na niej swobodę ruchów własnym statkom przy równoczesnym pozbawieniu tej swobody floty przeciwnika. Jeśli chodzi o swobodę własnej żeglugi, to wgł. danych urzęd. znajdowało się równocześnie na oceanach w każdym okresie conajmniej około 2000-ch statków. Jeśli uwzględnić nowe konstrukcje i tonaż, ostatnio zdobyty, to cyfrę tę należy moim zdaniem podwyższyć dzisiaj do 3000 statków. Tak wygląda pierwszy warunek panowania na morzach tj. swoboda własnej żeglugi. Jak przedstawia się punkt drugi, mianowicie eliminacja żeglugi przeciwnika ? Jeśli pominąć poszczególne, bardzo odosobnione wypadki przemykania się statków z kontrabandą, to żegluga niem. na oceanach nie istnieje. Jeśli dyplomaci japon. i niem. chcą się z sobą spotkać, to nie mogą korzystać z okrętów. Jedyny sposób skomunikowania się, to łodzie podwodne.-

Hitler wychodził z założenia, że wystarczy mu powalić naszą żeglugę przez swą broń podwod. i powietrzną. Jego koncepcja posiadała jednak jedną słabą stronę ; była mianowicie oparta na założeniu krótkiej wojny. Z chwilą, gdy to założenie okazało się błędne, cała koncepcja musiała runąć. W r.1939 żegluga handl. W.Brytanii była pięć razy większa od niem. Niem. flota handl. liczyła wów-

czas 4.500.000 ton, nasza zaś 20.000.000 ton. Hitler uważał swój tonaż za wystarczający i skupił wszystkie siły na budowie łodzi podwod. Teraz jest inaczej. Ostat. doniesienia ze źródeł neutral. wszystkie zawierają wiadomości o wielkim programie morskim konstrukcyjnym Hitlera, przewidującym wybudowanie w ciągu najbliższych 5-ciu mies. 200 statków towar. w stoczniach niem., franc., holend. i duńskich. Podobne nawrócenie się można było zauważyć także u Mussoliniego, który na 4 miesiące przed upadkiem Włoch przystąpił do wielkiego programu budowy statków. U niego była to jednak, trzeba przyznać, polityka dalekowzroczna, podjęta z zamiarem zabezpieczenia potrzeb kraju na okres powojenny. Inaczej u Hitlera. Jego decyzja nastąpiła poprostu pod wpływem potrzeb chwili, które zmusiły go do zrozumienia błędności dotychczasowej polityki. Aż do ostatka Niemcy dużo korzystali z żeglugi krajów okup. Obecnie najbardziej są im potrzebne transportowce pojemn. od 3000-5000 ton. Wiadomo wszystkim, że im więcej utrudniana jest lądowa komunikacja w Niemczech i krajach okup. przez nasze lotnictwo, tym potrzebniejsze stają się dla Niemiec statki. Nie chodzi tu jednak tylko o żeglugę przybrzeżną. Wielka część Niemiec jest poprzecinana rzekami i kanałami, służącymi w odciążeniu komunikacji lądowej. Korzystanie z nich uległo ostatnio znacznemu wzmożeniu. Znamiennym był artykuł niem. "National Zeitung" z końca września, podkreślający, że pod żadnym pozorem niewolno dopuszczać do przeszkadzania obsłudze transport. na Renie i tylko wyjątkowe okoliczności mogą usprawiedliwiać zwolnienia tempa

statków transport. na Renie. Jak wielką wagę za-
czynają obecnie Niemcy przywiązywać do żeglugi
śródlądowej dowodzi również odczyt wysokiego
urzędnika niem. na zebraniu węgierskiego towarzys
wa dla spraw polityki zagranicz., wskazujący
Węgrom na niezbędność powiekszenia ilości statków
węgierskich na Dunaju.-
Nie zdradzę tajemnicy, jeśli powiem, że możemy
oczekiwać wzmożonych nalotów na npl.komunikacje
rzeczne. Jeśli czytamy, że wczoraj myśliwce RAF.
zatopiły o ujścia Renu jedną szalupę i dwa statec
ki przybrzeżne, to brzmi to nieéfektownie. Skutki
jednak, kumulujące się z sobą są nieuniknione.-
Nasze zadania nie zostaną spełnione, dopóki Hit-
ler będzie dysponował choćiaż by jednym frachtow-
cem. Niem, desant na wyspę Leros dowodzi tego
najlepiej. Przed Niemcami staje jednak dalszy
problem. Budowa statków na taką skalę, jak o tym
donoszą źródła neutralne nie da się pogodzić z
kontynuowaniem programu budowy łodzi podwod.
Trzeba się zdecydować na jedno lub drugie.
Co więcej w stoczniach duńskich i holend. grozi
bezustannie widmo sabotażu. Nic dziwnego, że
niem. przemysłowiec Blum, w którego spoczywał
nadzór nad działalnością stoczni handl. zrezygno-
wał ze stanowiska, nie widząc możliwości podoła-
nia programowi Hitlera. Zadanie zaś, ciążące na
flocie handl., której znaczenia Hitler, człowiek
lądu, tak niedocenił z początkiem wojny, rozrasta
się co raz bardziej. Statkami musi sprowadzać
zasoby żywności, surowców i amunicji wewnątrz i
wzdłuż wybrzeży okup. Europy, co więcej statkami
również musi zaopatrywać przednie posterunki
strategiczne na wyspach Morza Śródz. Wszystko jed
nak wskazuje na to, że pora na zapewnienie sobie
floty handl., którаby podołała tym zadaniom, zost
ła bezpowrotnie zmarnowana.-

z.p.23.II.43r.

Londyn, dnia 18.II.43r. Komandor John Strachey : przegląd lotniczy.

Do moich obowiązków należy studiowanie zdjęć, wykonywanych przez nasze samoloty wywiad. ponad zbombardowanymi miastami niem. Ostat. oglądałem zdjęcia, wykonane po nalocie na Cassel. Jest to miasto, położone wgłębi kraju, średn. rozmiarów, wysoce uprzemysłowione, gdzie zbiegają się liczne linje kolej. i drogi kołowe. Po ostat. nalocie dworzec kolej. były w ruinach, szereg zakład. mechanicz. tak poniszczonych, że co druga grupa baraków była zniszczona. Zabudowania dla robotników zupełnie zniszczone. Obraz zniszczenia tego rodzaju, o jakim w Anglii nie mamy wyobrażenia. Hamburg, Hannower i Cassel faktycznie zniknęły z powierzchni ziemi, jako ośrodki przemysł., podobnie jak szereg miast Zagłębia Ruhry.

Wielu ludzi stawia nam w związku z tym pytanie, czy tą drogą wygramy wojnę, względnie jak daleko na drodze do wygrania wojny ten sposób się posuniemy. Nikt nie może na to pytanie dać odpowiedzi z tej prostej przyczyny, że ataki lotnicze na taką skalę nigdy jeszcze nie miały miejsca. Ani naloty RAF. na Niemcy w r.1942, ani też naloty niem. na W.Brytanię przy dat. temu nie mogą być zestawiane z tymi nalotami, które obecnie zespolone siły lotn. ang.-amerykańskie przeprowadzają nad Niemcami. Obecnie bowiem całe ośrodki produkcyjne są poddawane zupełnemu zniszczeniu. Nikt nie jest w stanie przewidzieć, jak długo Niemcy będą w stanie wytrzymywać tę obecną próbę, a raczej, jak długo potrafią one wytrzymać w połączeniu z innymi próbami, na które są wystawione. Nie mając doświadczeń pod tym względem ze względu

na to, że ani nasza ofenzywa na Niemcy w r.ub., ani też niem. naloty na nas trzy lata temu nie mogą wogóle wchodzić w porównanie z obec. ofenzywą lotniczą sojuszników, skierowaną już przeciw całym ośrodkom produkcji. Posiadamy jednak pożyteczny wskaźnik co do znaczenia naszych nalotów, mianowicie skalę npl. wysiłku w celu przeciwstawienia się naszej akcji. Tym wskaźnikiem jest fakt, że tym czego najbardziej Niemcy dziś się obawiają jest skombinowana anglo-ameryk. ofenzywa powietrzna. Koncentrując nad Rzeszą wielkie ilości myśliwców, Niemcy pozbawiają ochrony w znacznej mierze swe własne armie, walczące na frontach. Jednym z najbardziej fascynujących doświadczeń było obserwowanie procesu wycofywania myśliwców niem. z frontu ponad Rzeszą, jak gdyby pod wpływem niewidzialnego magnesu, który to proces rozpoczął się prawie rok temu. W obecnej chwili trzy razy więcej samolotów myśliwskich jest skupionych ponad centrami produkcji, niż ponad armiami. Niemcy stanęli przed alternatywą obronienia swych miast bądź też armij, gdyż nie stać ich na to, by obronić oboje.
Jest już dziś rzeczą jasną, że nawet, gdyby te myśliwce dzienne i nocne, sięgające blisko 2000, które patrolują nad miastami niem. były w stanie zupełnie odpierać nasze naloty, to już sam fakt odciągnięcia ich z frontu musi być katastrofalny. dla niem. wojsk, pozostawionych bez należytej ochrony powietrznej, której zawdzięczały swe zwycięstwa w przeszłości. Dziś wojska niem. stoją przed koniecznością prowadzenia długich i trudnych odwrotów w Rosji i we Włoszech. W czasie takiego odwrotu każda linja kolej., każda droga, każdy most to wdzięczne cele dla śred. i lekkich bombowców ang. i ameryk. To co było naszym losem w czasie kampanii w Norwegii, Francji i na półwyspie Malajskim - odwrót bez "parasola" - staje się obecnie

uderzeń niemców. Historycy twierdzą, że 150 lat temu Napoleon został pobity przez bryt. okręty woj., które blokowały jego ówczesną fortecę europ. i których na oczy nie widział.
Dzisiaj, to samo można powiedzieć o anglo-ameryk. bombowcach. Napozór związek między nalotami ciężkich bombowców na Rzeszę a działaniami wojennymi na froncie jest nieznaczny, a jednak te naloty w wielkiej mierze przesądzają los walczących armii.—
Roje niem. myśliwców nie zapobiegają wprawdzie niszczeniu niem. przemysłu, ale ściągają ciężki haracz z lotnictwa sojusz. Zniszczenie Cassel w noc. bombardowaniu kosztowało nas 45 bombowców. Jeszcze wyższa jest cena dziennych nalotów ameryk. w czasie ataku na Schweinfurt, najdonioślejszej ze wszystkich dotychczasowych dziennych operacyj ameryk. straciliśmy 60 bombowców. Niejeden może postawić pytanie, czy to się opłaca?
Mogę zapewnić mych słuchaczy, że naloty na Schweinfurt i inne objekty należą do najrentowniejszych działań wojennych. Łożyska kulkowe stanowią istotną część składową każdego samolotu. Wciąż rozważane jest zagadnienie, czy bombardowanie powietrz. wystarczy do wygrania wojny.
Przed udzieleniem na nie odpowiedzi, należy rozważyć kilka momentów. Pierwszym, bezpośrednim celem wojny powietrz. jest zniszczenie npl. lotnictwa. Naloty ameryk. ciężkich bombowców wystawiają niem. potęgę powietrz. na podwójną próbę nietylko przez to, że poddają niem. myśliwstwo procesowi bezustannego wyniszczania, ale również dzięki temu, że zapobiegają przez bombardowanie ośrodków produkcji uzupełnianiu poniesionych strat nowymi maszynami. Pierwszym celem, jak już wspomniałem jest zniszczenie npl. lotnictwa. Jest to jednak tylko środek na drodze do osiągnięcia dalszego celu, jakim jest zniszczenie npl. ośrodków pro-

dukcji. Żaden zaś kraj na świecie nie jest w stanie wytrzymać zupełnej przewagi npl. w powietrzu nad swymi miastami. W tym sensie można powiedzieć, że wojna powietrzna jest decydująca. Słuszność tej tezy potwierdzili sami Niemcy, przerzucając swe myśliwce z frontu nad miasta. Dwa fakty pozostają niezbite : 1/ obronę przeciw atakującemu lotnictwu może zapewnić tylko lotnictwo, 2/ z chwilą, gdy raz kraj poniesie klęskę w powietrzu, nieuchronnym następstwem jest klęska totalna. Niemcy stoją zatem przed dylematem : przed którym atakiem bronić się w pierwszym rzędzie : czy przed atakiem lotniczym od zachodu, czy też przed lądowym od wschodu ?
Każdy z obu tych ataków dopomaga drugiemu, oddziałuje na drugi, jest zależny od drugiego.
Gdyby ros. armie lądowe nie biły Niemców, Niemcy mogliby całe wogóle lotnictwo skoncentrować nad miastami i naodwrót : gdybyśmy nie bombardowali miast niem. Niemcy mogliby całe lotnictwo rzucić przeciw armiom lądowym. Nie można zatym mówić o wojnie na dwóch frontach, lecz raczej o wojnie w dwóch elementach, t.zn. na lądzie i w powietrzu - elementach równorzędnych. Jeśli omawiamy sprawę utworzenia nowego frontu lądowego na zachodzie, to nie traktujemy tego, jako alternatywę ofenzywy powietrz., czy też jako jej zastąpienie, lecz poprostu, jako jeszcze jeden czynnik więcej w wojnie z Niemcami, nakładający dalsze obciążenie na niem. zasoby, wiążący jeszcze większe ilości niem. dział i myśliwców.-
Że Niemcy zostaną prędzej czy później rozbite jest rzeczą oczywistą. Czeka na jeszcze nie jedna ciężka próba. Czego natomiast nie wiemy, to jaką postać to załamanie przybierze. Nie wiemy, czy nastąpi ono w powietrzu nad miastami niem., czy też dywizje niem. załamią się pod naciskiem lądowej armii ros., wspomaganej przez ros. lotnictwo.

Jeśli zwycięstwo naszą odniosą armie ros., to będzie ono również udziałem naszej ofenzywy powietrznej. Jeśli Niemcy załamią się na zachodzie pod naszymi nalotami, to ten sukces będziemy w znacznej mierze zawdzięczali naszym armiom we Włoszech i armii ros., które związały część niem. lotnictwa. Swego czasu Litwinow wyraził się, że pokój jest niepodzielny. To samo powiedzenie można zastosować do wojny. Zwycięstwo na lądzie umożliwia zwycięstwo w powietrzu i z kolei samo jest umożliwione przez zwycięstwo w powietrzu.-

Londyn, dnia 24.XI.43r. Kom.ang.poranny. Serwis zamorski i franc. europ.

[illegible]

Front zach.: Ub. nocy drugi z rzędu nalot na Berlin. Nalot musiał być silny, gdyż przelot formacji RAF. przez wybrzeże ang. w kier. kontynentu trwał trzy godz. i kwadrans. Nalot z poniedziałku na wtorek był najsilniejszy ze wszystkich, wykonanych dotąd na stolicę Rzeszy, gdyż zrzucono blisko 2300 ton bomb w ciągu półgodziny. Wykonanie dokład. zdjęć fotograficz. nie było możliwe dotychczas z powodu gęstych kłębów dymu, unoszących się nad miastem. Wiadomo w każdym razie, że został zrównany z ziemią dworzec w Poczdamie, a nadto unieruchomiony dworzec w Anhalt, do którego prowadzi szereg linij kolej. Silne uszkodzenia poniosły ponadto min. obrony narod., min. spraw zagr. i min. propagandy. Świadkowie naoczni, którzy przybyli z Berlina do Szwecji stwierdzają, że zwłaszcza w śródmieściu powstały b. ciężkie szkody. Niem. obrona p.lotn. zupełnie nie potrafiła opanować sytuacji. Hr. Bernadhotte, siostrzeniec króla szwedzkiego, który zatrzymał się w Berlinie w drodze powrotnej z sesji zarządu międzynarodowego Czerwonego Krzyża w Genewie, oświadczył, że dopiero będąc w Berlinie przekonał się, co znaczy totalna wojna. Poselstwo szwedzkie w Berlinie było pozostawione zupełnie bez pomocy i nie mogło nawet nawiązać kontaktu z niem. władzami administracyjnymi. Wg. nie sprawdzonych informacji b. silne uszkodzenia poniosły zakłady elektrotechniczne "Siemensa" i "AEG". Należy zaznaczyć, że Berlin jest dzisiaj największym ośrodkiem produkcji wojennej w Niemczech, w której jest zatrudniona blisko połowa jego ludności.-

Jest to zarazem główny ośrodek komunikac. Niemiec, przez który przebiega czternaście linij kolej.-

Wczoraj w ciągu dnia lekkie bombowce RAF. bombardowały okręg Pas de Calais.-

śred. bombowce USA. bombardowały dwa lotniska myśliwskie w płn. Francji. Obrony myśliwskiej nie było, natomiast miejscami silny ogień artylerii p.lotn. Przy wybrzeżach Holandii zestrzelono dwa myśliwce npl. Straty własne dwa samoloty.-

Ocean Spokojny : Wyspa Makin została w zupełności opanowana przez oddz.ameryk. Rozbitki oddz.japon. są likwidowane. Na wyspie Tarawa Amerykanie rozszerzyli swe pozycje. Na wyspie Apamama sytuacja całkowicie opanowana przez wojska ameryk. Głównodowodzący floty ameryk. na Pacyfiku, adm. Nimitz oświadczył, że dotychczasowa ofenzywa ameryk. osiągnęła już dwa cele : 1/ wyrzucenie Japończyków ze środkowego Pacyfiku, 2/ skrócenie ameryk. linij łączności.- Straty ameryk. są jak dotąd nieznaczne. Koresp. radia bryt. w rej.Pacyfiku donosi, że wyspy Gilberta stanowiły stałe niebezpieczeństwo dla aljanckiej linij łączności między USA. i Australią. Obecnie opanowanie wyspy Gilberta będzie stanowiło etap w drodze do ataku na następną główną bazę japon., mianowicie wyspę Truk w archipelagu Karolinów. We wspomnianych operacjach uczestniczyła ze strony USA. największa formacja morska, jaka kiedykolwiek była czynna na Pacyfiku.- Trzeci z rzędu nalot na Gasmata na Nowej Brytanii, największy ze wszystkich, wykonanych dotychczas na powyższą bazę.Ponadto atakowano 10 innych baz. Oporu myśliwców nie było.- Przy Nowej Irlandii zatopiono transportowiec japon 7000 ton. Ponadto atakowano bazy japon. na wyspie Bougainville, przyczym zniszczono 7 myśliwców npl

Birma : Ub.nocy w audycji dla Ameryki został nadany wywiad z gubernatorem ang. Birmy, Sir Reginald Den Smith. Oświadczył on, że obecnie omawiane s z adm. Mountbatten plany inwazji na Birmę.

zimia przedstawiciele rządu Birmy i ang. obradują nad podniesieniem poziomu życia ludności birmańskiej, oraz zapewnieniu jej obsługi lecznicze i żywności. Celem rządu ang. jest zapewnienie Birmie w jaknajkrótszym czasie pełnej autonomji, Skrawek Birmy pozostaje jeszcze w rękach ang., jednak w terenach górzystych miejscowe szczepy walczą z okupantem japan., bronią wszelkiego rodzaju, począwszy od bambusowych dzid, a skończywszy na karab. maszyn. Zupełnym błędnym jest mniemanie, jakoby ludność Birmy odwróciła się od Anglii. Z pośród 16.000.000 mieszkańców tylko niewiele tysięcy jest usposobionych antyangielsko. Gdyby było inaczej byłoby nie do wytłumaczenia, że setki tysięcy uchodźców zdołały się z Birmy wyratować dzięki pomocy ludności. W części okup. japończycy wciąż jeszcze nie mogą eksploatować złóż nafty wobec poniszczenia urządzeń, przez wycofujące się siły ang.-

Rosja : W łuku Dnepr II i III-cia armia ukraińska posuwają się w dalszym ciągu na połud. i połud. zach. od Krzemieńczuka. Została zdobyta stacja kolej. Lekarewka na pół drogi między Krzemieńczukiem a Znamienką. W połud. wschod. narożniku odcinka wewnątrz łuku Dniepru Rosjanie zdobyli na drodze do Nikopola 10 silnie umocnionych pozycyj niem. i są w odległ. 40-tu mil ang. od tego miasta. Niemcy wciąż jeszcze przypuszczają kontrataki na połud. bok klina kijowskiego. Na wschód od Żytomierza Rosjanie pod silnym naciskiem niem. musieli się częściowo wycofać i walki toczą się obecnie pod Brusiłowym. Na płn. od Żytomierza Niemcy nie osiągnęli w natarciu na Korostyń dalszych postęp-ów. W swych atakach na klin ros. z pod Kijowa Niemcy tracili w ciągu ostat. 10-ciu dni przeciętnie po 200 czołgów dziennie.-

Podczas, gdy lewe skrzydło armii gen.Rokossowskiego powstrzymuje niem.przeciwnatarcie z Żytomierza na Kijów, prawe skrzydło postępuje na odcinku między Dnieprem a Prypecią, gdzie została zdobyta miejscowość Bragin. Kolumny ros. w dalszym ciągu zaciskają się dokoła Homla od płn. i połud.
Front środz.: Oddz. VIII-ej armii poczyniły dalsze postępy na połud.-zach. od Castel di Sangro. Wg. niesprawdzonych wiadomości miejscowość powyższa została już jakoby zajęta przez aljantów. Kontrataki niem. nad górnym biegiem rzeki Sangro odparte.-Lotnictwo sojusz. zbombardowało ważny węzeł kolej. w Foligno przy linii kolej.Rzym-Florencja.- Dztwo sojusz.przyznaje ewakuację wyspy Samos.-
Liban : Nowy przedstawiciel Francji unieważnił dekret swego poprzednika, zawieszający konstytucję Izby Deputowanych, oraz powołujący nowego prezesa rady ministrów. Omawiana jest obecnie formacja nowego gabinetu. W Beyrucie [illegible] mają dziś być otwarte wszystkie sklepy.-
Francja : Franc. komisarz dla spraw zagranicz., Massigli oświadczył dziś przed Izbą Deputowanych, że rządy Anglii i USA. uznały za nieważne wszystkie układy, podpisane w r.1942 między adm.Darlanem a przedstawicielami wspomnianych rządów i są gotowe do zawarcia w ich miejsce nowego porozumienia. To oświadczenie zostało powitane entuzjastycznymi okrzykami " Niech żyją narody zjednoczone".-
Anglia : Rada general. związków zawod., oraz komitet wykonawczy partii pracy zbierają się dzisiaj w celu omówienia deklaracji min.spraw wewn. Morrisona / członek partii pracy/, dotyczącej zwolnienia przywódcy faszystów ang., Sir Oswalda Mosleya z obozu koncentracyjnego, w którym przebywał od trzech i pół lat. Zwolnienie nastąpiło z powodu zdrowia. Decyzja wywołała gwałtowną ujemną reakcję w przeważającej większości opinii ang.-

Londyn, czwartek, dnia 25.XI.43r. Kom. ang. poranny.
Serwis z [illegible] i Franc. [illegible]

Ocean Spokojny. [illegible] lekkie jednostki mar. [illegible] zaatakowały niedaleko [illegible] wyspy Bougainville formację z [illegible] kontrtorpedowców japońskich i 3 zatopiły, a 3 uszkodziły. – Na wyspie Bougainville rozszerzono przyczółek [illegible]. – Lotnictwo sojusz. zatopiło [illegible] w Indjach holend. statek towar. [illegible] ton. – W archipelagu Gilberta wyspa Tarawa została przez oddz. ameryk. opanowana. Straty japoń. [illegible] tej wyspie [illegible] ochronnych [illegible] wynoszą [illegible] 4000 zabitych. Na wyspie Apamama niedobitki oddz. japońsk. są likwidowane. – Prasa ameryk. [illegible] w archipelagu Gilberta zaznacza, że w jej wyniku japoń. bazy na wyspach Marschalla znacznie straciły na wartości. Oczekiwana jest ogólnie tylko początek jeszcze większych operacyj.

Front Zach. – W czasie nalotu na Berlin z wtorku na środę w drugą noc kolejną zrzucono ponad 1500 ton bomb. Nie powróciło 20 samolotów. – W ten sposób Berlin był [illegible] bombardowany w ciągu [illegible] i zrzucono na niego ogółem w tym okresie ponad 5000 ton bomb. Pięć głównych dworców zostało unieruchomionych, jak również koleje podziemne i tramwaje. Wykonanie zdjęć z samolot. wywiad. nie było jeszcze możliwe ze względu na olbrzymie kłęby dymu, sięgające 7000 mtr. wysokości. W czasie nalotu wtorkowego stwierdzono, że płonęły jeszcze pożary z poprzedniego nalotu. Połączenie telefonicz. Berlin-Sztokholm nieczynne. Z Zurichu donoszą, że pociągi z Niemiec przybywają do Szwajcarii z wielkimi opóźnieniami. Podróżni, którzy wczoraj o godz. 14-tej przybyli z Berlina do Malmö w Szwecji donoszą, że jeszcze w środę rano niebezpiecznie było chodzić po ulicach ze względu na liczne leje od bomb., oraz spadające szczątki z płonących domów. Rzecznik niem. min. propagandy oznajmił, że spłonęły archiwa ministerstwa amunicji. Podsekretarz Stanu w min. spraw zagr. Schmidt został ranny.

Rzecznik min. propagandy oświadczył wobec przedstawicieli prasy w Berlinie, że naloty terrorystyczne na Niemcy przybierają takie rozmiary, że Niemcy są zmuszone uciec się do odwetu.
Goebbels wydał proklamację do mieszkańców Berlina, stwierdzającą, że stolica Rzeszy poniosła b.ciężkie szkody. Przyszły Berlin będzie jednak po odbudowie jeszcze piękniejszy niż obecnie. Anglia myli się, jeśli przypuszcza, że ludność Berlina okaże się mniej odporna od ludności innych miast Rzeszy.
Przedstawiciel rządu ang., Lord Cranborne oświadczył wczoraj w parlamencie, że od 1 stycznia b.r. RAF. zrzuciła na Rzeszę i teryt. okup. 130.000 ton bomb, z czego na same Niemcy 112.000 ton. Ładunek bomb jest trzy razy większy od ładunku zrzuconego w ciągu całego roku 1942. Z poszczególnych miast zrzucono na Berlin 12.000 ton, na Hamburg 10.000 ton, na Essen, Hannower i Kolonię po 8000 ton, na Mannheim i Ludwigshaven po 7000 ton.-
Eksperci podkreślają, że ostat. nalot stanowił rekord również z tego powodu, że został wykonany w nader niedogodnych warunkach atmosferycznych.
Wczoraj w ciągu dnia RAF. zatopiła 4 [illegible] min przy wybrzeżach Bretanii, oraz atakowała dwie centrale elektr. we Francji płn.zach.-
__Szwecja :__ Artyleria p.lotn. ostrzeliwała we wtorek dwa samoloty niem., które pojawiły się nad terytorium Szwecji. Jeden z nich został przypuszczalnie trafiony.-
__Rosja :__ Na wszystkich odcinkach postępy ros. W łuku Donu zdobyto miejscowość Onufryjewka na 10 mil ang. na połud. od Krzemieńczuka, zwiększając w ten sposób zagrożenie Węzła kolej. Znamienka.- Po 10-ciu dniach gwałtownych ataków niem. na połud. boku klina kijowskiego Rosjanie nie tylko natarcie niem. zatrzymali, ale nawet wczoraj zyskali nieco utraconego poprzednio terenu.

walki toczą się obecnie. Na płn. od Żytomierza pod Czerniachowem, oraz na wsch. od Żytomierza pod Szpitalikowym.-

Na Pódorzeczu Prypeci Rosjanie odzyskali 60 miejscowości, m.in. Kaliniki na wsch. od Mozyrza.-

Pod Homlem Rosjanie rozszerzyli swoje przyczółki na wschod. wybrzeżu Soż.- "Czerwona Gwiazda" stwierdza, że jednym z elementów ros. powodzeń jest przewaga w powietrzu, uzyskana nietylko dzięki wielkim stratom lotnictwa niem. na froncie, ale również wskutek dzięki zredukowaniu niem. produkcji lotniczej z powodu bombardowania przez lotnictwo sprzymierz. niem. zakład. lotn.-

Komentator radia bryt. podkreśla, że sytuacja na połud. boku klina kijowskiego jest w dalszym ciągu niepokojąca, jednakowoż w związku z ostat. wiadomościami, wydaje się, jak gdyby niem. natarcie zaczynało tracić na rozmachu. Powodzi to zmniejszania się rezerw niem., wystarczających obecnie na prowadzenie ofenzywy na odcinku, liczącym wszystkiego 40-50 mil ang. dług., podczas, gdy w latach poprzed. Niemcy byli w stanie prowadzić ofenzywę na odcinkach bez porównania większych, a nawet, jeśli przypomnieć sobie rok 1941, wzdłuż całego frontu ros.-

Front środz.- Dalsze ograniczone postępy na odcinkach obu armij. VIII-ma armia zdobyła miejscowość Alfedena w punkcie, gdzie stykają się siły VIII-ej i V-tej armii, oraz miejscowość San Angelo na połud. brzegu rzeki Sangro.

Na połud. tej rzeki pozostał już tylko jeden niewielki odcinek, na którym Niemcy jeszcze się trzymają.- Wczoraj w ciągu dnia silne formacje ameryk. "latających fortec" z płn. Afryki zaatakowała pora pierwszy Tulon. Objektem natarcia były urządzenia portu łodzi podwod. i zakłady reperacyjne łodzi.

Tulon jest obecnie wykorzystywany przez Niemców w coraz większym stopniu, jako baza łodzi podwod., odkąd utracili szereg baz we Włoszech. Nalot nastąpił okrągło w rok po pamiętnym zatopieniu floty franc. w Tulonie przez własne załogi. Równocześnie mniejsza formacja atakowała wiadukt kolej. w pobliżu Canes. Trzecia formacja ciężkich bombowców ameryk., złożona z "Liberator`ów" zaatakowała również w ciągu dnia węzeł kolej. w Sofii. Poprzedni nalot miał 10 dni temu i był wykonany przez śred. bombowce ameryk. Jego następstwem były, jak wiadomo, demonstracje pokojowe w całym kraju, oraz nakaz ewakuacji stolicy.-

Włochy: W skład nowego rządu marszałka Badoglio po raz pierwszy weszli dwaj przedstawiciele socjalistów.-Robotnicy włoscy w Turynie i Medjolanie wymusili strajkami podwyżkę płac.-

Jugosławia: Siły powstańcze przy udziale jednego batalionu włoskiej dywizji "Venecja" zlikwidowały kolumnę wojsk bułgarskich w pobliżu miejscowości Kremna w Serbii / na wsch. od rzeki Drina/. W Dalmacji przeważające siły niem. zajęły teren na połud.zach. od Splitu. W zach. Bośni powstańcy obsadzili kopalnie żelaza.-

Liban: Na skutek wezwania premiera strajki zostały zakończone. Wg. sprawozdania z Kairu została przywrócona sytuacja, jaka panowała przed rozpoczęciem obec. kryzysu. Głównym zagadnieniem pozostaje obecnie, czy rząd Libanu ma prawo przeprowadzić rewizję konstytucji. Rewizja uchwalona ostat. przez parlament przewidywała wyłączenie cudzoziemców od piastowania urzędów, oraz wprowadzenie języka arabskiego, jako jedynego języka urzędowego. Władze franc. nie ujawniły dotychczas swego stanowiska w tej sprawie. Premier Egiptu podziękował gen. Cartroux za pojednawcze stanowisko w stosunku do Libanu.-

Turcja : Jeden z dzienników turec. donosi, że obecnie rządy W.Brytanii i Turcji omawiają możliwości wzięcia przez Turcję stosownie do przymierza pełnego i aktywnego udziału w wojnie po stronie W.Brytanii.-

Anglia : Rząd przedstawił wczoraj program w następujących trzech dziedzinach : 1/ zapewnienie po wojnie ludności zatrudnienia, wyżywienia i mieszkania, 2/ unormowanie przejścia kobiet i mężczyzn, zatrudnionych w siłach zbroj.do produkcji pokojowej, 3/ stanowisko W.Brytanii w świecie powojennym, zorganizowanym na zasadach współdziałania. Wicepremier Attlee oświadczył, że żadna partia nie będzie mogła rościć sobie wyłącznego prawa do realizacji tego programu.-

W swojej mowie tronowej na otwarcie nowej sesji parlamentu król zapowiedział, że w nadchodzącym roku Anglia będzie mogła z jeszcze większym rozmachem uderzyć na nieprzyjaciela, a zwłaszcza jeszcze energiczniej wystąpić przeciw Japonii.-

Francja : Gen. de Gaulle oświadczył na zakończenie debaty nad zagadnieniami międzynarodowymi przed radą przyboczną, że wszyscy Francuzi są zjednoczeni w jednym dążeniu do przywrócenia Francji jej należnego stanowiska. Wynikają trudności ze stanowiska niektórych sprzymierzeńców i przyjaciół, ujawniających niekiedy wątpliwości, co do Francji. Trzeba przyznać, że w pewnej mierze były one uzasadnione postępowaniem nielicznych Francuzów. Uprzywiljowany statut Włochów w Tunisie, przewidziany traktatem 1896 r. nie da się na przyszłość utrzymać wobec haniebnego postępku Włoch wobec Francji w roku 1940.-

Londyn, piątek, dnia 26.XI.43r. Kom.ang.poranny.
Serwis europ.

Front zach.: Wczoraj w ciągu dnia amer.myśliwce bombardujące poraz pierwszy atakowały Francję. M.in. atakowano objekty w okręgu Pas de Calais. W nalotach uczestniczyły również lekkie bombowce "Mosquito". Straty npl. trzy samoloty, straty własne siedem.-

Rosja: Rosjanie rozpoczęli nową ofensywę na Białej Rusi. Po trzech dniach, w ciągu których sforsowano w szeregu punktów rzeki Soż i Pronia, Rosjanie przełamali się wzdłuż frontu koło 60 km. dług. na 13-45 km. wgłąb, oswobadzając ogółem około [illegible] miejscowości. Powyższa ofensywa, prowadzona w terenie między Homlem a Mohylewem doprowadziła do zdobycia m.in. miejscowości Propojsk na 70 km. na płd. wsch. od Mohylewa, oraz przecięcia linii kolej. Homel-Witebsk.- Dalsze postępy na zach. od Rzeczycy. Linja kolej. Homel-Mińsk przecięta.- Kontrataki niem. z pod Korostenia na odcinkach Czerniachowa i Brusiłowa odparte.- Na połud. od Krzemieńczuka dalsze postępy ros.- Na Morzu Barenta Rosjanie zatopili jeden niem. statek zaopatrz. i jeden transportowiec.-

Front środz.: Gen. Montgommery oświadczył na konferencji pras., że pozycje sojusz. na przyczółku na płn. od rzeki Sangro zostały silnie skonsolidowane. Przyczółek liczy około 16 km. wzdłuż i 2 km. wgłąb.- Żołnierze ang. zdali egzamin, forsując w nader trudnych warunkach wezbraną rzekę z prądem o szybkości 25 km.na godz. Poparcie lotnicze b.silne.- Nalot lotnictwa sojusz. na Turyn.- W całej Lombardii obowiązuje prawo wojenne.-

Jugosławia: W pobliżu miejscowości Kremna dalsze gwałtowne walki powstańców z oddz. niem. i bułgarskimi. Nieprzyjaciel ściągnął świeże posiłki.

Ocean Spokojny: W archipelagu Gilberta wyspy Tarowa, Apamama i Makin zostały zupełnie opanowane

USA.: Na konferencji organizacji pomocy i odbudowy krajów okup., odbywającej się w Atlantic City, uznano język ang., jako urzędowy, z dopuszczeniem jednak również języków franc. i hiszpańskiego. Utworzono komitet Dalekiego Wschodu dla organizacji pomocy dla krajów w tym rejonie. Rosja została zaproszona do udziału w komitecie, ale jej przedstawiciele odmówili uczestniczenia.

Anglia : Opublikowano pewne szczegóły w sprawie najnowszego typu lekkiego bombowca "Moskito", oddanego ostatnio do służby. Posiada on uzbrojenie, składające się z 4-ch działek po 20 mm. i 4-ch karab. maszyn. Ładunek bomb 500 kg. Odznacza się on niezwykłą sprawnością, wszechstronnością i zaletami konstrukcyjnymi. Jest to najszybszy samolot świata, przewyższający pod tym względem jakikolwiek myśliwiec, nie wyłączając najnowszych myśliwców niem. "Focke Wulf" i "Messerschmidt". Szczegóły w sprawie szybkości nie zostały dotychczas ujawnione. W każdym razie wiadomo, że dosięga 700 km. na godz. Samolot posiada dwa silniki, każdy mocy 1600 KM. Samolot jest używany do nalotów bombowych, nękających, jako myśliwiec i aparat wywiadowczy. Zarówno promień działania, jak i wysokość lotu bardzo znaczne. O jego sprawności w obronie świadczy fakt, że na 1000 samolotów, które w ciągu ostat. 6-ciu miesięcy uczestniczyły w działaniach, tylko 11 zostało zestrzelonych. Z pośród większych operacyj, przeprowadzonych przez "Moskit"y", należy wymienić nalot na Kopenhagę w czerwcu, nalot dzienny na zakłady Zeissa w Jenie, wreszcie ostat. precyzyjny nalot na kopalnie molibdenu w Knaben w Norwegii. Najciekawszą cechą jego konstrukcji jest przewaga drzewa, użytego w czterech gatunkach. W częściach drewnianych niema ani jednej śruby, jako spoiwo służy wyłącznie płynny bakelit. Rozpiętość skrzydeł 16 mtr.,

długość kadłuba 12 mtr., wysokość 4 mtr.-

Londyn, piątek,dnia 26.XI.43r.Kom.ang.popołud.
Serwis zamorski.

Front zach.: Ub.nocy nalot ciężkich bombowców RAF. na Frankfurt n/Menem, oraz położoną na wsch. od Frankfurtu miejscowość Offenbach. Warunki atmosfer. nie pozwoliły na stwierdzenie rezultatów nalotu. Równocześnie lekkie bombowce "Moskito" atakowały Berlin, a inne samoloty zakładały miny na wodach npl. Trzynaście samolotów nie powróciło z tych operacyj.-
Front śródz.: Nalądzie bez zmiany.-
Śred. bombowce ameryk. atakowły Ancona, myśliwce zaś npl. linje komunikac. w Jugosławii.-
Polska łódź podwod. "Sokół" zatopiła na Morzu Egejskim jeden ścigacz, trzy małe statki zaopatrz. i jedną korwetę. Ogółem straciło przytym życie około 200 Niemców.-
Rosja : Niemcy donoszą o ewakuacji Homla. Brak jeszcze potwierdzenia z Moskwy.- Nowa ofenzywa ros. między Homlem a Mohylewem grozi załamaniem całego połud. odcinka niem. frontu na Białej Rusi. Grozi również oskrzydleniem Mohylewa.-
W łuku Dniepru dalsze postępy w kier. Znamienki.-
Ocean Spokojny : Ameryk. łodzie podwod. zatopiły na wodach Dalekiego Wschodu 9 statków npl., w tym 7 transportowych i 1 statek cysternę.-

Londyn, sobota, dnia 27.XI.43r. Kom.ang.poranny. Serwis amerykański i franc. europ.

Front zach.: Min. lotnictwa donosi, że ub.nocy został wykonany ponownie nalot ciężkich bombowców na Berlin. Nalot ten nastąpił w 48 godz. po zapowiedzi dowódcy ang.lotnictwa bombardującego, marszałka Harrisa, że bitwa o Berlin będzie kontynuowana, dopóki/ło serce Niemiec nie przestanie bić. Wczoraj w ciągu dnia Brema została zaatakowana przez największą formację ameryk. "latających fortec" i "Liberator`ów", jaka kiedykolwiek uczestniczyła w nalocie na kontynent. Ilość samolotów nie została dotąd podana. Najliczniejszą z dotychczasowych była eskadra, która trzy tygodnie temu atakowała Wilhelmshaven i liczyła ponad 400 bombowców. W czasie nalotu na Bremę opór myśliwców niem. niezwykle silny, kilka razy samoloty ameryk. walczyły z formacjami, liczącymi przeszło 100 myśliwców. Bombowce ameryk. zestrzeliły 20 myśliwców, eskortujące myśliwce dalszych 36. Rezultaty bombardowania dobre. Równocześnie śred. bombowce ameryk. atakowały lotniska i urządzenia port. w okręgach Pas de Calais i Cherbourga. Zniszczono przytym 5 myśliwców npl. W ten sposób we wszystkich operacjach dziennych Niemcy stracili 61 myśliwców, sojusznicy zaś 34 bombowce, w tym 29 ciężkich oraz 5 myśliwców.-

Ocean Spokojny : Na Nowej Gwinei oddz. sojusz. zdobyły ostatnią obronną pozycję japon. na półwyspie Huon, mianowicie Satelberg na 5 mil ang.wgłąb lądu od Finchhaven. Straty npl. w ludziach i sprzęcie b.wysokie. Lotnictwo sojusz. zatopiło przy wybrzeżach Nowej Gwinei jeden krążownik npl., a na drugim wznieciło pożar.-

w czwartek ameryk. i chińskie ciężkie bombowce, startujące z lądu wykonały nalet na japon. bazę Szin-Szi-Ku na płn. zach. wybrzeżu Formozy. Towarzyszyły im przy tym myśliwce. 47 samolotów japon. zniszczono, strat własnych nie było.-
Min.mar. USA.Knox oświadczył, że straty poniesione przez siły ameryk. przy obsadzeniu wyspy Makin były nieznaczne. Natomiast opinia musi być przygotowana na wiadomości o nader ciężkich stratach w związku ze zdobyciem wyspy Tarawa. Japończycy posiadali tu wyjątkowo korzystne warunki obronne, m.in. dzięki koralowym rafom. Opanowanie wysp w archipelagu Gilberta jest jeszcze jednym dowodem więcej jednolitości dztwa sojusz.-
Premier Portugalii Salasar, składając dziś przed parlamentem sprawozdanie z sytuacji na portugalskiej części wyspy Timor oznajmił, iż porozumienie z rządem austral. przewidywało wycofanie oddz. australijskich z wyspy, z chwilą przybycia tam oddz. portugalskich. Zanim jednak te oddz. przybyły, Japończycy obsadzili posiadłości portugalskie własnymi oddziałami. Rząd portugalski wysłał z tego powodu protest do Tokio. Radiostacja w Timor została przez Japończyków zamknięta i od maja komunikacja z tamt. władzami portugalskimi a metropolią została przecięta. Japończycy wymordowali tysiące ludności.-
<u>Rosja</u>: Spec. rozkaz Stalina doniósł wczoraj o zdobyciu Homla. Koresp. radia bryt. donosi, że była to jedna z najświetniejszych operacji ros. Rosjanie zorientowali się, że zajęcie jej natarciem frontalnym byłoby niemożliwością, wobec czego okrążyli miasto, którego los został przesądzony z chwilą zdobycia Reczycy, przyczym wielką rolę odegrała kawaleria.- W toku nowej ofensywy na Białej Rusi jedna z kolumn, posuwając się na zach. od Propojska oswobodziła 30 miejscowości, druga zaś posuwa się poza Reczycę. Zagrożone są oba

węzły kolej. Rogaczew i Żłobin na linii do Mohylewa. Jedna z kolumn wysunęła się już znacznie na połud. zach. poza Żłobin. Inna wreszcie posuwa się wzdłuż linii kolej. w kier. Żłobina.-
Formacje ros. znajdują się już na 100 km. na zachód od Homla.- Ataki niem. pod Korosteniem zostały odparte.- Dalsze postępy ros. w kier. Znamienki.-
Front śródz. : 30 samolot. niem. próbowało wczoraj wieczór atakować konwój sojuszn. na Morzu Śródz. Straty alianckie nieznaczne, zestrzelono 18 samolot. npl., w tym 4 bombowce "Heinckel", poraz pierwszy użyte przez Niemców na Morzu Śródz.-
Na odcinku VIII-ej armii żołnierze bryt. poraz pierwszy po czterech dobach nieprzerwanych walk mieli chwilę wytchnienia. Rzeka Sangro znacznie opadła i oddz. saper. przerzucają liczne nowe mosty, które Niemcy bezskutecznie usiłują burzyć artylerią.- Źródła szwajcarskie donoszą, że nad Włochami płn. są zrzucane na spadochronach liczni oficerowie włoscy, którzy organizują na tyłach niem. akcję powstańczą. Niemcy zabili tysiące włoskich kolejarzy. Kolejarze ci ostatnio unieruchomili w dwóch punktach linję, prowadzącą przez tunel Simplon. 1500 żydów włoskich zostało przez Niemców wywiezionych do Polski.-
Francja : Rząd szwedzki zamianował delegata przy Komitecie Wyzwolenia Narod. dla ochrony interesów szwedzkich.- Do Algieru powrócił Wyszyński. Delegatem Francji w komisji śródz. został komisarz dla spraw zagr. Massigli.-
Liban : Do Beyrutu powrócił gen. Cartroux po pobycie w Syrii. Rządy Syrii i Libanonu łącznie zażądały od Komitetu Wyzwolenia Narod. wycofania szeregu urzęd. franc.-
Indje : Kom. urzęd. donosi o zdecydowanej poprawie sytuacji żywnościowej w Bengalu. Obecne dostawy

pozwolą przynajmniej zapobiec niedostatkowi.-
Przewodniczący komisji dla odbudowy i pomocy w Atlantic City, odpowiadając na żądanie pomocy, skierowane przez ligę hinduską w USA. oświadczył, że sprawy Indyj nie należą do kompetencji komisji.
Czechosłowacja : Szereg pism szwedzkich zwraca się do rządu szwedzkiego z żądaniem uznania rządu Benesza za legalne przedstawicielstwo Czechosłowacji, gdyż reprezentuje on przygniatającą większo[ść] narodu. Pisma zaznaczają, że Czechosłowacja będzie w Europie powojennej wielką potęgą.-
Do brygady czechosłowackiej, walczącej na froncie ros., zgłosiło się na samolotach niem. kilku lotników słowackich.-
Rumunia : Opuszczenie Bukaresztu przez rząd wzmogło nerwowe nastroje wśród ludności.-
USA.: Min.mar.Knox oświadczył, że flota woj. USA. liczy obecnie 817 jednostek i w ten sposób podwoił[a] swoje efektywy w ciągu niecałych 12-stu miesięcy.-

Londyn, dnia 22.XI.43r. Z cyklu wykłady tygodniowe.

1/ Major Lewis Hastings. Zasoby ludzkie Niemiec:

Z początkiem b.r. niem. rzecznik wojsk. gen. Dittmar oświadczył, że ostatnie niepowodzenia na froncie ros. były następstwem niewystarczających rezerw ludzkich. Po tym znamiennym przyznaniu nastąpiły przegrane niem. w Afryce i Sycylii, które w jeszcze większym stopniu musiały się przyczynić do zaostrzenia sytuacji niem. rezerwuaru ludzkiego. Wg. przyjętych ocen pobór roczny daje Niemcom około miljona ludzi. Ta ilość została jednak w ostat. czasach zgóry wybrana. Niemcy twierdzą, że w związku z ostat. drastycznymi zarządzeniami udało im się ogólną ilość robotników, zatrudnionych w Rzeszy podwyższyć z 24.000.000 w r.1942 na 29.000.000 w r.1943. Jest niepodobieństwem przyjmować niem. dane za dobrą monetę, w każdym razie jednak te cyfry wymownie wskazują na wzrastający nacisk na niem. rezerwuar sił ludzkich. Co równie ważne, to wysoki odsetek robotników zagranicznych. Wg. obliczeń neutral. w Rzeszy pracuje obecnie 12.000.000 cudzoziemców. Pominąwszy nawet świadome sabotaże, wartość ich jest problematyczna z uwagi na zrozumiałą niechęć do pracy.-

2/ J.W.Roberth : Japoński dylemat.

Olbrzymie straty Japonii w statkach i samolotach, ponoszone pod Rabaul domagają się wytłumaczenia. Gen. Mac Arthur postawił dztwo japon. przed dylematem : wycofać się z zewnętrznego pierścienia obronnego, ptzebiegającego przez Nową Gwineę, płn. archipelagu Salomona i Nową Brytanię, albo płacić bezustannie wysoką cenę zatrzymania się tych pozycyj. Właściwa japon. mentalności nieumiejętność pogodzenia się z niepowodzeniem sprawiła, że Japończycy zdecydowali się na drugą

alternatywą poniesienia olbrzymich ofiar, było zdobytych raz pozycyj nie oddawać. Przedewszystkiem jednak chodzi Japonii o utrzymanie frontów jak najdalej od metropolii i uchronienia stu miljonowej ludności przed bezpośrednim zetknięciem się z wojną, co z kolei dowodzi, iż dotąd Japon. nie jest chyba pewna odporności własnego społeczeństwa.

Londyn, sobota, dnia 27.XI.43r. <u>Kom. ang. wieczorny.</u>

<u>Serwis kraju</u>

<u>Front zach.</u>: Ub. nocy eskadra najcięższych bombowców ang. i "Lancaster" zrzuciła na Berlin w ciągu 20 min. przeszło 1000 ton bomb. Dobra widzialność ułatwiła celowanie. Niemcy rzucili wszystkie rozporządzalne nocne myśliwce do obrony, jednakowoż nie były one w stanie nalotu powstrzymać. Inna formacja, złożona z ciężkich bombowców "Halifax" atakowała równocześnie Stuttgart wzniecając wielkie pożary. Ponadto część bombowców zakładała miny na wodach npl. Ze wszystkich tych operacyj nie powróciły 32 bombowce, co stanowi tylko b. nieznaczny odsetek rzuconych do nalotu eskadr. Tej samej nocy myśliwce RAF. wykonywały naloty nękające na lotniska we Francji, jeden myśliwiec nie powrócił. Ogółem biorąc w ub. tygodniu zostały wykonane na Berlin trzy ciężkie naloty nocne, oraz dwa mniejsze przez bombowce "Mosquito". Przy nalotach zastosowano analogiczną taktykę, jak swego czasu w czasie ataku na Hamburg, koncentrując cały ładunek bomb za każdym razem na ograniczony odcinek terenu powierzchni 2-3 mil kwadrat., w porównaniu z Hamburgiem jednak ładunek bomb jest znacznie większy.-

W Londynie podkreślają, że niem. obrona p.lotn. w czasie nalotu ub. nocy nie była w stanie sprostać zadaniu, gdyż dzienny nalot piątkowy na Brema już zaabsorbował wielką część myśliwców niem. i niem. obrona myśliwska była przeciążona. Z krajów neutral. napływają wiadomości, że w dniu wczorajszym Niemcy w Berlinie wysadzali w powietrze całe bloki domostw, uszkodzonych bombami.-

<u>Rosja</u>: W 14-tym dniu rozpoczęcia niem. kontrakcji na połud. wystąpu pod Kijowem kom. donosi, że na tym odcinku atakują nie Niemcy, ale Rosjanie.-

Pod Czerkasami wzmożone ataki ros.- W czasie ostat. fazy bitwy o Homel Rosjanie zdobyli wielkie ilości sprzętu wojennego.- W toku nowej ofenzywy na Białej

[illegible]
Rusi Rosjanie oswobodzili w dniu wczorajszym 30 miejscowości. Na jednym tylko odcinku Niemcy stracili 4000 ludzi.- Pod Kijowem Niemcy stracili 1000 zabitych i 30 czołgów.- W łuku Donu dalsze rozszerzenie pozycyj ros. Brak wiadomości, co do walk nad dolnym Dnieprem.-

Węgry : Rząd w dalszym ciągu stara się wycofywać z wojny z Rosją. Radio Budapeszt doniosło, że oddz. węgierskie pełnią w walce przeciw Rosji wyłącznie funkcje pozafrontowe, polegające na zabezpieczaniu pozafrontowych objektów. W związku z tym należy jednak przypomnieć, że wg. urzęd. oświadczenia w Londynie obecność oddz. węgierskich w jakiejkolwiek roli stanowi akt wojenny w stosunku do narodów zjednoczonych. W dwie godziny po powyższym komunikacie węgierskim oświadczono na konferencji pras. w Berlinie, że stosunki niem.-węgierskie pozostają równie przyjazne, jak były poprzednio.-

Front środz. : Na płn. od Sangro VIII-ma armia rozszerza nadal swe przyczółki. W central. Apeninie liczne starcia na płn. od Castel di Sangro. Dwa kontrataki npl. pod Venafro odparte.-
Rząd marszałka Badoglio oznajmił urzędowo, że w szeregu wypadków Niemcy rozstrzeliwują włoskich oficerów, wziętych do niewoli w Albanii, na wyspach Morza Egejskiego i w Jugosławii, aczkolwiek oficerowie ci występują jawnie w mundurach, jako członkowie armii regularnej. W związku z tym rząd włoski wysłał noty protestacyjne do wszystkich krajów sojusz. i neutralnych.-

Chiny : W walkach pod jeziorem Tung-Ting na połud. od środkowego biegu rzeki Yang-Tse-Kiang oddz. chińskie odzyskały szereg miejscowości.-

Anglia : Arcybiskup Yorku oświadczył, że w Rosji panuje zupełna swoboda religii, propagandy antyreligijnej niema, natomiast ujawnia się zupełnie szczere odrodzenie ducha religijnego. Być może, że Stalin kieruje się w swym postępowaniu motywami politycznymi, niezależnie od tego jednak zdaje

sobie sprawę z głębokości nurtu religijnego w Rosji i z tego, że cerkiew przestała już być narzędziem akcji przeciwrządowej.-

Londyn, niedziela, dnia 28. XI. 43r. Kom. ang. poranny. Serwis zamorski i europ.

Ocean Spokojny : Na Nowej Gwinei oddz. austral. odcięły główną linję łączności, prowadzącą do Satelberg / na połud. od Finschhaven/, która to pozycja została ostat. zdobyta przez sojuszników. Przy zdobyciu tej pozycji straty japon. ciężkie, austral. stosunkowo niskie.- Na wyspie Bougainville Amerykanie rozszerzyli swój przyczółek na zach. wybrzeżu w zatoce Augusta o dalsze pół mili. Japończycy w dalszym ciągu sprowadzają posiłki.
Rosja : Na Białej Rusi dalsze postępy ros. na płn. i płn. zach. od Homla, gdzie odzyskano 80 dalszych miejscowości. Na zach. od Propojska Niemcy rzucają świeże posiłki, mimo tego jednak Rosjanie w dalszym ciągu posuwają się w kier. Rogaczewa.- W pochodzie od Homla na Żłobin Rosjanie zbliżyli się do wspomnianej miejscowości na 18 mil ang.- Zdobyta została miejscowość Jelisk na 15 mil ang. na połud. od Mozyrza na prowadzącej tędy linii kolejowej.- Na połud. boku klina kijowskiego Niemcy rzucili 8 świeżych dywizyj, ściągniętych z Norwegii i Włoch. Kontrataki pod Czerniachowem i Brusiłowym zostały przez Niemców wznowione.-
Front śródz. : poprzez Sangro bezustannie napływają dalsze posiłki ang., a oddz. saperskie budują nowe mosty.- Gen. Montgomery wydał rozkaz do swej armii, w którym, stwierdzając, że Niemcy wciąż jeszcze trzymają Rzym, oświadcza, że nadeszła teraz pora wyrzucenia ich na płn. od Rzymu.

Niemcy walczą teraz z lepszymi oddz., niż kiedykolwiek od chwili desantu w Sycylii.-
Lotnictwo sojusz. atakowało linje kolej. pod Rimini, wiadukt kolej. w pobliżu Reco, oraz składy towar. w Ancona. Straty npl. 12 samolot., straty własne 6. Ponadto lotnictwo wspomagało wydatnie oddz. powstańcze w Jugosławii.-

<u>Front zach.:</u> Wg. wiadomości ze źródeł neutral. przedmieścia Siemens i Spandau są prawie całkiem zniszczone. Bardzo silne zniszczenia w zakład. elektrotechnicz. Siemens-Schuckert. Środki transport. zupełnie unieruchomione.-
Ze Szwecji donoszą, że mieszkańcy Berlina wykorzystują wszelkie możliwości, by opuszczać stolicę, aczkolwiek Goebbels zakazał opuszczania miasta. Podróżni, którzy przybyli z Berlina do Szwecji samolotami donoszą, że w komunikacji z lotniskiem są b. wielkie trudności. Dymy nad Berlinem są widoczne z odległ. 250-ciu km.-
Dowódca eskadry bombowców RAF., marszałek Harris w depeszy, skierowanej do robotników i robotnic w fabrykach, wyrabiających bomby lotnicze oświadczył, że w ciągu 8-miu nocy zrzucono ponad 6000 ton bomb na stolicę Rzeszy. Fabrykując bomby pamiętajcie o tym, że zarówno wy, jak i załogi bombowców inaugurujecie nowy pożar Reichstagu, który tym razem jednak zakończy się wyrzuceniem hitlerowców z władzy.-

<u>Kolumbia :</u> W związku z wypowiedzeniem przez Kolumbię wojny Niemcom z powodu zatopienia szkunera przedstawiciel rządu USA. oświadczył, że wszystkie narody zjedn. z największym uznaniem powitają decyzję republiki przystąpienia do szeregów narodów zjedn., walczących z Niemcami.

<u>Kraje bałtyckie :</u> Dziennik szwedzki "Social Democraten" donosi, że nawet silnie uzbrojone oddz. SS. na Łotwie i Estonii okazują się niewystarczające do utrzymania tych krajów w ryzach.

Watykan : W liście do sekretarza Stanu kardynała Magrione papież Pius XII zapowiedział na Święto Niepokalanego Poczęcia w dniu 8 grudnia publiczne modły o pokój, oparty na prawie, sprawiedliwości i braterskim miłosierdziu.-

Londyn, poniedziałek, dnia 29.XI.43r. Kom. ang. franc. poranny / ang. zamorski niezrozumiały/.

Rosja : W związku z postępami na Białej Rusi oddz. ros. zbliżają się do drugiej niem. linii obronnej, która prawie, że znajduje się już w zasięgu ros. artylerii. Na płn. zach. od Homla między rzekami Soż i Dnieprem oswobodzono 180 miejscowości, m.in. Kobzelewskaja na połowie drogi do Żłobina.
Na zach. od Berezyny zdobyto miejscowość Czermin /?/, położoną o 70 km. na płn. od ujścia Berezyny do Prypeci. Prawe skrzydło armii gen. Batutina nawiązuje już łączność z lewym skrzydłem armii gen. Rossokowskiego, działającej na Białej Rusi. Obie armie walczą obecnie wzdłuż frontu, tworzącego w przybliżeniu linję prostą.-
Wzdłuż połud. boku klina pod Kijowem walki toczą się już 16-ty dzień. Niemcy twierdzą, że odzyskali Korosteń, Rosjanie jak dotąd tej wiadomości nie potwierdzają, i donoszą o odparciu kontrataków niem.- Na połud. zach od Krzemieńczuka bezskuteczne kontrataki niem.- Na 50 km. na połud. wsch. od Dniepropietrowska Rosjanie zdobyli miejscowość Aleksandrówka.- Koresp. radia bryt. opisuje swe wrażenie z Kijowa, który zna jeszcze z czasów przedwojennych. Z miljona mieszkańców pozostało po ewakuacji Niemców tylko 10.000. W międzyczasie powróciło dalszych 60.000. 100.000 ludzi zginęło wskutek egzekucji bądź głodu. We wrześniu 1941 r. Niemcy wymordowali 70.000 miejscowej ludności żydowskiej, nie wyłączając mężczyzn i kobiet. Setki tysięcy ludzi wywieziono na roboty przymusowe. Okrucieństwa Niemców w Kijowie przewyższają

wszystko, czego Niemcy dopuścili dotychczas w Rosji. Warunki życia w Kijowie fatalne, brak wyżywienia, środki komunikacji miejskiej nie działają, ludność musi nosić wodę wiadrami z Dniepru. Linje kolej. są natomiast czynne i Kijów działa już obecnie, jako baza zaopatrz. dla wojsk na froncie.

Ocean Spokojny : Gwałtowny nalot sojusz. na wyspę Buka, sąsiadującą od płn. z wyspą Bougainville, zrzucono ponad 100 ton bomb wybuchających. Na lotnisko Buin na płd. wybrzeżu Bougainville gwałtowne naloty sojusz. bombowców nurkowych.- Między Nową Irlandią a Nową Brytanią trafiono lekki krążownik japoń. 1000 funtową bombą.- Ponowny nalot na Rabaul.- Straty ameryk. na wyspie Bougainville przez ostat. 10 dni wynoszą 1000 ludzi w zabitych i rannych.- Dzisiejszy "Times" podkreśla, że propaganda japoń. karmi swą ludność bajeczkami na temat ciężkich strat aljanckich i bitew, które nigdy wogóle nie miały miejsca, podczas, gdy państwa anglosaskie stale przestrzegają swych rodaków przed popadaniem w lekkomyślny optymizm.-

Front śródz.: Koresp. radja bryt. donosi, że wśród Niemców na froncie VIII-ej armii ujawnia się oczywiste zdenerwowanie w związku z ostat. ofensywą gen. Montgomery. Niemcy gwałtownie umacniają swe pozycje i są dobrze okopani w umocnieniach na 15 stóp głębokich, otoczonych drutami kolczastymi i zasadzkami na czołgi.- Trzy kontrtorpedowce ang. ostrzeliwały pozycje niem. w zatoce Gaeta.- Komentator radja bryt. omawiając przyszłe operacje we Włoszech wskazuje na doniosłość morskiej i lotniczej przewagi aljantów, umożliwiającej zarówno morskie, jak i powietrz. desanty na tyłach niem., oraz zaznacza, że walki w okresie zimowym będą się toczyły przy minimalnym użyciu sił zmotoryzowanych, a maksymalnym zastosowaniu piechoty.- Arcybiskup Mediolanu odradził [illegible] wszelkiego ganie się pod rozkazy niem. w związku [illegible] ciągłym rabowaniem kościołów przez Niem-

ców.-

Front zach.: wg. doniesień ze Stokholmu rząd niem. zdecydował się przeciwkd masowej ewakuacji Berlina; aczkolwiek miejscowy gauleiter i dowódca obrony p.lotn. opowiadali się raczej za ewakuacją wskazując na to, że wszystkie robotnicy i tak są pozbawieni możności pracy. Z tego samego źródła donoszą o zniszczeniu wskutek nalotów wielkich zasobów żywności, oraz zupełnym braku opału.- Pismo szwajcarskie "Tribnne dę Lausane" donosi, że wskutek nalotów sojusz. Niemcy musz trzymać na zachodzie 1500 myśliwców, umożliwiając tym samym zdobycie przez armię ros. przewagi w powietrzu.- Przemawiając do zebrania młodzieży hitlerowskiej Goebbels oświadczył, że najbardziej palącą kwestią jest sprawa skutków, jakie w odniesieniu do postawy ludności niem. pociągną za sobą naloty sojuszników. Nieprzyjaciel czyni wszystko co w jego mocy, by zmusić nas do bezwarunkowej kapitulacji.- Komentator radia bryt. stwierdza, że wg. wiarygodnych obliczeń Berlin jest gorzej zniszczony, niż Hamburg, Kolonia i Düsseldorf i jedna trzecia miasta znajduje się w gruzach /! ?/

Anglia : Prasa ang. publikuje szczegóły w sprawie konstrzkcji nowej floty na użytek sojuszników na terenie W.Brytanii. Konstruowano są obecnie nowe lotniska, kosztem przeszło 600.000.000 funtów ste t.zn. trzy czwarte całego przedwojennego budżetu ang. Piąta część nakładów jest przeznaczona na lotniska dla USA.-

Węgry : Radio turec. donosi, że parlament węgierski odbył długą i nader ożywioną sesję, poświęconą polityce zagranicznej. Przedstawiciele prawicy wystąpili z ostrą krytyką, później zaś jeden z deputowanych lewicy również do tej krytyki się przyłączył, zaznaczając, że oś już nie istnieje i zarzucając rządowi, że wtrącił kraj w wojnę.

Audycja turec. stwierdza, że jedna troska zaprząta teraz głównie rząd węgierski, mianowicie, jak znaleźć sposób wycofania siedem węgierskich dywizyj z frontu ros. W audycji dla słuchaczy niem. radio Budapeszt przytoczyło oświadczenie jednego z deputowanych, że za wszystko nasze granice, nawet wierność sprzymierzeńcom.-

<u>Liban :</u> Prezydent republiki oświadczył, że kraj gotów jest wszystkie swe zasoby zużyć dla gospodarczego i militarnego poparcia wysiłku wsp. aljantów. Jest on silnie przeświadczony, że życie małych narodów zależy od zwycięstwa sojuszników.-

Z.p.29.XI.43r.

Londyn, dnia 26.XI.43r. Kpt. Cyrill Falls : przegląd wojsk. /niezupełny wskutek przeszkód/.

Działania woj. na froncie ros. najważniejszą jest dramatyczna walka w klinie kijowskim. Niedawno temu Niemcy rzucili tam swe najlepsze formacje pancer., które rezerwują tylko na wypadek powstania wyjątkowo krytycznej sytuacji, wymagającej natychmiastowego zaradzenia. Formacje te zostały rzucone na połud. zach. ros. klina. Rosjanie odpowiedzieli na to uderzeniem z drugiej strony klina w kier. Owruczy. Od tego czasu postępy ros. były tu nieznaczne, podczas, gdy Niemcy odzyskali Żytomierz i rozszerzyli swe pozycje w kier. płn. pod Czerniachowem i wsch. pod Brusiłowym. Za wcześnie jeszcze na to, by w pełni ocenić, o ile groźne jest uderzenie niem. Moje osobiste wrażenie jest, że groźba ta została ros. przeciwuderzeniem zmniejszona, ale jeszcze nie usunięta. O jednym w każdym razie trzeba pamiętać, mianowicie, że nieprzyjaciel może się znaleźć w b. poważnej sytuacji, jeśli jego siły się wyszarpią, nie dysponuje bowiem drugim zespołem równorzędnym, którym by mógł zastąpić obecną armię pancer., prowadzącą kontratak pod Żytomierzem.-

Dla Rosjan najważniejszym zadaniem jest obecnie wykorzystanie bazy w Kijowie przez przywrócenie do pełnej działalności tamt. połączeń kolejowych i drogowych. W związku z tym czeka ich jeszcze długa i wytężona praca. Jest rzeczą widoczną, że celem Rosjan jest połączenie odcinków Homla i Kijowa w jeden front.-

W łuku Dniepru mimo zaciętych walk sytuacja ogólna nie uległa zmianie. Pod Krzemieńczukiem i w sąsiedztwie Zaporoża Rosjanie rozszerzyli swe pozycje.- Na płn. od Homla Rosjanie rozpoczęli nową ofenzywę, co do której jednak zawcześnie

jeszcze na ocenę.- Ogółem biorąc ub.tydzień nie może być uznany za równie zadawalający, jak poprzedni. Nie ulega wątpliwości, że nasi sojusznicy przechodzą obecnie fazę czasowych trudności. Nie stracili jednak inicjatywy z pewnymi lokalnymi wyjątkami i nie ulega wątpliwości, że ich ofenzywa będzie kontynuowana. Największą trudnością po stronie Rosjan są komunikacje, nie zaś npl.opór, ani kontrataki, jakkolwiek silne by były.- Operacje we Włoszech przedstawiają podobny obraz. W ub.tygodniu postępy były powolne i ograniczały się jedynie do odcinka VIII-ej armii. Rzeka Garigliano w dalszym ciągu przedstawia barierę dla V-tej armii. Tutaj również obrona niem. okazała się zacięta i zręczna. Trudności dla sojuszników wynikają na froncie włoskim nie tyle wskutek komunikacji, co natury terenu i warunków atmosferycznych. Zima, która w Rosji opóźnia się, występuje we Włoszech wcześniej niż normalnie. W rezultacie w szeregu wypadków trzeba wogóle było zrezygnować z używania pojazdów. Charakterystycznym był jeden przypadek, gdy nasze czołgi w zupełności zaskoczyły nieprzyjaciela, który nie przypuszczał możliwości ich użycia. Poza tym odosobnionym przypadkiem niepomyślna pogoda stale naszym operacjom szkodziła. Jeśli chodzi o przyszłość najbliższą, to mogą być wprawdzie krótkie okresy suchej pogody, ale na ogół jednak trzeba się liczyć z błotem na równinach i śniegami na wyższych partiach, a w następstwie z powolnymi postępami, chociaż od czasu do czasu mogą się trafiać skoki. Ogółem biorąc nasze postępy są dotychczas powolne, chociaż w jednym czy w dwóch wypadkach szybciej posunęliśmy się, niż przeciwnik byłby sobie życzył. Z drugiej strony jego kontrataki okazały się dla niego b.kosztowne. W toku obecnych walk musimy wciąż zmijać się do skoku i siły nasze skupiać, pamiętając o tym, że niema

celu wypuszczać naprzód lekkich formacyj bez zapewnienia im poparcia znaczną siłą ognia, zdolną do odparcia kontrataków, a nawet do zapobiegnięcia im. Clauzewitz wyraził się, że każda ofenzywa musi mieścić w sobie również i defenzywę.
Niemcy zawsze starannie przestrzegali tej reguły, aczkolwiek ofenzywa była ich specjalnością.
Jest niewątpliwie rzeczą bardzo pożyteczną wymierzyć cios przeciwnikowi, ale tylko pod warunkiem posiadania równocześnie wszelkich warunków odparcia ze swej strony ciosu przeciwnika.-

W.p.30.XI.43r.

Londyn, dnia 29.XI.43r. Raymond Gram Swing: tygodniowy przegląd ameryk. Od szeregu miesięcy dochodzą nas sprzeczne ze sobą enuncjacje depart. mar. na temat siły naszej floty woj. Niektóre z nich twierdzą, jakoby dzięki nowym konstrukcjom nasza flota woj. powiększyła się w dwójnasób w porównaniu ze stanem poprzedzającym katastrofę pod Pearl Harbour. Tego rodzaju oświadczenia nie wystarczają jednak jeszcze do wyrobienia sobie obrazu co do osiągnięć, jakie przy pomocy naszej obecnej floty możemy uzyskać, ani wogóle co do jej siły ofensywnej. Teraz jednak rozpoczęła się inwazja na archipelag Gilberta. Została ona podjęta z takim rozmachem, że nawet dla laika stało się rzeczą oczywistą, że wojna na Pacyfiku wkroczyła w nowe stadium. Po opanowaniu wyspy Gilberta należy oczekiwać uderzenia od wschodu na archipelag Carolinów, co z kolei umożliwi atak na wyspę Wake. Równocześnie stale jest osłabiana baza japon. w Rabaul na Nowej Brytanii. Z chwilą, gdy amerykanom, którzy wylądowali na wyspie Bougainville uda się tam założyć bazy lotn., pozostałe pozycje japon. na tej wyspie staną się nie do utrzymania. W miarę, jak na Bougainville zaczną przybywać dalsze posiłki ameryk. również i Rabaul będzie z dnia na dzień trudniejsze do obrony. W ten sposób archipelag Carolinów dostanie się w kleszcze, których wsch. ramię będą stanowić bazy na wyspach Marschall`a, połud. zaś zdobyte pozycje na Nowej Brytanii z Rabaul na czele. Następnym objektem będą Filipiny, w razie zaś opanowania Filipin droga do Chin stanie otworem.

[illegible]

Kilka dni temu głównodowodzący floty sojusz. na Pacyfiku połud.-zach., adm. Nimitz oświadczył, że Japonia musi być pobita od strony Chin. Prawdą jest, że z archipelagu Gilberta, który obecnie zdobywamy, droga do Chin jeszcze daleka. I schemat strategicz. aprobowany naogół przez nasze koła wojskowe, jaki poprzednio nakreśliłem, przewiduje jeszcze szereg etapów pośrednich. Znaczenie naszej ofenzywy na wyspie Gilberta tkwi jednak nietyle w geograficznej stronie przedsięwzięcia, co w rozmachu, jaki tę ofenzywę znamionuje. Jej szczegóły ze zrozumiałych względów nie mogą być ujawniane. Jednemu z korespondentów, który był obecny w czasie całej akcji pod archipelagiem Gilberta, pozwolono jednak na ujawnienie dwóch faktów: 1/ w akcji uczestniczyło kilka pancerników, które Japończycy skreślili z listy naszej floty wojen., sądząc, że zostały one w czasie ich ataku na Pearl Harbour zupełnie zniszczone, przeważna zaś część okrętów została zbudowana już po Pearl Harbour, 2/ w akcji uczestniczyło pięć lotniskowców.-
W każdym razie niewątpliwym pozostaje fakt, że w bitwie tej brała udział największa formacja strategiczna, jaka kiedykolwiek na Pacyfiku się pojawiła. Japon. flota jest przez nas bezustannie wyzywana do spotkania. Nic bardziej oczywistego, jak pewność kół waszyngtońskich, że starcie głównych sił bojowych z obu stron musi przynieść nam zwycięstwo. Flota USA. jest dwa razy silniejsza od japon. w klasie pancerników i krążowników, a przeszło dwa razy większa w klasie lotniskowców.
Prawdą jest, że flota ameryk. jest zaangażowana także i w innych rejonach, mimo tego jednak sama tylko flota Pacyfiku jest znacznie silniejsza od japon. Znamiennym objawem było, iż Japonia nie wysłała floty do obrony archipelagu Gilberta, lecz użyła do tego celu jedynie sił lądowych i powietrz.

Nasze lotniskowce zapewniły nam lokalne panowanie w powietrzu. Dzięki temu udało się nam potworzyć w archipelagu Gilberta trwałe przyczółki. Postawiliśmy w następstwie Japonię przed trudną decyzją, czy ma zaryzykować wysłanie na ten teren swej floty bojowej. Dztwo Japonii niewątpliwie już teraz musi liczyć się z sytuacją, jaka nastąpi po upadku Niemiec, gdy zwolniona flota bryt. zostanie zgodnie z dawniejszymi zapowiedziami, ponowionymi ostatnio w królewskiej mowie tronowej, wysłana na Pacyfik. Przy tym wszystkim należy pamiętać, że trzy lata temu flota woj. USA. liczyła 383 jednostki, pojemn. 1.330.000 ton, a od tego czasu została powiększona o 613 jednostek, łącznej pojemn. 2.217.000 ton.

Co więcej jednak, nasze lotnictwo morskie, które trzy lata temu liczyło 1700 samolotów, w lipcu 1943 r. liczyło ich 18.000. Rozważając morską pozycję USA. należy uwzględnić jeszcze dalszy, nader ważny moment. Trzony naszej floty stanowią jednostki, wybudowane wg. dzisiejszych idei konstrukcyjnych, a nie tych, które datowały się z okresu waszyngtońskiej konferencji w sprawie ograniczenia zbrojeń morskich, odbytej w r.1922. Przed Pearl Harbour byliśmy skrępowani zobowiązaniami, które na tej konferencji przyjęliśmy na siebie. Problemy wojny lotniczej nie były aż do rozpoczęcia wojny z Japonią należycie rozumiane i uwzględniane przy rozbudowie naszej floty.

Straty, poniesione wskutek klęski Pearl Harbour były dla nas wprawdzie bolesnym ciosem, ale zarazem nowym bodźcem, jeśli chodzi o zasadnicze koncepcje konstrukcyjne. Nowe okręty woj. buduje się obecnie seryjnie, jak transportowce. Słynny konstruktor statków handl. Kayser oświadczył niedawno temu, że do lipca jego stocznie wypuszczą 50 małych lotniskowców. Wielkie lotniskowce stan

wia już oddawna, jak wiadomo, jeden z głównych punktów naszego programu konstrukcyjnego.-
Rozpatrując najbliższe zagadnienie naszej strategii morskiej, musimy pamiętać także o tym, że zdobywanie atoli koralowych w archipelagu Gilberta i dalszych posiadłościach japon. w Mikronezji stawia nasze dowództwo przed zupełnie innymi zadaniami, niż walki na Salomonach. Warunki te są zarazem trudniejsze i łatwiejsze. Trudności polegają na tym, że teren walk stanowią nagie skały, nie zapewniające ani atakującym, ani obrońcom naturalnej ochrony, jakiej na wyspach Salomona dawały dżungle. Okręty siły inwazyjnej muszą być zakotwiczone na płytkich lagunach, gdzie z łatwością mogą być atakowane z powietrza. Z drugiej strony jednak brak tych naturalnych kryjówek lądowych umożliwia zdobywanie w ciągu dni takich przestrzeni, na których opanowanie w dżunglach archipelagu Salomona trzeba było całych tygodni. Wyspy w archipelagu Gilberta zdobyliśmy w ciągu 78-miu godzin. Jest rzeczą znaną powszechnie, że samoloty, startujące z lądu, posiadają zawsze przewagę nad samolotami, startującymi z lotniskowców. Z drugiej strony jednak możliwości zakładania baz lądowych na atolach są ograniczone w przeciwstawieniu do możliwości używania lotniskowców, co z kolei pozwala na wyrównanie braków sprawności samolotów morskich ich przewagą liczebną. Warto podkreślić wielką rolę, jaką we współdziałaniu z lotnictwem morskim odegrały również nasze "Liberator"y", atakujące ze swych dalekich baz lądowych japon. pozycje na wyspach Gilberta.-
W życiu wewnętrz. USA dwa fakty poruszają opinię publiczną: Pierwszy z nich, to porażka prez. Roosevelta, którego wnioski o uchwalenie subsydiów na rzecz stabilizacji produktów rolnych a w następstwie kosztów utrzymania, płac i w ostatecznej konsekwencji zwalczania inflacyjnej spirali cen zostały przez Kongres odrzucone,

Drugie przedłożenie rządowe, przewidujące znaczną podwyżkę podatków, również nie zostało zaakceptowane. Jeszcze większą rolę jednak odgrywa w naszej opinii publicz. głośny incydent z generałem USA. Pattonem, dowódcą dywizji pancer. we Włoszech. Generał Patten, odwiedzając szpital ameryk. we Włoszech znieważył żołnierza ameryk., zarzucając mu symulowanie. Sprawa została doniesiona gen. Eisenhowerowi, który zamiast oddać generała pod sąd wojenny kazał mu publicznie przeprosić swego żołnierza - niedość na tym, również wszystkich żołnierzy przy tym obecnych, lekarzy, cały personel szpitalny i wszystkie jednostki, jemu podległe. Trzeba przy tej sposobności zaznaczyć, że gen. Patton jest w armii ameryk. postacią niemal legendarną z powodu szaleńczej odwagi i niebywałej inicjatywy i pomysłowości. Sprawa wyszła na forum publiczne drogą okrężną, gdyż reporterzy w Płn. Afryce zastosowali się do prośby gen. Eisenhovera, by całego icydentu nie omawiali ze względu na ewent. ujemne następstwa dla wysiłku woj. Mimo, iż nie było formalnego zakazu, dziennikarze do tej prośby się zastosowali. W Waszyngtonie rozeszła się pogłoska, że gen. Eisenhover udzielił gen. Pattonowi nagany i zwolnił go ze służby. Urzędowe oświadczenie zaprzeczyło obu tym pogłoskom. Wyjaśnienie to było jednak sformułowane w sposób, dający pole do nieporozumień. W związku z tym zarysowały się dwa pytania : 1/ czy należało tę enuncjację wydawać, 2/ czy gen. Eisenhover nie był winien raczej oddać swego podwładnego pod sąd wojenny. Co do drugiej kwestii przeważa opinia, że tylko gen. Eisenhover, jako zwierzchnik posiada kompetencje do wydania rozstrzygnięcia co do trybunału wojennego, względnie sam jeden jest zdolny osądzić, czy może się pozbawić usług tak wybitnego żołnierza. Natomiast, co do pierwszej sprawy panuje zgodne przekonanie

że cała enuncjacja była nieszczęśliwie ujęta. Do tego wszystkiego należy dodać, że właśnie obecnie jest aktualna sprawa awansu gen. Pattona na generała-majora. Jakkolwiekby było, jedna zasada nie ulega w USA. najmniejszej wątpliwości. prawo jest jedne dla wszystkich i w równym stopniu obowiązuje generała, jak i zwykłego obywatela, czasowo mu podporządkowanego w stopniu prostego rekruta. W obliczu prawa wszyscy są równi. USA. są krajem typowo cywilnym i nie ścierpią tego, by część obywateli była przez kogokolwiek poniewierana bez względu na stopień hierarchiczny i zasługi tego, który wobec podwładnego dopuścił się zniewagi.-

Londyn, wtorek, dnia 30.XI.43r. Kom. ang. poranny. serwis zamorski i franc. europ.

Front śródz. Ofenzywa gen. Montgomery'ego trwa już trzeci dzień. Wczorajsze depesze koresp. wojenn. donoszą, że walki rozwijają się pomyślnie. Dotychczas osiągnięte dobre postępy. Na nadbrzeżnym odcinku adriatyckim VIII-ma armia ma przed sobą dwa bezpośrednie cele: pierwszy z nich, to wzgórze, oddalone o mniej więcej jeden i trzy czwarte mili od wybrzeża, drugi to miejscowość Castel-Frente, położona na 6 mil na zachód od wybrzeża i 4 mile na płn. od rzeki Sangro. Dotychczas VIII-ma armia zdołała utworzyć dwa przyczółki na płn. wybrzeżu Sangro, pierwszy na 4 mil ang. na wschód od wybrzeża morskiego, drugi zaś na 9 mil ang. w sąsiedztwie miejscowości Arqui. Między obu przyczółkami Niemcy stawiają silny i [illegible] i sprawny opór. Użyli oni na wielką skalę miotaczy ognia, które początkowo sprawiały dużo trudności, ale w końcu zostały zlikwidowane przez artylerię i karab. maszyn. [illegible]. Lotnictwo nieprz. wystąpiło w liczebności dotąd niespotykanej. Na całej przestrzeni między obu przyczółkami bezwzględna przewaga artylerii sojusz. - Korespondenci opisują przebieg dotychczasowej ofenzywy. Rozpoczęła się ona w niedzielę nad ranem po 9-cio godzinnym ogniu zaporowym artylerii na skalę, przypominającą sławne przygotowanie artyler. przed bitwą pod El-Alamein. Efekt był miażdżący. Pozycje npl. przedstawiały morze płomieni i dymu. Cały grunt przeorany pociskami. Bezpośrednio po tym rozpoczęły się naloty myśliwców "Spitfire" w poszukiwaniu npl. bombowców, oraz sojusz. bombowców, które wykańczały dzieło artylerii. Nieprzyjaciel miał do czynienia nie tylko z wyższością piech. sojusz., ale również z przygniatającą przewagą artylerii i lotnictwa. W pierwszym ataku uczestniczyły formacje bryt., indyjskie i nowozelandzkie. Wśród jeńców znajdują się Tataryńczycy i Polacy, wcieleni przymusowo do niem. szeregów. Zaciekłe walki trwają nadal. W walkach uczestniczą formacje mar. bryt. Dwa kontrtorpedowce bombar-

dowały port Civitta-Nueva na połud. od Ancona, przy linii kolej., łączącej Sangro z płn., naprzeciwległym wybrzeżu krążownik ang. "Orion" i trzy kontrtorpedowce bombardowały Mintorno na płn. od ujścia rzeki Galigrano.- Na froncie V-tej armii gwałtowny ogień artylerii npl. Na płn. odcinku formacje ameryk. nieco postąpiły naprzód.-

Jugosławia : Lotnictwo sojusz. bombardowało odebrane przez Niemców porty Dubrownik, Zara i Szebeniko. Powstańcy jugosłowiańscy uzyskali sukcesy terytorialne w okręgu Uszycy w Serbii, oraz odparli ataki niem. w Czarnogórze.-

Włochy : Dziś odbędzie się pierwsze zebranie międzysojuszniczej komisji kontrolnej, złożonej z przedstawicieli Ameryki, W.Brytanii i Rosji. Rozważane mają być kwestie formy rządu włoskiego, losów jeńców woj., oraz armii włoskiej.-

Francja : Gen. de Gaulle odbył konferencję z przedstawicielem Rosji w komisji śródziemnomorskiej Wyszyńskim w obecności przedstawiciela Rosji przed Komitetem Wyzwolenia Narod., Bogomołowa.-

Do Algeru powrócił z Beyrutu gen. Catroux w celu złożenia sprawozdania z sytuacji w Libanie.-

Rosja : Rosjanie zajęli miejscowość, położoną na 12 mil ang. na połud. od Żłobina. Żłobin jest obecnie atakowany z trzech stron : 1/ wzdłuż linii kolej., prowadzącej z Homla, przy której znajduje się wspomniana wyżej odzyskana miejscowość, 2/ wzdłuż biegu Dniepru, 3/ od strony Berezyny, która od połud.-zach. została już przekroczona. Między Sożą a Dnieprem wyswobodzono 44 miejscowości, a resztki niem. straży tylnych są likwidowane. Na całym terenie Białej Rusi walki rozgrywają się w nader trudnych warunkach z powodu deszczów i śniegów, które prawie zupełnie uniemożliwiają użycie ciężkiego sprzętu.-

Pod Korostenem, Czerniachowem i Brusiłowem walki trwają dalej.- Na połud. od klina Kijowskiego Niemcy mimo gwałtownych ataków nie posunęli się od szeregu dni ani o jedną piędź.-

Radio Moskwa donosi, że w toku walk pod Żytomierzem 8 dywizyj npl. zostało zdziesiątkowanych.- Pod Czerkasami Rosjanie rozszerzyli swe pozycje na 5 mil ang. na zachód, oraz połud.-zach. od miasta, zajmując m.in. dwa silne ośrodki niem. Na tym odcinku Rosjanie znajdują się w odległ. 15-tu mil od położonej dalej na połud. stacji kolej. Smiłą.- [illegible] linja kolej. Odessa-Czerkasy została przecięta.- Pod Krzemieńczukiem dalsza poprawa pozycyj ros. Rosjanie są oddaleni od Nikopola o niewiele ponad 50 mil ang. Niemcom pozostała do dyspozycji tylko jedna linja kolejowa, łącząca Nikopol z Apostołowem, która to ostatnia miejscowość jest bez przerwy atakowana przez bombowce ros.-

Ocean Spokojny: Oddz. sojusz. na Nowej Gwinei znajdują się już poza miejscowością Sattelberg i zbliżają się do następnej pozycji japon. Bango. Cały czas ścisła współpraca lotnictwa. W czasie nalotu na Wewak lotnictwo sojusz. zrzuciło 100 ton bomb. Oporu myśliwców nie było, wywołano liczne pożary.- Na płd. od Nowej Brytanii został przypuszczalnie trafiony kontrtorpedowiec japon.- Naloty na wyspę Bougainville.- W archipelagu Gilberta na płn. wyspy Tarawa są likwidowane niedobitki oddz. japon. Naloty sojusz. na wyspę Nauru.-

Chiny: Po trzech dniach walk w rej. pól ryżowych w pobliżu jeziora Tung-Ting oddz. chińskie przełamały się i rozbiły dwie dywizje japon., przedostając się na połud. brzeg rzeki Yuen, wpadającej do wspomnianego jeziora, nad którym znajduje się miejscowość Tzang-Te, stanowiąca obecnie ośrodek gwałtownych walk. Lotnictwo amerykań. czynnie uczestniczy w pościgu.-

Front zach.: Ciężkie bombowce amerykań. atakowały wczoraj pod eskortą myśliwców, po raz drugi w ciągu 4-ch dni Bremę. Jest to drugi z rzędu ośrodek niem. produkcji łodzi podwod., oraz ważny ośrodek produkcji kontrtorpedowców. Warunki nalotu ciężkie

Temperatura niezwykle niska /-50° Fahrenheita niżej 0/, gwałtowny opór myśliwców i silny ogień artylerii p.lotn., ciężkie zachmurzenie, uniemożliwiające dokładne stwierdzenie rezultatów. Bombowce zestrzeliły [illegible] myśliwców npl., eskortujące myśliwce 15. Straty własne 15 ciężkich bombowców. Równocześnie lekkie bombowce [illegible] atakowały z niskiego lotu węzeł kolej. w Niemczech płn.zach. i dwa lotniska w Belgii, jak również przy współudziale innych myśliwców i bombowców sojusz., lotnisko w Francji, oraz wzniecały pożar na poławiaczu min pod Brestem. Bombowce zestrzeliły 5 samolotów myśliwskich npl., myśliwce również 5. Ogółem w ciągu wszystkich operacyj dziennych nieprzyjaciel stracił 40 samolotów, sojusznicy 13 bombowców i 12 myśliwców.- Przedstawiciel RAF. w USA. oświadczył, że [illegible] ofensywy lotn. na Niemcy, przeciwnie będzie ona przybierała na gwałtowności, dopóki Niemcy nie zostaną zmiażdżone. Obrona p.lotn. Niemiec wzmaga się i byłoby głupotą przypuszczać, że Niemcy nie obmyślą nowych metod obronnych. Mimo tego jednak Niemcy nie mają żadnego wyjścia przed sobą, jak tylko bezwarunkową kapitulację. Stoimy w przededniu ofensywy lotn. na jeszcze większą skalę, której celem będzie Japonia. RAF. wyczekuje z niecierpliwością chwili, gdy będzie mogła przyłączyć się do lotnictwa USA. w nalotach na Tokio, wykorzystując doświadczenie, uzyskane w nalotach na Niemcy.

Niemcy : Prasa szwedzka donosi, że w Berlinie rozrzucone liczne ulotki, agitujące za pokojem.- Zwraca uwagę opublikowanie z tak wielkim opóźnieniem przemówienia, które wygłosił Hitler przed chorążymi niem. szkół wojsk. Tego rodzaju zwłoka jest faktem bez precedensu.-

Węgry : Ze Sztokholmu donoszą o [illegible] nieporozumień między rządem niem. a węgierskim na temat wycofania wojsk węgierskich z Rosji. Hitler stale odmawia zgody na wycofanie wojsk, z drugiej

strony Węgry obawiają się, że Niemcy zamierzają zatrzymać żołnierzy węgierskich w charakterze zakładników. Gdy liczne interwencje przedstawiciela Węgier gen. Szombatyly pozostały bez skutku, rząd węgierski skierował do niem. notę, na którą Niemcy udzielili w czwartek odpowiedzi odmownej.- Urzęd. organ węgierskiego MSZagr. "Pester Leyd" zaznacza, że Wiedeńczycy niechętnie witają obecność Berlinczyków, którzy się tam chronią przed nalotami.-

Z komentarza do komunikatu :

Komentator radia bryt. stwierdza, że we wszystkich ośrodkach neutral. tematem dnia są domysły na temat odbywających się, jakoby już obecnie konferencji między Churchillem, Rooseveltem a Stalinem wzgl. odbycia się tej konferencji w najbliższych dniach. Komentator nie zajął w tej sprawie żadnego stanowiska.-